

Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta
Ústav pedagogiky a sociálních studií

**Multikulturality a multikulturní výchova
vietnamská minorita v České republice**

Bakalářská práce

Autor bakalářské práce:
Vedoucí bakalářské práce:

Ivana Děkaníková
Mgr. Pavel Neumeister, Ph.D.

Olomouc, 2010

Na tomto místě si dovoluji poděkovat vedoucímu bakalářské práce Mgr. Pavlovi Neumeisterovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, připomínky a za poskytnutou pomoc při tvorbě této bakalářské práce.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Multikulturality a multikulturní výchova – vietnamská minorita v České republice“ vypracovala samostatně a použila jen pramenů, které cituji a uvádím v příloženém seznamu literatury.

V Olomouci dne

.....
Ivana Děkaníková

Abstrakt

Děkaníková, I. Multikulturality a multikulturní výchova – vietnamská minorita v České republice. Bakalářská práce. Olomouc, 2010

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku soužití různých kultur a etnik v rámci občanské společnosti České republiky.

Cílem práce je zjištění, v jaké míře se vyskytují u občanů české národnosti předsudky vůči vietnamskému etniku na základě dotazníkového šetření se zaměřením na olomoucký region.

Teoretická část práce je věnována problematice multikulturního soužití. Část praktická je zaměřena na výskyt předsudků u majoritní společnosti vůči vietnamskému etniku.

Klíčová slova: kultura, národnost, národ, rasa, etnikum, etnicita, multikulturalismus, imigrace, integrace, asimilace, akulturace, rasismus, postoje, předsudky, ethnocentrismus.

Abstrakt

Děkaníková, I. Multicultures and multicultural education – Vietnamese minority in the Czech Republic. Thesis. Olomouc, 2010

The thesis focuses on the coexistence of different cultures and ethnic groups within the civic society of the Czech Republic.

The goal of this thesis is to find out up to what extent the citizens of czech nationality are prejudiced against the Vietnamese ethnic groups. The survey based on a questionnaire focuses on the Olomouc region.

The teoretical part deals with the issue of multicultural coexistence. The practical part specializes on occurence of prejudice within the majority society against the Vietnamese ethnic groups.

Key words: culture, nationality, nation, race, ethnic group, ethnicity, multiculturalism, immigration, integration, assimilation, acculturation, racism, attitudes, prejudice, ethnocentrism.

OBSAH

ÚVOD	7
1 CÍL PRÁCE	8
2 METODIKA	9
3 TEORETICKÁ ČÁST	10
3.1 Základní pojmy	10
3.1.1 Kultura	10
3.1.2 Kulturní pluralita	11
3.1.3 Etnocentrismus	11
3.1.4 Kulturní vzorce	11
3.1.5 Etnikum	12
3.1.6 Etnicita	12
3.1.7 Národ.....	13
3.1.8 Národnost	13
3.1.9 Národnostní menšina (national minority)	14
3.1.10 Rasy a rasismus	14
3.2 Minoritní skupiny v ČR – historie imigrace a integrace na území ČR	16
3.2.1 Vývoj národnostní struktury obyvatel České republiky	16
3.3 Vietnamské etnikum.....	18
3.3.1 Stručná historie Vietnamu	18
3.3.2 Vietnamské etnikum v České republice.....	20
3.3.3 Soužití vietnamské menšiny s majoritou	21
3.3.4 Sociokulturní specifika vietnamského etnika.....	22
3.4 Multikulturní soužití.....	23
3.4.1 Multikulturalismus.....	24
3.4.2 Multikulturní výchova	24
3.4.3 Postoje a předsudky	27
4 PRAKTICKÁ ČÁST	29
4.1 Cíl, předmět a objekt výzkumného šetření	29
4.2 Metodologie	29
4.3 Výzkumný vzorek	30
4.4 Vyhodnocení dotazníkového šetření	30
4.5 Charakteristika výzkumného vzorku.....	30
4.6 Postoje, názory	30
4.6.1 Jaký zaujímáte postoj k Vietnamcům žijícím v Olomouci?.....	31
4.6.2 Vadilo by Vám mít za spolupracovníka/spolupracovnici občana vietnamské národnosti?.....	34
4.6.3 Vadilo by Vám mít za sousedy vietnamskou rodinu?	37
4.6.4 Co je podle Vás typické pro občany vietnamské národnosti?.....	41
4.6.5 Vadilo by Vám kdyby Vaše dítě (příbuzný) založil rodinu s občanem vietnamské národnosti?	43
4.6.6 Pokud jste na předcházející otázku odpověděli ano nebo spíše ano, uveďte, prosím, proč	47

4.6.7	Soužití většinové společnosti s vietnamskou menšinou	49
4.6.8	Co považujete za pozitivní na existenci vietnamské komunity v ČR?	53
4.6.9	Co považujete za negativní na existenci vietnamské menšiny v ČR?	56
4.6.10	Obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti.....	60
4.6.11	Domníváte se, že podíl občanů vietnamské národnosti na páchání trestné činnosti na území ČR je:	63
4.6.12	Mohl by být Vaším přítelem příslušník vietnamského etnika?	65
4.7	Informovanost	66
4.7.1	Víte něco o vietnamské historii, kultuře nebo tradicích?.....	66
4.7.2	Víte kdy a za jakých okolností začali Vietnamci přicházet do naší republiky?.....	69
4.7.3	Informace, které máte o občanech vietnamské národnosti, jste získal/a:	72
4.8	Rasismus.....	74
4.8.1	Myslíte si, že v naší zemi jsou projevy rasismu:	74
4.8.2	Setkali jste se osobně s projevy rasismu?	75
4.8.3	Pokud jste odpověděli na předcházející otázku ano, uveďte, prosím, v jaké jste byli pozici.....	78
ZÁVĚR		81
LITERATURA		83
POUŽITÉ ZKRATKY		85
ANOTACE		86
PŘÍLOHY		88

ÚVOD

Multikulturní výchova se stává nepostradatelným prvkem přípravy pro život v multikulturní realitě, související s globalizací a rostoucí migrací obyvatelstva. V současnosti bychom jen stěží našli společnost, která by byla kulturně homogenní, Českou republiku nevyjímaje. Nastává potřeba připravit děti a mládež na život v multikulturalitě současného světa, v níž se setkávají příslušníci různých národností, etnik, vyznávající odlišná náboženství, jiný životní styl či jiné životní hodnoty. Multikulturní výchova by měla vést k pochopení jiných kultur, k porozumění jiným sociokulturním skupinám, k vzájemnému respektování a spolupráci. Multikulturní výchova není pouze otázkou edukačního procesu, měla by se stát součástí života všech lidí a vést k pochopení, že ne vše co je odlišné musí být také špatné, ale naopak, že náš život v multikulturní společnosti může v mnohém obohatit. Snahou multikulturní výchovy je zlepšování vztahů mezi příslušníky majority a minorit. K tomu, aby vzájemné vztahy mezi odlišnými sociokulturními skupinami směřovaly k toleranci a pochopení, je velmi důležité vzájemné poznávání, které je možné pouze na základě kvalitních informací a komunikace mezi skupinami. V tomto vzájemném dialogu má klíčovou roli výchova a vzdělávání.

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na popsání pojmů, prostřednictvím kterých si můžeme utvořit komplexní představu o jednotlivých složkách lidských společenství tvořících společnost žijící na ohraničeném území. Konkrétně jsem se zaměřila na specifika vietnamské národnostní menšiny a na zjištění, v jaké míře se mezi občany české národnosti vyskytují předsudky vůči vietnamskému etniku.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. V teoretické části jsem se zaměřila na vysvětlení základních pojmů, kategorizaci minoritních skupin na území našeho státu a na charakteristiku vietnamského etnika jak z hlediska historického vývoje, tak i z hlediska soužití této menšiny s majoritní skupinou, včetně sociokulturních specifik vietnamského etnika.

Praktická část čerpá z poznatků části teoretické. Pomocí dotazníkového šetření bych chtěla zjistit, jaké postoje zaujímají lidé k občanům vietnamské národnosti, zda mají vůči vietnamskému etniku předsudky a jaká mezi občany olomouckého kraje panuje snášenlivost vůči tomuto etniku.

1 CÍL PRÁCE

Téma „Multikulturalita a multikulturní výchova“ jsem si vybrala z důvodu osobního zájmu o tuto problematiku. Soužití s jinou národnostní kulturou jsem před několika lety osobně zažila a zajímal mě názor ostatních spoluobčanů na problematiku společného soužití rozdílných kultur.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjištění, v jaké míře se u občanů české národnosti vyskytují předsudky vůči vietnamskému etniku, získaná data zpracovat, interpretovat, vyslovit závěr a v případě vysokého procentuálního výsledku negativního smýšlení občanů české národnosti o vietnamském etniku doporučit možná řešení vedoucí k nápravě.

Dílním cílem práce bylo nastudování odborné literatury zabývající se problematikou multikulturality a multikulturní výchovy. Na základě údajů získaných z nastudované literatury jsem popsala základní pojmy, které jsou důležité pro objasnění multikulturality, a to konkrétně pojmy: kultura, kulturní pluralita, etnocentrismus, kulturní vzorce, etnikum, etnicita, národ, národnost, národnostní menšina, rasa, rasismus. Dále jsem popsala minoritní skupiny v České republice (dále jen ČR), vývoj struktur národnostních menšin se zaměřením na specifika vietnamské menšiny.

Dalším dílním cílem bylo sestavení dotazníku, který by byl pro občany české národnosti jednoznačný, srozumitelný, přehledný a aby při vyplňování nezabral příliš mnoho času. Dotazník byl sestaven z otevřených i uzavřených odpovědí, které na sebe logicky navazovaly.

Posledním dílním cílem bylo oslovení občanů české národnosti, zda-li by byli ochotni dotazník vyplnit. K mému překvapení jsem se velmi často setkávala s výraznou ochotou spolupráce ze strany respondentů. Získaná data jsem následně zpracovala, vyhodnotila a okomentovala v grafech.

2 METODIKA

Při zpracování této bakalářské práce byly uplatněny metody standardně používané v odborných a vědeckých publikacích. Mezi použité metody patří metody deskripce, indukce, syntézy, dotazníkového šetření a matematických operací. Využívány jsou také poznatky ze statistiky.

Základem pro zpracování bakalářské práce bylo seznámení se s problematikou, prostudování dostupných pramenů a shromáždění materiálů nutných k vypracování. Informace potřebné pro vypracování bakalářské práce jsou čerpány z odborné literatury a z literárních zdrojů zabývajících se problematikou multikulturality a multikulturní výchovy.

Metoda deskripce, kterou můžeme charakterizovat jako popis, je využita v části teoretické, kde jsou charakterizovány základní pojmy jako je kultura, kulturní vzorce, etnikum, národ, národnost aj. Dále je tato metoda využita i v praktické části, a to konkrétně při popsání struktury dotazníku.

Metoda indukce, která popisuje jak od konkrétních případů dojdeme k všeobecným závěrům, je využita v praktické části, kde jsou okomentovány výsledky dotazníkového šetření. Další využití této metody nalezneme v závěru bakalářské práce při celkovém shrnutí výsledků dotazníkového šetření.

Metoda syntézy, kterou můžeme charakterizovat jako sjednocení, je využita v praktické části a v závěru bakalářské práce, kde dochází k ucelení zjištěných informací, které sebou celá tato práce nese. Tato metoda se v praktické části konkrétně objevuje u komentářů pod jednotlivými grafy, které znázorňují údaje získané prostřednictvím dotazníkového šetření.

Metoda dotazníkového šetření je charakterizována jako postup, při kterém výzkumný pracovník předloží před respondentu soubor otázek za účelem získání měřitelných údajů. Této metody bylo využito v praktické části práce.

Standardní matematické operace jsou využity v praktické části práce při tvorbě hodnot uvedených v jednotlivých grafech.

Celá bakalářská práce je zpracována v textovém editoru Microsoft Word, grafy a tabulky jsou vytvořeny v tabulkovém procesoru Microsoft Excel.

3 TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy související s multikulturní výchovou a problematikou soužití různých kultur a etnik v rámci občanské společnosti. Jako významnou menšinovou skupinou se zabývá Vietnamci.

3.1 Základní pojmy

Následující kapitola je zaměřena na vysvětlení základních pojmů nezbytných pro pochopení multikulturní tematiky.

3.1.1 Kultura

Jedním z nejdůležitějších pojmů je pojem kultura. Přesné vymezení pojmu kultura není jednoduché, neboť existuje mnoho různých definic kultury vytvořených ve filozofii, sociologii, kulturní antropologii a jiných vědách, které popisují kulturu ze svého hlediska. Na kulturu se můžeme dívat dvěma základními přístupy, a to přístupem:

- **axiologickým** – kultura je třída věcí a jevů humanizujících a kultivujících člověka. Toto pojetí je hodnotící a chápe kulturu jako ideální typ, ke kterému se jednotlivé světové kultury více či méně blíží, což je hodnotícím kritériem jejich kulturnosti, či nekulturnosti. Toto pojetí se stalo teoretickým východiskem etnocentrismu, kolonialismu, rasismu, nacionalismu a nacismu.

- **antropologickým** – nemá hodnotící význam, předpokládá mnoho specifických kultur příslušejících různým společenstvím (definovaným v čase a prostoru) a poskytuje možnost srovnávacího výzkumu jednotlivých sociokulturních systémů.

O sjednocení těchto stále více se rozvíjejících směrů se ve druhé polovině 20. st. pokusili američtí antropologové A. L. Kroeber a C. Kluckhohn, kteří provedli rozbor více než 150 definic kultury a stanovili obecné znaky či rysy kultury. Dospěli k názoru, že každá kultura je produktem lidské činnosti, je historická, tedy proměnlivá v čase, zahrnuje ideje, vzory a hodnoty, je naučená a lze se jí učit, je selektivní, je založena na symbolech a je abstrahována z lidského chování a z produktů chování. (srov., Petrucijová, 2005, s. 9)

O širší a ucelenější definici se pokouší sociologický výklad: „*Kultura je souhrn prostředků a mechanismů specificky lidské adaptace k vnějšímu prostředí. Představuje program činnosti jednotlivců a skupin, který je fixovaný sociokulturními stereotypy a předávaný prostřednictvím kulturního dědictví. Kultura vystupuje*

v podobě výtvorů lidské práce, sociokulturních regulativů (norem, hodnot, kulturních vzorců), idejí (kognitivních systémů), institucí organizujících lidské chování“. (Velký sociologický slovník I., 1996, cituje Průcha 2000, s. 31)

Nezbytné pro multikulturní výchovu jsou také pojmy kulturní pluralita a kulturní vzorce.

3.1.2 Kulturní pluralita

Kulturní pluralita je teoretický princip uznávající rovnocennost jednotlivých společností a jejich specifických kultur. Uznání tohoto principu bývá označováno jako teorie kulturního relativismu:

„Kulturní relativismus je teoreticko-metodologický přístup ke studiu kulturních jevů, předpokládající, že jednotlivé kultury představují jedinečné a neopakovatelné sociokulturní systémy, které je možno popsat a pochopit pouze v kontextu jejich vlastních hodnot, norem a idejí.“ (Soukup V., Přehled antropologických teorií kultury, 2000, cituje Průcha, 2000, s. 32). Úskalím kulturního relativismu ovšem je, že je obtížné nalézt alespoň nějaké univerzální hodnoty, normy a ideje.

3.1.3 Etnocentrismus

Etnocentrismus je opakem kulturního relativismu. Je to tendence poznávat, hodnotit a interpretovat všechny životní jevy z perspektivy vlastního společenství. Za jediné správné, užitečné a pravdivé jsou považovány jen hodnoty, normy a ideje sociální skupiny, s níž se jedinec identifikuje. Etnocentrismus znesnadňuje přijetí cizích kulturních prvků a stává se zdrojem konfliktů a netolerantnosti při kontaktu s cizím společenstvím. Na druhé straně představuje významný mechanismus sociální integrace – zachování stability společnosti a systému jejich hodnot a norem.

3.1.4 Kulturní vzorce

Kulturní vzorce jsou v dané společnosti předávány z generace na generaci již od raného dětství.

Sociologická definice říká, že *„Vzor kulturní je systém forem chování, hodnot a norem charakteristický pro danou společnost, který je obecně přijímán a napodobován, vstupuje do procesu socializace jedinců, reprodukuje se v kulturních výtvorech a stabilizuje se ve zvycích a obyčejích.“* (Velký sociologický slovník II., 1996 cituje Průcha, 2000, s. 33).

3.1.5 Etnikum

Výraz etnikum je odvozen z řeckého slova Ethnos, kterým antičtí Řekové označovali kmen, rasu či národ. V současnosti je kromě pojmu etnikum používán i z anglosaské literatury přejatý pojem etnická skupina (ethnic group).

„Etnikum, synonymum: etnická skupina (ethnic group), je skupina lidí, kteří mají společný rasový původ, obvykle společný jazyk a sdílejí společnou kulturu. Souhrnně lze říci, že etnikum se vyznačuje svou vlastní etnicitou.“ (Průcha, 2000, s. 18).

3.1.6 Etnicita

Etnicita (angl. ethnicity) je *„vzájemně provázaný systém kulturních (materiálních a duchovních), rasových, jazykových a teritoriálních faktorů, historických osudů a představ o společném původu, působících v interakci a formujících etnické vědomí člověka a jeho etnickou identitu.“* (Velký sociologický slovník I., 1996, cituje Průcha 2000, s. 18)

Etnicita je jednou ze základních charakteristik člověka jako společenské a kulturní bytosti. Jako celek či systém je etnicita součástí kultury, je to kulturou definovaná kulturní diference i totožnost.

„Pojem etnicita je pro teorii multikulturní výchovy pojmem ústředním. Je tomu tak proto, že etnicita – tedy souhrn vlastností či znaků vymezujících etnikum – je úzce spojena s prvky příslušné kultury. Takže pokud má být cílem multikulturní výchovy poznávání a respektování jiných kultur než své vlastní, znamená to poznávat a respektovat jiná etnika – nositele těchto kultur.“ (Průcha, 2000, s. 18).

Kromě pojmu etnikum jako formálního označení konkrétní dané etnicity je nutné ještě definovat tzv. etnickou příslušnost.

Etnickou příslušnost můžeme definovat jako sounáležitost jednotlivce s určitým etnikem, která může být vyjádřena vnějšími (objektivními) příznaky, respektive tím, jak se etnický člověk projevuje v každodenních situacích či přihlášením se k určitému etniku, tedy k jeho pojmenování – etnonymu (srov., Průcha, 2000, s. 18).

Etnická příslušnost bývá nejčastěji zjišťována při sčítání lidu a je často nazývána národnostní příslušností či národností. Určení etnické příslušnosti závisí pouze na svobodné vůli člověka, na jeho rozhodnutí. Tedy pro jeho sebeidentifikaci s určitým etnikem neexistují žádná objektivní kritéria.

3.1.7 Národ

Definice tohoto pojmu je velmi obtížná. Přesná a všeobecně uznávaná definice národa neexistuje. Ve všeobecné encyklopedii se uvádí, že *„Ve skutečnosti pro vymezení národa neexistují žádná jednotná kritéria; rozhodující je akt vůle určité pospolitosti být národem a svobodné rozhodnutí jednotlivce přihlásit se k určitému národu a sdílet jeho osud.“* (Všeobecná encyklopedie, 1999, sv. 5, s. 297).

Sociologickou definici pojmu národ uvádí ve své publikaci Průcha a pro účely multikulturní výchovy se jeví jako nejvhodnější: „Národ je osobitě a uvědoměle kulturní a politické společenství, na jehož utváření mají největší vliv dějiny a společné území.“ (Velký sociologický slovník I., 1996, cituje Průcha 2000, s. 21).

Problém spočívá hlavně ve snížené možnosti striktně odlišit pojmy „národ“ a „etnikum.“ V české a evropské tradici převládá pojetí, podle něhož se moderní národy vyvinuly z příslušných etnik a tyto národy mají své vlastní státy. Pokud ve státě žijí ještě příslušníci jiných etnik než konstituující národ, jsou považováni za etnickou či národnostní menšinu. (srov., Průcha, 2004, s. 53-54).

3.1.8 Národnost

Význam pojmu národnost je složité definovat. Většinou je chápána jako příslušnost jedince k určitému národu (ve smyslu politickém) nebo etniku (ve smyslu etnickém).

Roubíček charakterizuje národnost takto: *„Národnost jako příslušnost k určitému národu je v současném světě chápána ve dvojím smyslu pojmu „národ“: (1) Národ ve smyslu etnickém je soubor osob obvykle se společným jazykem, společnou historií, tradicí a zvyky, společným územím a národním hospodářstvím. (2) Národ ve smyslu politickém je prostě soubor občanů určitého státu, tedy soubor osob se státní příslušností tohoto státu.“* (Roubíček, 1997, s. 152).

Rozlišujeme tedy „národnost etnickou“ a „národnost politickou.“ Podle definice použité při sčítání lidu 2001 se národností rozumí příslušnost k národu, národnostní nebo etnické menšině. Dále podle této definice není pro určení národnosti v České republice rozhodující mateřská řeč ani řeč, kterou člověk používá nebo lépe ovládá, ale jeho vlastní rozhodnutí. Je možné se hlásit k jedné i více národnostem, nebo také k žádné.

Listina základních práv a svobod deklaruje národnostní a etnická práva občanů a mezi nimi též právo svobodně rozhodovat o své národnosti, které není ničím

omezeno ani podmíněno. „Každý má právo svobodně rozhodovat o své národnosti. Zakazuje se jakékoli ovlivňování tohoto rozhodování a všechny způsoby nátlaku směřující k odnárodnění.“ (Listina základních práv a svobod, čl. 3 odst. 2).

3.1.9 Národnostní menšina (national minority)

Komplikované je vymezení pojmu národnostní menšina. Ani dokumenty mezinárodních organizací přesně nedefinují pojem „národnostní menšina“.

U nás se touto problematikou zabýval L. Šatava, který říká, že „Výraz „národnostní menšiny“ bývá užíván k tomu, aby bylo možno zařadit pod jeden stručný „střešní termín“ všechny typy a kategorie etnických společenství s výjimkou státních národů na „vlastním“ teritoriu, tedy jak „malá etnika“ nedisponující vlastním národním státem, tak části velkých státních národů sídlící na území jiného státu, resp. specifické případy na pomezí etnografické či sociální skupiny aj.“ (Šatava, L.: Národnostní menšiny v Evropě, 1994, cituje Průcha 2000, s. 25).

V České republice je pojem národnostní menšina právně upraven v zákoně č. 273/2001 Sb. ze dne 10. července 2001 o právech národnostních menšin a o změně některých zákonů.

(1) Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky vytvořilo.

(2) Příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti. (Zákon č. 273/2001 Sb., § 2).

3.1.10 Rasy a rasismus

Termín rasa – plemeno je termínem biologickým a nevztahuje se k pojmům národ, kmen, které jsou pojmy humanitních věd. Není možné tyto pojmy zaměňovat, míchat či dokonce považovat za synonyma. Termín rasa bývá nejčastěji odvozován

z arabského slova ras – hlava a prvně jej v antropologii při klasifikaci plemen použil Francouz F. Bernier koncem 17. století.

Rasa – definice antropologická

Rasa jsou diferentní lidské populace lišící se somatickými i dalšími biologickými rysy, zejména barvou kůže, vlasů a očí, formou vlasů, nosu, rtů, víček, hlavy a obličeje, výškou, proporcemi a členěním těla.

Antropologické vymezení se neváže na izolované tělesné rysy, ale vždy na jejich komplex.

Vývoj ras

Rasy vznikaly během historického vývoje lidstva, a to přizpůsobením se životním podmínkám, kdy se pravděpodobně utvořily určité tělesné vlastnosti, které se staly získanými tělesnými dědičnými znaky uplatňujícími se v řadě generací natolik, že se v podstatě neměnily a ani nemění v nových a mnohdy značně změněných životních podmínkách.

Během posledních sto tisíc let se diferencovaly tři velké současné antropologické skupiny, které byly dříve označovány jako plemeno bílé, žluté (spolu s rudým) a černé.

Přesné označení těchto plemen v současné antropologii uvádí Wolf:

1. plemeno euroasijské (europoidní) = bílé

Rozšířené původně v Evropě, Malé a Přední Asii, na Kavkaze a v severozápadní Indii.

2. plemeno asijsko-americké (mongoloidní) = žlutohnědé

Zaujímající většinu asijské pevniny a ostrovy v jihovýchodní Asii. Sem patří i původní obyvatelé Ameriky.

3. plemeno ekvatoriální (negroidní) = černé

S centrem rozšíření v Africe na jih od Sahary a zahrnující i některé malé negroidní skupiny v jihovýchodní Asii. (srov., Wolf 2000, s. 34).

V současnosti je ve světové populaci nejpočetněji zastoupena rasa mongoloidní, pak rasa europoidní a nejméně početná je rasa negroidní.

Mezi těmito rasami se později začaly utvářet menší skupiny, které označujeme jako smíšené. Míšení ras je proces, který dosáhl velkého rozmachu v posledních čtyřech stoletích, zvláště na americkém kontinentu. Také v Evropě přibývá míšenců různých ras. Vzhledem k tomu někteří antropologové poukazují na to, že tzv. čisté rasy vůbec neexistují.

Rasismus

Rasismus je teorie o nadřazenosti jedné lidské rasy nad druhými. Je definován jako předsudek a z toho vyplývající nepřátelský postoj vůči příslušníkům jiné rasy nebo etnika, které je za rasu považováno.

Rasismus je souhrnné označení pro takové jednání, které překračuje pouhé vnímání rasových odlišností a přetváří se na nepřátelské aktivity vůči příslušníkům jiné rasy, jež se projevují v diskriminaci, v agresivním chování (verbálním nebo fyzickém). (Průcha 2004, s. 64). Existuje mnoho definic rasismu. V některých je až příliš emocionálního vyjádření, a tím se oslabuje racionální složka. Průcha upřednostňuje spíše vědecké vyjádření, když říká, že nelze ztotožňovat rasismus s pocity sociální distance nebo nízké oblíbenosti příslušníků jedné rasy u příslušníků jiné rasy.

3.2 Minoritní skupiny v ČR – historie imigrace a integrace na území ČR

Národnostní menšiny jsou a byly nedílnou součástí naší společnosti. Pokud se ohlédneme do minulosti, musíme konstatovat, že česká společnost nikdy nebyla absolutně homogenní ve své etnické struktuře. Není ničím neobvyklým setkat se s příslušníky některých národnostních menšin nebo s cizinci žijícími trvale v České republice, zvláště pak ve větších městech. Vývoj počtu cizinců s pobyty trvalými a dlouhodobými pobyty nad 90 dní v České republice v letech 1993 až 2008 a přehled pěti nejčetnějších občanství cizinců v ČR k 31. 12. 2008 uvádím v příloze č. 1.

Národnostní struktura obyvatelstva patří k významným charakteristikám každé země. Přehled národnostních menšin v České republice uvádím v příloze č. 2.

3.2.1 Vývoj národnostní struktury obyvatel České republiky

V dlouhodobém vývoji kopíruje národnostní struktura obyvatel historii našeho státu. V době vzniku samostatné Československé republiky byla národnostní struktura charakterizována dvěma dominantními národnostmi – českou a německou, které tvořily dohromady 98 % populace. Zbylá 2 %, která připadla na ostatní národnosti, představovala v absolutním vyjádření pouhých 185 tisíc osob. Podíl německé národnosti se po 2. světové válce dramaticky snížil v důsledku poválečného odsunu Němců a početně nejvýznamnější národnostní menšinou na našem území

se stala národnost slovenská (ČSÚ, 2001). Strukturu obyvatelstva podle národnosti v letech 1921 až 2001 uvádím v tabulce – příloha č. 3.

Národnostní strukturu obyvatel České republiky ovlivnili částečně i cizinci s dlouhodobým pobytem, kteří byli v souladu s mezinárodními doporučeními poprvé zahrnuti do celkového počtu obyvatel. Podle posledního sčítání obyvatelstva ke dni 1. 3. 2001 bylo zjištěno (viz příloha č. 4), že na území České republiky žilo celkem 10 230 060 obyvatel, z nichž 94,2 % tvořili Češi a 5,8 % byli obyvatelé jiných etnik.

I když dominantní postavení národností české, moravské a slezské zůstává zachováno, je patrný trend snižování podílů tradičních národnostních menšin (slovenská, polská, německá, maďarská) a zvyšování podílů jiných národností. Za posledních 10 let zejména národnosti vietnamské, ukrajinské a ruské, viz tabulka č. 2), což dokumentuje jednoznačně společenské změny po roce 1989, větší otevřenost společnosti a počínající trend pracovní migrace, v níž se také Česká republika stává pro některé osoby atraktivní zemí pracovních příležitostí. Celkově více než 800 tisíc osob uvedlo při posledním sčítání obyvatelstva jinou národnost než českou.

V roce 1991 tvořili příslušníci národnostních menšin 5,2 % obyvatelstva, v roce 2001 5,8 % obyvatelstva. Jelikož od posledního sčítání uplynulo již osm let, můžeme předpokládat, že počet příslušníků národnostních menšin opět vzrostl. Strukturu obyvatelstva podle národnosti v roce 2001 uvádím v tabulce – příloha č. 3.

Národnostní menšiny mají v České republice svou reprezentaci v Radě pro národnostní menšiny zřízené jako poradní orgán vlády ČR. Rada má 29 členů, z nichž 18 jsou zástupci národnostních menšin. Národnostní menšiny se mohou organizovat ve spolcích, vydávat časopisy apod.

Přehled národnostních menšin v České republice

Stručnou charakteristiku vybraných národnostních menšin v České republice uvádím v příloze č. 2. Dále se budu podrobněji věnovat vietnamské národnostní menšině.

Nové národnostní menšiny v České republice

Novou národnostní menšinou se stávají především Vietnamci. Od roku 1993 je Česká republika otevřenou zemí, takže lze předpokládat, že vývoj v naší zemi bude podobný jako v ostatních evropských státech. Kromě Vietnamců u nás žije i několik desítek Číňanů, tisíce Mongolů, Arabů, Američanů a dalších cizinců,

z nichž někteří jsou rozhodnuti se v ČR usadit natrvalo. (srov., Marádová, 2006, s. 11).

3.3 Vietnamské etnikum

Tato kapitola se bude zabývat vietnamským etnikem jako významnou minoritní skupinou žijící na území České republiky. Nejprve se stručně seznámíme s historií vietnamského národa, přiblížíme si kdy a za jakých okolností začali přicházet vietnamští občané do naší republiky a nakonec kapitoly se zaměříme na sociokulturní specifika vietnamského etnika.

3.3.1 Stručná historie Vietnamu

První známou dynastií panující na území dnešního severního Vietnamu byla dynastie Hong Bang (2879 př. n. l. – 258 př. n. l.). V tomto období vznikl první známý státní útvar, ve kterém většinu tvořili Vietové. Národnost Viet – neboli Kinh – je většinovou i v dnešní Vietnamské socialistické republice a 90 % občanů VSR žijících v České republice se hlásí k této národnosti. Vietové se usídlili v deltě Rudé řeky, kde vytvořili vyspělou kulturu doby bronzové. Předkové Vietů se živili především pěstováním rýže. Žvýkali betel a natírali si zuby černým lakem (tato tradice je dodnes někde dodržována, a to většinou staršími ženami).

Po spojení dvou různých kmenů Vietů vznikl stát Au Lac a vládnoucí dynastie Trieu panovala až do doby, kdy bylo území Vietnamu obsazeno a formálně přičleněno k Číně (111 př. n. l.).

Období tisícileté čínské nadvlády skončilo až roku 939 a bylo charakteristické velmi tvrdým chováním Číňanů vůči Vietnamcům, jejich snahou o sinizaci, ale také častými proti čínskými vzpourami. Jedna z nich vedla k delšímu osamostatnění Vietnamu v 6. století. Po porážce Číňanů vládla dynastie Pozdní Ly (1010 – 1225) a hlavní město bylo přesunuto na místo dnešního Hanoje. V tomto období opět vtrhlo do Vietnamu čínské vojsko, avšak bylo poraženo generálem Ly Thuong Kietem. V období vlády dynastií Pozdní Ly a poté Tran došlo k rozvoji kultury, státní správy a školství. Roku 1075 se konaly první mandarínské zkoušky podle čínského vzoru a v dalším roce byla založena Královská akademie, do které byli pozváni vybraní učenci, kteří působili jako učitelé a zároveň šířitelé konfuciánské nauky. (srov., Šišková, 2001, s. 99-100).

Díky těmto úřednickým zkouškám v zemi vznikala vlastní vietnamská vrstva inteligence a administrativa již nepotřebovala přijímat vzdělance ze zahraničí. Úspěšní absolventi se mohli vydat na dráhu státního úředníka nebo předat své nabyté vědomosti dalším žákům jakožto jejich učitelé a tím rozšiřovat vzdělanost po celé zemi. (<http://www.klubhanoi.cz/rservice.php?akce=tisk&cislocianku=2004012801> Klub Hanoi).

Na Vietnam třikrát zaútočili Mongolové, ale pokaždé se Vietnamcům podařilo vyhnat je zpět. V 16. století se země rozděluje na území severního a jižního Vietnamu. Na severu vládne dynastie Trinh a na jihu dynastie Nguyen. Panovník dynastie Nguyen začal spolupracovat s Francouzy a zapříčinil v podstatě kolonizaci země, která až do 2. září 1945, kdy prezident Ho Či Min dosáhl založení Vietnamské demokratické republiky. Po porážce francouzských legií v roce 1954 byl Vietnam na základě Ženevských dohod rozdělen podél 17. rovnoběžky – rozdělení Vietnamu na komunistický sever a jihovietnamskou republiku. To o deset let později zažehlo další válku, do které se zapletli Američané. Ženevské dohody v roce 1954 rozdělily Vietnam podél 17. rovnoběžky na dvě zóny, komunistický sever a antikomunistický jih podporovaný USA. (srov., Šišková, 2001, s. 100).

Politické a ideologické rozpory se postupně proměnily v ozbrojený konflikt. Do vzniklé občanské války zasáhly v roce 1964 Spojené státy a boje trvaly až do roku 1973, kdy byla podepsána Pařížská mírová dohoda nařizující okamžité ukončení bojů a stažení amerických jednotek. V roce 1976 byl Vietnam znovu sjednocen a celé jeho území bylo vyhlášeno za Vietnamskou socialistickou republiku. Aniž se Vietnam stačil vzpamatovat z války se Spojenými státy, byl vtažen do dalšího konfliktu. Poté, co docházelo k roztržkám na vietnamsko-kambodžských hranicích, vpadla vietnamská armáda v roce 1978 do Kambodže a zahnila do džungle vládu Pol-Potových Rudých Khmérů. O rok později se ubránila i čínskému útoku ze severu, vedenému na podporu Kambodže. Velký vojenský vliv měl v té době Vietnam i v Laosu. Boje pokračovaly až do roku 1989, kdy Organizace spojených národů zprostředkovala příměří a Vietnam svá vojska stáhl. Ukončení Studené války a rozpad Sovětského svazu v roce 1991 přinesly zlepšení vztahů Vietnamu se Západem. V červenci 1995 do té doby nekompromisní Spojené státy obnovily diplomatické styky s Hanojí a v roce 1999 byly podepsány dohody o vzájemném obchodu. Vietnam zahájil rozsáhlé hospodářské reformy a v současné době sem konečně začínají proudit i zahraniční investice. Vynořily se dokonce

názory, že by se Vietnam mohl stát dalším “tygrem” asijské ekonomiky. (srov., Matrix Group: <http://www.on-internet.cz/index.php?ido=3639&idm= Historie>).

3.3.2 Vietnamské etnikum v České republice

Organizovaně a ve větším počtu začali vietnamští občané přijíždět do Československa v padesátých letech 20. století.

2. února 1950 došlo k navázání diplomatických vztahů mezi Československou republikou a VDR. V rámci mezinárodní pomoci válkou postiženému Vietnamu k nám přijela v roce 1956 skupina sta vietnamských sirotek, aby zde získali základní vzdělání a poté odbornou přípravu. Později začali přijíždět žáci odborných průmyslových škol a studenti vysokých škol na základě vzájemných mezinárodních dohod. Krátce na to přijeli první praktikanti a studenti postgraduálního studia (20 až 50 ročně). V roce 1966 Vietnam požádal o mimořádné přijetí asi 2100 technických kádrů a kvalifikovaných dělníků na vyškolení do československých škol, strojírenství, kovoprůmyslu, chemického průmyslu (v Olomouci např. Farmakon, Moravské železárny, Zora), sklářství apod. Následně byly podepsány další dohody o vzájemné spolupráci a v roce 1981 bylo v Československu přibližně 30 tisíc vietnamských občanů, z toho asi dvě třetiny pracovaly v dělnických profesích.

Po roce 1989 byly smlouvy s Vietnamem vypovězeny a vzdělávání Vietnamců u nás skončilo.

Od devadesátých let začali přijíždět Vietnamci do ČR za obchodní činností bez ohledu na své předchozí vzdělání. Přijíždějí tak jako v minulosti na pět let a více. S nimi přicházejí také jejich děti, rodiny a příbuzní. (srov., Šišková, 2001, s. 103-104).

Od 90. let můžeme vietnamské etnikum v České republice rozdělit do několika skupin:

- Vietnamci, kteří v ČR pracují na základě bilaterální vládní dohody z roku 1994
- Vietnamci pracující v ČR na základě živnostenského oprávnění
- vietnamští učni
- vietnamští vysokoškolské studenti a aspiranti
- smíšená manželství
- Vietnamci, kteří získali občanství ČR
- Vietnamci ilegálně přítomní v ČR (srov., Müllerová, 2004, s. 89).

3.3.3 Soužití vietnamské menšiny s majoritou

Nejvýznamnějším rysem vietnamské komunity u nás je pravděpodobně její uzavřenost, což je dáno především odlišností jejich kultury.

Po příjezdu do diametrálně odlišné země prožívají kulturní šok. Již první vietnamští občané, kteří k nám přijížděli na základě mezinárodních dohod, byli odvezeni do ubytoven určených většinou pouze pro Vietnamce, kde jim byl určen vlastní program. Také nedostatečná znalost českého jazyka, pramenící mimo jiné z nepříliš dobré organizace jazykové přípravy, komplikovala komunikaci a navazování vzájemných vztahů mezi vietnamskými a českými spolupracovníky. Oddělenost života Vietnamců a Čechů vedla k mnoha pověrám, šíření fám a vzniku předsudků. Češi v podstatě do této doby neměli zkušenosti s lidmi, kteří přišli z odlišné kulturní společnosti. Často se obávali, že vietnamští občané nejsou zdravotně prověřováni a mohou být zdrojem různých přenosných chorob. Mezi lidmi se šířily často až neuvěřitelné fámy jako například, že Vietnamci mají různé parazity a červy a že „prokazatelně“ nakazili Čechy. Tento stav samozřejmě vedl k semknutí vietnamské komunity, přispěly k němu také tradiční hodnoty vietnamského národa (soukromí rodiny) a také fakt, že k nám zpočátku přijížděli příbuzní a známi, kteří se vzájemně jezdili navštěvovat po celé republice. Dalším faktorem, který upevnil uzavřenost komunity, je institut „zástupce“, který funguje do dnešní doby. Oficiálně s vietnamskými pracujícími přijížděli tzv. tlumočníci nebo organizátoři, kteří za ně vyřizovali veškeré náležitosti na úradech nebo v zaměstnání. Vietnamská ambasáda velice dbala na to, jak se u nás jejich občané chovají. Můžeme se domnívat, že tyto a další bariéry ovlivňují vzájemné vztahy Čechů a Vietnamců dodnes. (srov., Šišková 2001, s. 104 – 105).

Už před listopadem 1989 se Vietnamci projevovali jako zdatní obchodníci, kteří mimo svá zaměstnání v průmyslu a zemědělství začali obchodovat v té době s nedostatkovým a žádaným zbožím (digitální hodinky, módní doplňky atd.). Také šli na zakázku veškeré oděvy z rifloviny. Z vlastní zkušenosti mohu říct, že čeští občané, kteří nahlas projevovali své předsudky k tomuto etniku, se o pár hodin s radostí nechali přeměřit vietnamským „krejčím“ na vietnamské ubytovně a nechali si u něho ušít slušivý „značkový“ džínový obleček.

V devadesátých letech se profesní zaměření většiny Vietnamců obrací směrem k obchodu. Vznikají první vietnamské stánky na tržnicích, kde se často obchodní vztahy odvozují od asijských zvyklostí. Dnes už můžeme vidět Vietnamce jako

majitele kamenných obchodů, restaurací, bister, nehtových studií, masážních salonů atd., vietnamské děti studují na gymnáziích, středních a vysokých školách.

3.3.4 Sociokulturní specifika vietnamského etnika

Vzájemné nepochopení kulturních odlišností vede ke vzniku problémů. Občané české i vietnamské národnosti by si měli uvědomovat, že každá kultura se vyznačuje specifickými tradicemi, zvyky a také poněkud jiným hodnotovým žebříčkem. Pro lepší soužití a pochopení bychom se měli snažit, a to na obou stranách, o hlubší poznání, neboť pouze tak můžeme předejít zbytečným nedorozuměním a mylným výkladům určitých situací.

Vietnamský národ je typický svým lidovým charakterem a hrdostí na svou statečnost a své dějiny.

Stále silnou životní hodnotou je pro Vietnamce rodina (vliv konfuciánství), rodinné vztahy jsou založeny na vzájemné úctě a jsou velmi těsné i mezi vzdálenějším příbuzenstvem. Povinností je prokazovat úctu rodičům, učitelům a starším sourozencům. Konfuciánství určuje hlavní postavení v rodině muži, na druhé straně proti tomu však působí silné tradice matriarchální kultury. Muž představuje hlavu rodiny navenek, v praxi tomu však zdaleka tak není.

Pravidla slušného chování učí neztěžovat situaci ostatním neustálými stížnostmi na vlastní problémy. Na veřejnosti se nemá zavdat příčina ke vzniku konfliktu a také není slušné dát najevo druhému, že se zmýlil. Za nevychovaného může být pokládán i ten, kdo hrubým způsobem někomu něco na veřejnosti vytkne. Šetrně sdělovat problémy a diskutovat tak, aby druhý neztratil tvář patří k tradici slušného chování. (srov., Šišková, 2001, s. 100 – 101)

Neverbální komunikace

Vietnamská neverbální komunikace má podstatně jiné významy než jsme zvyklí, což může být příčinou častých nedorozumění.

Například přímý pohled do očí může být pro Vietnamce nepříjemný, je spíše považován za domýšlivost. Pokud Vietnamec při rozhovoru uhýbá zrakem, což bývá často doprovázeno mírným sklopením víček, nemusí se jednat o nezájem či neupřímnost, ale naopak o slušné chování. (srov., Marádová, 2006. s. 43 – 44).

Podání ruky je také odlišné od našeho. Podává se jedna ruka a druhá ruka následně přikrývá již spojené ruce obou osob. Předmět podáváme druhému opět

oběma rukama. Podání jen jedné ruky nebo podání předmětu pouze jednou rukou může být vnímáno jako neuctivé (srov., tamtéž).

Úsměv je dobrým příkladem odlišného chování. Úsměv v Asii má totiž mnoho různých významů. Může vyjadřovat (tak jak je obvyklé u nás) pocit radosti a veselí, ale také pocit nepříjemnosti, smutku, rozhořčení nebo omluvu pokud Vietnamec nerozumí sdělovanému. Úsměv také bývá známkou nervozity (srov., tamtéž).

Kromě výše uvedeného existují další odlišnosti v chování. Například chce-li Vietnamec přivolat druhou osobu nepřivolává ukazovákem, ale otočí ruku hřbetem nahoru a začne pokyvvovat rukou v zápěstí, což může vyvolávat dojem, že vás odhání. Noha přehozená pře nohu se špičkou přehozené nohy směřující na partnera sedícího naproti je projevem nadřazenosti mluvčího. Podobně ruce zkřížené na prsou nebo ruce v bok mají velký význam, neboť vyjadřují pozastavení se nad daným rozhovorem či rozčilení. Proto naši pohodlnou pózu může Vietnamec chápat jako náznak rozhořčení. Pohlazení po vlasech a jiné dotýkání se hlavy se považuje za projev velké neúcty. Pohlazení dítěte po vlasech je výsadou rodičů, jinak může být pokládána za ponižení takto pohlazeného dítěte. Dotýkat se na veřejnosti, líbat se apod. je pro milenecké páry ve Vietnamu nepřijatelné, naopak objímání se mezi přáteli je běžné a jde o výraz blízkého přátelství. Ve Vietnamu není slušné na veřejnosti smrkat do kapesníku. Mlaskání a říhání je výrazem spokojenosti a pochvalou hostiteli. Hádky a hlasitý projev jsou neslušné a pro Vietnamce jsou nepříjemné. Dlouhý nehet poukazuje na to, že je daný jedinec intelektuál a nemusí pracovat (srov., tamtéž).

Podobně jako se nám zdají všichni Asiaté stejní, jsme i my pro ně na první pohled nerozeznatelní. Jsme pro ně velcí, bílí a chlupatí (srov., tamtéž).

3.4 Multikulturní soužití

V poslední době můžeme sledovat nárůst rasistických útoků, pravicového extremismu a rasismu v České republice. K eliminaci těchto negativních společenských jevů a k přípravě na život v multikulturní společnosti by měla sehrát důležitou roli multikulturní výchova. Doba globalizace, migrace obyvatelstva, sjednocování Evropy a další faktory povedou v budoucnu ke stále většímu a častějšímu setkávání příslušníků různých národnostních etnik, náboženství, lidí vyznávajících jiný životní styl a odlišné hodnoty. Pro život ve fungující multikulturní společnosti, kde se bude vyskytovat co nejmenší množství negativních projevů,

je nutné, abychom byli schopni porozumět jiným etnikům, jejich osobnostním a sociálním rysům, kultuře, historii, hodnotám a s tím spojeným projevům chování.

3.4.1 Multikulturalismus

Ideje multikulturalismu jsou jedním z východisek multikulturní výchovy. Jak uvádí Barša „*multikulturalismu se dostávalo největší publicity a pozornosti od konce 60. let ve Spojených státech, Kanadě a Austrálii především díky rasovým, etnickým a sexuálním menšinám a feministkám, které zdůrazňovaly skupinové charakteristiky ve veřejných institucích – v přijímání na školy a učebních osnovách, v médiích, v obsazování míst ve státní správě i v procesech demokratické reprezentace.*“ (Barša, 1999, s. 7). V průběhu 60. let se otázka multikulturalismu objevuje také v západní Evropě v souvislosti s přílivem imigrantů z neevropských oblastí. Evropa reagovala obtížněji než klasické přistěhovalecké země, které byly lépe připraveny na kulturní pluralitu, která je v podstatě jedním ze znaků jejich národní identity. (srov., Barša, 1999, s. 12). V posledních letech se setkáváme s pojmem multikulturalismus stále častěji také v České republice.

Na multikulturalismus můžeme nahlížet z několika úhlů, a to jako na:

- stav společnosti, ve které vedle sebe žijí různé sociokulturní skupiny, což ovšem neznamená automatickou přítomnost tolerance a respektu ve vzájemných vztazích
- proces, při kterém dochází ke vzájemnému ovlivňování kulturních systémů a případně ke vzniku systémů nových
- vědeckou teorii, která se zabývá různými aspekty sociokulturní rozmanitosti
- společenský cíl, vědomé úsilí o vytvoření pluralitní společnosti založené na principu rovnosti, tolerance, respektu, dialogu a spolupráci. (srov., Interkulturní vzdělávání, Buryánek a kol., 2002, cituje Hladík 2006, s. 8).

„Multikulturalismus je proces výměny různých kulturních hodnot mezi různými sociokulturními skupinami a zároveň je to stav plurality kultur ve vyspělých zemích“. (Hladík, 2006, s. 8).

3.4.2 Multikulturní výchova

Multikulturní výchova by měla vést k pochopení jiných kultur, k porozumění jiným sociokulturním skupinám, k vzájemnému respektování a spolupráci. Neznalost kulturních specifik národností žijících na společném území spolu s přetrvávajícími

předsudky vede k problémům ve vzájemné komunikaci mezi majoritou a minoritami, k nedorozuměním a může se stát zdrojem zbytečných konfliktů.

Definice pojmu „multikulturní výchova“ můžeme nalézt celou řadu. Jako nejobecnější definici lze uvést definici uváděnou v Encyklopedii pedagogického výzkumu (Encyklopedia of Educational Research, 1982):

„Multikulturní výchova je příprava na sociální, politické a ekonomické reality, které žáci prožívají v kulturně odlišných lidských stycích.“ (Vasquez, 1982, s. 1267, cituje Průcha 2000, s. 41).

V českém Pedagogickém slovníku (Průcha, Walterová, Mareš, 1998, s. 137, cituje Průcha 2000, s. 41) je pojem vymezen následovně: *„Termín multikulturní výchova vyjadřuje snahy vytvářet prostřednictvím vzdělávacích programů způsobilost lidí chápat a respektovat i jiné kultury než svou vlastní. Má značný praktický význam vzhledem k vytváření postojů vůči imigrantům, příslušníkům jiných národů, ras apod.“*

Je zřejmé, že žádná z definic nemůže zcela postihnout význam multikulturní výchovy a šíři problematiky, jíž se zabývá. Multikulturní výchovu musíme chápat v celé její šíři – jako výchovu a vzdělávání, a to jak ve formálním školském systému, tak i v ostatních edukačních prostředích.

Faktory ovlivňující multikulturní výchovu

Existuje řada činitelů majících vliv na multikulturní soužití a na to, kam se bude ubírat a jakou bude mít v budoucnu podobu multikulturní výchova.

Jsou to především vláda, parlament a politické strany, které svými postoji a politickým programem ovlivňují jak veřejné mínění, tak legislativu s touto tematikou spojenou.

Vliv na multikulturní výchovu mají také různá občanská sdružení, obecně prospěšné organizace apod., které se problematice multikulturní výchovy věnují. Zde můžeme například jmenovat Organizaci člověk v tísní a její projekt Varianty. Cílem projektu je podpora zlepšování vztahů mezi majoritou a minoritami v České republice, prostřednictvím vzdělávacích programů pro všechny úrovně vzdělávání. Dále např. občanské sdružení Multikulturní centrum Praha, které se zabývá širokým spektrem činností souvisejících s multikulturní tematikou. Jde především o pořádání kulturních a vzdělávacích akcí, veřejných debat, vydávání publikací apod.

Mezi faktory ovlivňující multikulturní výchovu bezesporu patří také kurikulární dokumenty – Rámcové vzdělávací programy, které se musí dle školského zákona

vydat pro každý obor vzdělávání. Každá škola si musí podle zásad stanovených v Rámcovém vzdělávacím programu (dále jen RVP) vytvořit Školní vzdělávací program, který bude konkretizací cílů a obsahů vzdělávání stanovených v příslušném RVP.

Z hlediska problematiky multikulturní výchovy je bezesporu důležité, že již v RVP pro předškolní vzdělávání se v klíčových kompetencích jichž by mělo dítě ukončující předškolní vzdělávání dosáhnout uvádí, že dítě je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným (sociální a personální kompetence), uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu (činnostní a občanské kompetence).

Multikulturní výchova je jedním z průřezových témat v RVP pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV), které představují okruhy aktuálních problémů současného světa a pomáhají rozvíjet osobnost žáka v oblasti postojů a hodnot. Aby průřezová témata splnila svůj účel je nutná jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků ve škole i mimo školu.

Multikulturní výchova by měla žáky seznamovat s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami a na tomto základě by si žáci měli lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu. RVP ZV nám dále říká, že multikulturní výchova „Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.“ (RVP ZV).

Škola je místem, kde se setkávají žáci z různých sociálních a kulturních skupin, proto je důležité vytvořit ve škole takové klima, v němž se budou všichni zúčastnění cítit příjemně a v bezpečí. V tomto směru hraje multikulturní výchova důležitou roli, neboť vede k vzájemnému poznávání majority a minorit, ke vzájemné toleranci a k odstraňování předsudků vůči „neznámému a odlišnému.“ (srov., <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolskareforma/ramcove-vzdelavaci-programy>).

Potěšující zprávou v oblasti multikulturní výchovy jsou vznikající studijní obory a programy, které se zaměřují na komunitní a multikulturní výchovu, sociální

a humanitární práci, pomoc migrantům, příslušníkům národnostních menšin a lidem v náročných životních situacích.

3.4.3 Postoje a předsudky

Důležitou roli při vzájemném soužití v multikulturní společnosti hrají hodnoty, postoje a předsudky. Bez znalostí a snahy pochopit jinou kulturu než svou vlastní dochází, a bude i v budoucnu docházet, k mnohdy zbytečným nedorozuměním a vzájemným konfliktům.

Hodnoty

Každý jedinec přijímá své hodnoty od dětství v rámci socializačního procesu. To, jaké hodnoty přijmeme za své, pak určuje jak žijeme, co považujeme za správné či naopak za špatné. Pokud někdo uznává odlišné hodnoty od našich, můžeme se podvědomě cítit tímto jedincem ohroženi a ve vzájemné komunikaci dochází k problémům. Některé hodnoty národnostních minorit mohou být odlišné od hodnot majority, což se často stává zdrojem vzájemného nedorozumění. V multikulturní společnosti by se měli všichni občané snažit poznat a pochopit tradice, hodnoty a kulturu ostatních.

Předsudky a stereotypy

Řadu předsudků vůči různým sociálním či etnickým skupinám si vytváříme již během dětství, a to jak vlivem výchovy v rodině, tak i vlivem výchovného působení školy. Multikulturní vzdělávání by mělo vést k vytvoření společnosti, ve které budou mít příslušníci majority i minorit rovné postavení.

„Stereotypy jsou mínění o třídách individuí, skupinách nebo objektech, která jsou v podstatě šablonovitými způsoby vnímání a posuzování toho, k čemu se vztahují; nejsou produktem přímé zkušenosti individua, jsou přebírány a udržují se tradicí.“ (M. Nakonečný, 1997, cituje Průcha 2004, s. 67).

„Předsudek – předpojatost, názorová strnulost; emočně nabitý, kriticky nezhodnocený úsudek a z něj plynoucí postoj, názor přijatý jedincem nebo skupinou.“ (Hartl, Hartlová, Psychologický slovník, 2000, cituje Průcha, 2004, s. 67).

K těmto definicím Průcha uvádí, že tyto pojmy mají stejnou psychologickou podstatu:

„Jsou to představy, názory a postoje, které určité skupiny chovají k jiným skupinám nebo k sobě samým (autostereotypy). Tyto názory a postoje jsou relativně neměnné, přenášené mezi generacemi a obtížně odstranitelné. Předsudky a stereotypy mají silný emocionální náboj, zatímco racionální obsah v nich může být potlačen.“ (Průcha, 2000, s. 36).

Předsudky a stereotypy hrají důležitou roli v tom jaký zaujímáme postoj k druhým lidem, zvláště se pak odrážejí ve vztazích k příslušníkům jiných národů, ras a etnik. Jak uvádí Nakonečný: *„Protože předsudky jsou především druhem postoje, zakládají i sklon k negativnímu jednání vůči objektu předsudku, a protože jsou iracionální, jsou velmi odolné vůči změnám a rezistentní vůči racionální argumentaci. Podle zahraničních odborníků lze soudit, že základním faktorem vzniku předsudků je rodinná výchova – až asi do 3-4 let věku lidé neznají předsudky. Avšak předsudky bývají spojeny také s osobní náboženskou, politickou i jinou ideologií a mohou být – i v nejprimitivnější formě – vlastní také vysoce vzdělaným osobám.“ (Nakonečný 1997: 223-224, cituje Petrucijová, 2005, s. 41).*

Bohužel lidé se ve většině případů velmi obtížně zbavují předsudků, které přijali za své. Za jistých okolností mění svůj názor, například pod vlivem společenského tlaku, ale po čase se se svými předsudky opět ztotožní. Změnit myšlení lidí vůči příslušníkům jiných etnik asi nebude snadné a bude se jednat o dlouhodobou záležitost. Důležitou úlohu v tomto směru by měla mít multikulturní výchova ve školách, která však nesmí být pouze formální. Děti by se měly osobně setkávat a navazovat přátelství s dětmi jiných etnik a národností, poznávat jiné kultury a tak dojít k poznání, že ne vše co je odlišné je také špatné, ale naopak, že se můžeme naučit mnoho nového, a že nás poznání a pochopení jiné kultury může v mnohém obohatit.

Historicky většina evropských států, včetně naší země, vznikla jako státní útvary jednoho národa – jako monokulturní společnost. Avšak vlivem postupné globalizace a migrace národů přicházíme do stále většího množství různých kulturních kontaktů, dochází stále ve větší míře k promíchávání etnických a kulturních skupin obyvatelstva. Bohužel jsou tradice a zvyky cizinců často vnímány jako „jiné“, tzn. špatné, a vyvolávají u původní populace strach ze ztráty vlastních tradic. Pro život v multikulturní společnosti je nutná otevřenost, naslouchání, vzájemná komunikace, tolerance a pochopení. Jen tak lze dosáhnout, aby lidé různých etnik žili spolu bez vzájemné nenávisti a obav z těch druhých.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části své bakalářské práce jsem se pomocí dotazníkové metody snažila zjistit postoje a míru předsudků obyvatel olomouckého regionu vůči zde žijící vietnamské komunitě. Dále jsem se snažila zjistit, jaká je informovanost majority o vietnamské menšině a jaký je názor respondentů na projevy rasismu v naší zemi. Vypracovala jsem dotazník, který vyplnili obyvatelé Olomouce a přilehlých vesnic. Otázky jsem názorně graficky zpracovala a sesbíraná data vložila do tabulek, ve kterých jsem zohlednila pohlaví, věk, bydliště a vzdělání respondentů. Poté jsem je rozdělila do tří tématicky sourodých skupin.

4.1 Cíl, předmět a objekt výzkumného šetření

Cílem této práce bylo zjistit postoje a míru předsudků majoritní společnosti na Olomoucku vůči vietnamské minoritě a také jaký vliv má na vytváření postojů či vznik předsudků vůči této menšině pohlaví, věk, bydliště (město x vesnice) a vzdělání respondentů a na základě dotazníkového šetření získaná data zpracovat, interpretovat je a navrhnout možná řešení vedoucí k vzájemnému poznávání a pochopení občanů české a vietnamské národnosti.

Předmětem zkoumání bylo zjistit co nejvíce informací týkajících se názorů členů majoritní společnosti na vietnamskou komunitu žijící na Olomoucku. Respondenti odpovídali na otázky, které měly nastínit jejich názor a postoje vůči vietnamským spoluobčanům, jak vidí společné soužití ve městě, co považují za přínos na existenci vietnamského etnika v našem městě a co jim naopak vadí.

Objektem dotazníkového šetření byli zaměstnanci institucí a firem, podnikatelé a členové klubu pro seniory v Olomouckém kraji.

4.2 Metodologie

Ve své bakalářské práci jsem se rozhodla pro kvantitativní výzkum.

„V kvantitativních výzkumech jde o vytvoření měřitelných ukazatelů a stanovení jednotlivých měřených dimenzí, a to za pomoci kvantifikace a škálování.“ (Surynek, 2001, s. 58).

Ve výzkumu bylo použito písemného dotazování, u kterého je výhodou, že si respondent sám zvolí čas potřebný k vyplnění dotazníku a při němž nedochází k ovlivňování odpovědí poskytnutých respondenty ze strany dotazovatele. Dle mého

názoru je velkou výhodou anonymita při vyplňování dotazníku, která vede k větší otevřenosti respondentů.

Dotazník byl tvořen z dvaadvaceti otázek, a to otevřených, částečně otevřených i uzavřených. U některých otázek mohli respondenti zvolit i více možných odpovědí. Pomocí otázek otevřeného typu jsem se snažila zjistit osobní postoj respondentů k vietnamské komunitě. Uzavřené otázky byly koncipovány formou škály (pozitivní, spíše pozitivní, spíše negativní a negativní odpovědi).

4.3 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek tvořilo 302 dotazovaných. Dotazníkové šetření jsem prováděla rozesláním elektronického dotazníku zaměstnancům olomouckých institucí a firem, několika maminkám na mateřské dovolené a jejich rodinám, občanům pracujícím jako OSVČ a dále jsem požádala o vyplnění tištěné podoby dotazníku členy klubu seniorů v Olomouci - Lošově. S žádostí o vyplnění dotazníku jsem se obrátila přibližně na 600 osob. Z tohoto počtu se mi vrátilo 302 vyplněných dotazníků.

Při dotazování respondentů, zda by vyplnili dotazník, jsem se převážně setkala s pozitivními reakcemi. Někteří respondenti mě následně oslovili s tím, že je téma bakalářské práce zaujalo a že by je zajímaly výsledky dotazníkového šetření.

4.4 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Pro větší přehlednost jsem odpovědi na jednotlivé otázky zpracovala do grafů a tabulek, které jsem doplnila slovním komentářem. Použila jsem relativní vyjádření hodnot, aby bylo možné výsledky snáze porovnat a interpretovat.

4.5 Charakteristika výzkumného vzorku

Výzkumného šetření se v 67 % zúčastnily ženy, v 33 % jsou zastoupeni muži. Výzkumný vzorek jsem dále rozdělila na pět věkových skupin, na dvě skupiny podle bydliště (město x vesnice) a do čtyř skupin dle dosaženého stupně vzdělání. Těchto charakteristik se týkaly první čtyři otázky v dotazníku, které byly označeny jako povinný údaj.

4.6 Postoje, názory

Respondenti odpovídali v jedné otevřené, v pěti částečně otevřených a v sedmi uzavřených otázkách na dotazy, jejichž úkolem bylo zjištění postojů a názorů příslušníků majoritní společnosti na vietnamskou komunitu žijící v olomouckém

regionu. Jednotlivé podkapitoly této části jsou nazvány podle otázek, které byly součástí dotazníku. Každá otázka je pro lepší názornost graficky zpracovaná a okomentovaná.

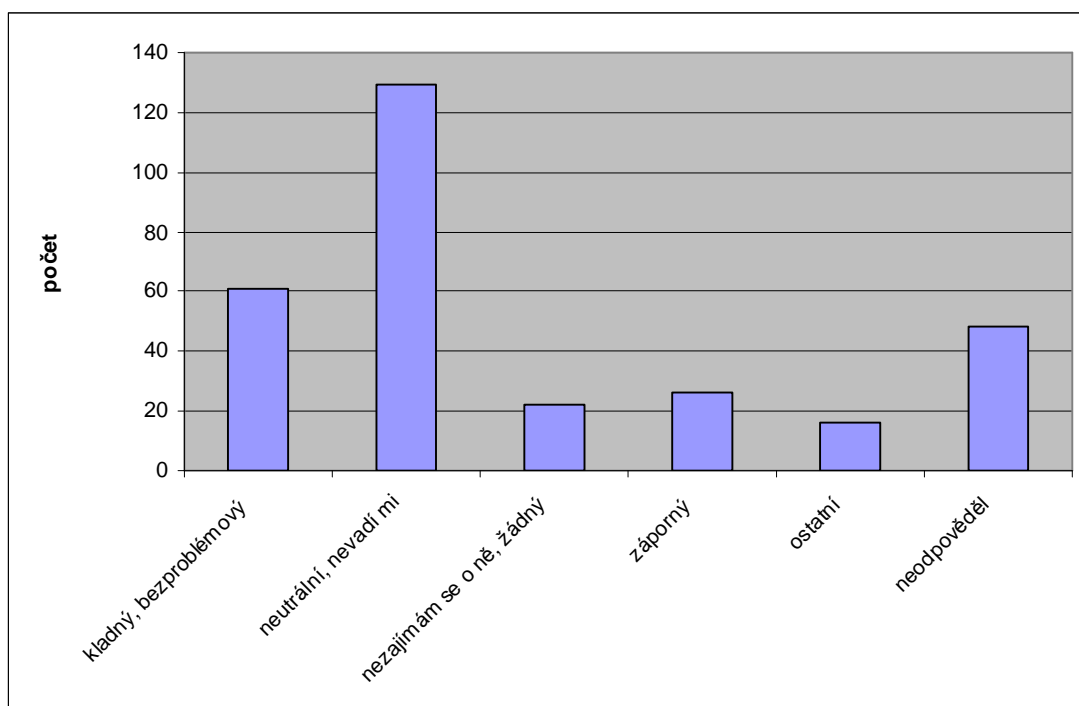
4.6.1 Jaký zaujímáte postoj k Vietnamcům žijícím v Olomouci?

V otevřené otázce jsem se ptala respondentů na jejich postoj vůči Vietnamcům žijícím v Olomouci. Jen 8,6 % dotazovaných z celkového vzorku označilo svůj postoj k Vietnamcům žijícím v Olomouci jako záporný, 7,3 % uvedlo, že se o ně nezajímá a kladný postoj vyjádřilo 20,2 % dotazovaných. Nejčastěji respondenti svůj postoj označili jako neutrální, a to necelých 43 %, u necelých 6 % se objevila jiná odpověď a 15,9 % dotazovaných neodpovědělo. Výsledné hodnoty celého vzorku uvádím v následující tabulce a grafu:

Tabulka 1 – Jaký zaujímáte postoj k Vietnamcům žijícím v Olomouci?

celý vzorek	kladný, bezproblémový	neutrální, nevadí mi	nezajímám se o ně, žádný	záporný	ostatní	neodpověděl	celkem
počet	61	129	22	26	16	48	302
procento	20,2	42,7	7,3	8,6	5,3	15,9	100,0

Graf 1 – Jaký zaujímáte postoj k Vietnamcům žijícím v Olomouci?

Z grafu vyplývá, že postoje dotazovaných k vietnamskému etniku jsou většinou kladné, bezproblémové a neutrální. Jen malá část dotazovaných označila svůj postoj k vietnamské minoritě vyloženě jako záporný.

V následující tabulce si ukážeme výsledné hodnoty zohledňující pohlaví, bydliště, věk a vzdělání respondentů.

Tabulka 2 – Jaký zaujímáte postoj k Vietnamcům žijícím v Olomouci?

			kladný, bezproblémový	neutrální, nevadí mi	nezajímám se o ně, žádný	záporný	ostatní	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	27	37	4	11	6	14	99
		procento	27,3	37,4	4,0	11,1	6,1	14,1	100,0
	ženy	počet	34	92	18	15	10	34	203
		procento	16,7	45,3	8,9	7,4	4,9	16,7	100,0
VĚK	15 – 25 let	počet	1	11	2	6	2	1	23
		procento	4,3	47,8	8,7	26,1	8,7	4,3	100,0
	26 – 35 let	počet	21	41	5	6	5	24	102
		procento	20,6	40,2	4,9	5,9	4,9	23,5	100,0
	36 – 45 let	počet	10	33	8	4	4	9	68
		procento	14,7	48,5	11,8	5,9	5,9	13,2	100,0
	46 – 55 let	počet	10	23	2	3	3	10	51
		procento	19,6	45,1	3,9	5,9	5,9	19,6	100,0
	více než 55 let	počet	19	21	5	7	2	4	58
		procento	32,8	36,2	8,6	12,1	3,4	6,9	100,0
BYDLIŠTĚ	město	počet	41	94	10	11	12	32	200
		procento	20,5	47,0	5,0	5,5	6,0	16,0	100,0
	vesnice	počet	20	35	12	15	4	16	102
		procento	19,6	34,3	11,8	14,7	3,9	15,7	100,0
VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	2	4	4	4	0	0	14
		procento	14,3	28,6	28,6	28,6	0,0	0,0	100,0
	SO	počet	11	9	2	9	6	5	42
		procento	26,2	21,4	4,8	21,4	14,3	11,9	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	20	47	10	6	3	22	108
		procento	18,5	43,5	9,3	5,6	2,8	20,4	100,0
	VŠ	počet	28	69	6	7	7	21	138
		procento	20,3	50,0	4,3	5,1	5,1	15,2	100,0

Pohlaví

Jako záporný označilo svůj postoj k Vietnamcům žijícím v Olomouci 11,1 % odpovídajících mužů a 7,4 % žen. Za neutrální svůj postoj považuje 37,4 % mužů a 45,3 % žen. Kladný postoj vyjádřilo 27,3 % mužů a 16,7 % žen. Záporný postoj

uvedlo o 3,7 % více mužů než žen. Na druhé straně neutrální a kladný postoj v souhrnu uvedlo 64,7 % mužů a 62 % žen. Můžeme tedy říci, že pohlaví respondentů nemá podstatný vliv na utváření postojů k vietnamskému etniku.

Věk

Záporný postoj uvedlo nejvíce respondentů ve věku 15 až 25 let, a to 26,1 %, dále 12,1 respondentů starších 55ti let. Dotazovaní ve věku 26 až 35 let, 36 až 45 let a 46 až 55 let uvedli záporný postoj shodně v 5,9 %. Neutrální a kladný postoj v souhrnu uvedlo 52,1 % dotazovaných ve věku 15 až 25 let, 60,8 % dotazovaných ve věku 26 až 35 let, 63,2 % ve věku 36 až 45 let, 64,7 % ve věku 46 až 55 let 69 % dotazovaných ve věku nad 55 let. Z odpovědí vyplývá, že negativní postoj vůči vietnamskému etniku se nejvíce objevil v odpovědích respondentů mladé generace ve věku 15 až 26 let a následně v odpovědích starší generace ve věku nad 55 let.

Bydliště

Obyvatelé města uváděli záporný postoj vůči vietnamské minoritě v 5,5 %, obyvatelé vesnice ve 14,7 %. Neutrální a kladný postoj v souhrnu uvedlo 67,5 % respondentů žijících ve městě a 53,9 % žijících na vesnici. Záporný postoj se více vyskytoval v odpovědích dotazovaných žijících na vesnici.

Vzdělání

Záporný postoj uvedlo nejvíce respondentů se základním vzděláním, a to 28,6 %, dále záporný postoj vyjádřilo 21,4 % dotazovaných se středním odborným vzděláním. Mezi respondenty s úplným středním vzděláním, úplným středním odborným vzděláním a vyšším odborným vzděláním – 5,6 % odpovědí vyjadřujících záporný postoj a respondenty s vysokoškolským vzděláním – 5,1 % odpovědí vyjadřujících záporný postoj k vietnamskému etniku byl nepatrný rozdíl 0,5 %. Neutrální a kladný postoj v souhrnu uvedlo 42,9 % respondentů se základním vzděláním, 47,6 % respondentů se SO vzděláním, 62 % s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním a 70,3 % respondentů s vysokoškolským vzděláním. Záporný postoj vůči vietnamskému etniku uváděli nejvíce dotazovaní se základním vzděláním a na druhém místě dotazovaní se středním odborným vzděláním.

Z odpovědí vyplývá, že dosažené vzdělání má vliv na postoje dotazovaných vůči vietnamskému etniku. Záporný postoj se nejméně vyskytoval v odpovědích respondentů s vysokoškolským vzděláním.

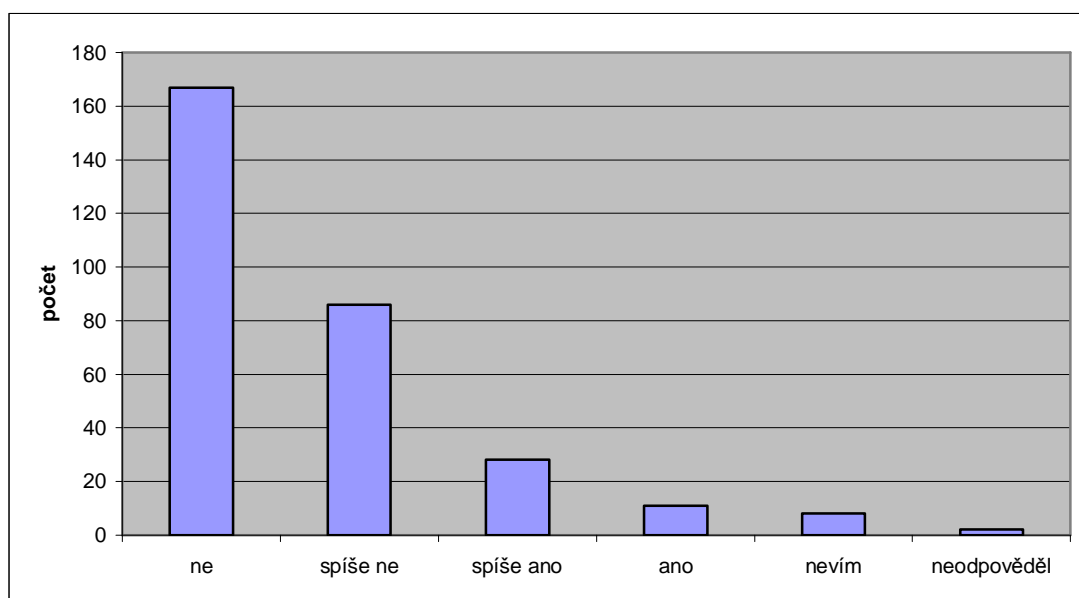
4.6.2 Vadilo by Vám mít za spolupracovníka/spolupracovnici občana vietnamské národnosti?

V následující otázce jsem se ptala na to, zda by respondentům vadilo mít za kolegu v zaměstnání občana vietnamské národnosti. Dotazovaní měli na výběr z pěti možností. Výsledek si ukážeme na následující tabulce a grafu č. 2.

Tabulka 3 – Vadilo by Vám mít za spolupracovníka/spolupracovnici občana vietnamské národnosti?

celý vzorek	ne	spíše ne	spíše ano	ano	nevím	neodpověděl	celkem
počet	167	86	28	11	8	2	302
procento	55,3	28,5	9,3	3,6	2,6	0,7	100,0

Graf 2 – Vadilo by Vám mít za spolupracovníka/spolupracovnici občana vietnamské národnosti?

Z grafu a tabulky č.3 vyplývá, že dotazovaným by v drtivé většině nevadilo mít za spolupracovníka Vietnamce či Vietnamku. Nevadilo by to 55 % dotázaných, spíše nevadilo necelým 29 %. Spíše vadilo 9 % a vadilo necelým 4 % dotazovaných. Pouhých necelých 3 % respondentů uvedlo, že neví.

V tabulce č. 4 si ukážeme výsledné hodnoty zohledňující pohlaví, věk, bydliště a vzdělání respondentů.

Tabulka 4 – Vadilo by Vám mít za spolupracovníka/spolupracovnici občana vietnamské národnosti?

			ne	spíše ne	spíše ano	ano	nevím	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	56	22	13	5	2	1	99
		procento	56,6	22,2	13,1	5,1	2,0	1,0	100,0
	ženy	počet	111	64	15	6	6	1	203
		procento	54,7	31,5	7,4	3,0	3,0	0,5	100,0

			ne	spíše ne	spíše ano	ano	nevím	neodpověděl	celkem
VĚK	15 – 25 let	počet	8	7	6	1	0	1	23
		procento	34,8	30,4	26,1	4,3	0,0	4,3	100,0
	26 – 35 let	počet	61	26	9	3	3	0	102
		procento	59,8	25,5	8,8	2,9	2,9	0,0	100,0
	36 – 45 let	počet	34	28	4	1	1	0	68
		procento	50,0	41,2	5,9	1,5	1,5	0,0	100,0
	46 – 55 let	počet	32	12	3	1	3	0	51
		procento	62,7	23,5	5,9	2,0	5,9	0,0	100,0
	více než 55 let	počet	32	13	6	5	1	1	58
		procento	55,2	22,4	10,3	8,6	1,7	1,7	100,0

			ne	spíše ne	spíše ano	ano	nevím	neodpověděl	celkem
BYDLIŠTĚ	město	počet	121	50	17	5	5	2	200
		procento	60,5	25,0	8,5	2,5	2,5	1,0	100,0
	vesnice	počet	46	36	11	6	3	0	102
		procento	45,1	35,3	10,8	5,9	2,9	0,0	100,0

			ne	spíše ne	spíše ano	ano	nevím	neodpověděl	celkem
VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	6	4	1	3	0	0	14
		procento	42,9	28,6	7,1	21,4	0,0	0,0	100,0
	SO	počet	20	12	7	3	0	0	42
		procento	47,6	28,6	16,7	7,1	0,0	0,0	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	60	32	9	3	4	0	108
		procento	55,6	29,6	8,3	2,8	3,7	0,0	100,0
	VŠ	počet	81	38	11	2	4	2	138
		procento	58,7	27,5	8,0	1,4	2,9	1,4	100,0

Pohlaví

Jak vyplývá z výše uvedené tabulky č. 4 nevadilo by mít za spolupracovníka/spolupracovnici občana vietnamské národnosti 56,6 % respondentů mužského pohlaví a 22,2 % uvedlo odpověď spíše nevadilo, což je v souhrnu 78,8 %. Odpověď spíše vadilo uvedlo 13,1 % dotazovaných mužů a 5,1 % by vadilo mít za spolupracovníka/spolupracovnici občana vietnamské národnosti, což je v souhrnu 18,2 %. Ženy odpověděly v 54,7 %, že by jim nevadilo mít za spolupracovníka/spolupracovnici občana vietnamské národnosti a v 31,5 %, že by jim to spíše nevadilo, což je v souhrnu 86,2 %. Odpověď spíše ano označilo 7,4 % žen a 3 % uvedlo odpověď ano, což je celkem 10,4 %. Méně by možnost mít kolegu vietnamské národnosti vadila dotazovaným ženám. Rozdíl činí přibližně 7 %.

Věk

Respondenti ve věku od 15 do 25 let uvedli odpověď nevadilo v 34,8 % a spíše nevadilo v 30,4 %, což je v souhrnu 65,2 %. Odpověď spíše ano označili v 26,1 % a odpověď ano v 4,3 %, což je celkem 30,4 %.

Ve věkové skupině 26 až 35 let dotazovaní uvedli v 59,8 %, že by jim nevadilo mít za spolupracovníka občana vietnamské národnosti a ve 25,5 %, že by jim to spíše nevadilo, což je celkem 85,3 %. Odpověď spíše ano označili v 8,8 % a odpověď ano v 2,9 %, což činí v souhrnu 11,7 %.

Respondenti ve věku 36 až 45 let, odpověděli nevadilo v 50 % a spíše nevadilo ve 41,2 %, což je celkem 91,2 %. Odpověď spíše ano uvedlo 5,9 % a odpověď ano označilo 1,5 %, což činí celkem 7,4 %.

Ve věkové skupině 46 až 55 let respondenti uvedli v 62,7 % odpověď nevadilo a 23,5 % spíše nevadilo, což je celkem 86,2 %. Odpověď spíše ano uvedlo 5,9 % dotazovaných a odpověď ano 2 %, což je celkem 7,9 %.

Respondenti nad 55 let uvedli v 55,2 % odpověď nevadilo a v 22,4 % spíše nevadilo, což činí celkem 77,6 %. Odpověď spíše ano označili v 10,3 % a odpověď ano v 8,6 %, což je v souhrnu 18,9 %.

Z výsledků vyplývá, že nejméně by vadilo mít za spolupracovníka občana vietnamské národnosti respondentům ve věku 36 až 45 let, poté respondentům ve věku 46 až 55 let a následně dotazovaným ve věku 26 až 35 let. Nejvíce by vadilo spolupracovat s občanem vietnamské národnosti nejmladší věkové skupině ve věku 15 až 25 let a poté účastníkům dotazníkového šetření starším 55ti let.

Bydliště

Respondenti žijící ve městě uvedli, že by jim nevadilo mít za spolupracovníka občana vietnamské národnosti v 60,5 % a spíše nevadilo v 25 %, což je v souhrnu 85,5 %. Odpověď spíše ano označilo 8,5 % a odpověď ano 2,5 %, což je celkem 11 %. Respondenti žijící na vesnici označili odpověď nevadilo v 45,1 % a spíše nevadilo v 25,3 %, což je celkem 80,4 %. Odpověď spíše ano uvedli v 10,8 % a odpověď ano v 5,9 %, což je v souhrnu 16,7 %.

Méně by vadilo mít za spolupracovníka Vietnamce či Vietnamku dotazovaným žijícím ve městě. Rozdíl je však pouze necelých 6 %.

Vzdělání

Respondenti se základním vzděláním uvedli, že by jim nevadilo mít za spolupracovníka občana vietnamské národnosti ve 42,9 % a spíše by to nevadilo

28,6 %, respondentů, což je celkem 71,5 %. Odpověď spíše ano označilo 7,1 % dotazovaných se ZŠ a odpověď ano 21,4 %, což činí celkem 28,5 %.

Dotazovaní se středním odborným vzděláním uvedli odpověď nevadilo ve 47,6 % a spíše nevadilo v 28,6 %, což je celkem 76,2 %. Odpověď spíše ano označilo 16,7 % a odpověď ano 7,1 % dotazovaných se středním odborným vzděláním, což činí celkem 23,8 %.

Respondenti s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním uvedli v 55,6 % odpověď nevadilo a v 29,6 % spíše nevadilo, což je celkem 85,2 %. Odpověď spíše ano označilo 8,3 % a odpověď ano 2,8 %, což činí celkem 11,1 %.

Respondenti s vysokoškolským vzděláním uvedli v 58,7 % odpověď nevadilo a v 27,5 % spíše nevadilo, což je celkem 86,2 %. Odpověď spíše vadilo uvedlo 8 % a vadilo 1,4 %, což je celkem 9,4 %.

Nejméně by vadilo mít za spolupracovníka občana vietnamské národnosti dotazovaným s vysokoškolským vzděláním a dotazovaným s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním, kde se vyskytl jen nepatrný rozdíl. Naopak nejvíce by vadilo mít za spolupracovníka Vietnamku či Vietnamce dotazovaným se základním vzděláním a poté dotazovaným se SO vzděláním.

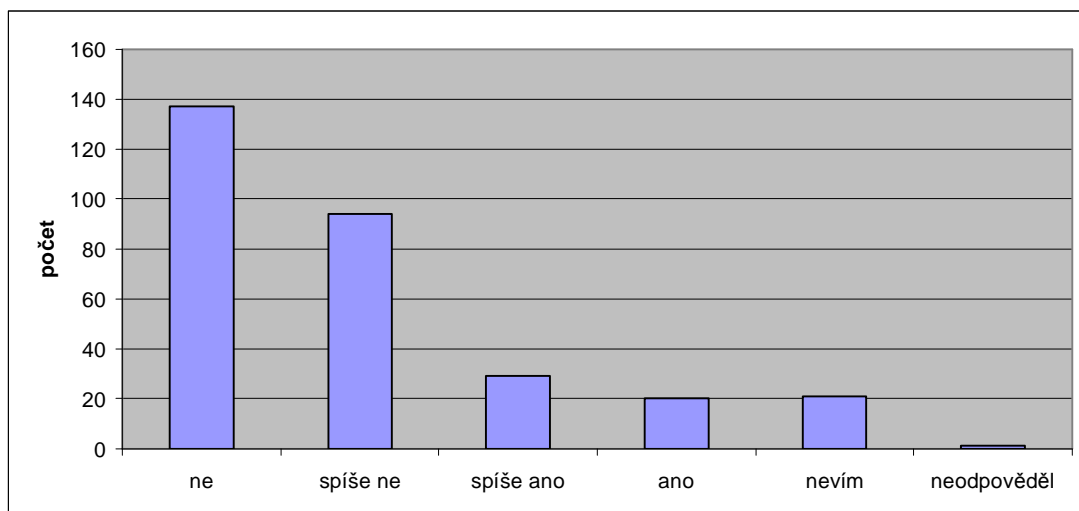
4.6.3 Vadilo by Vám mít za sousedy vietnamskou rodinu?

V následující uzavřené otázce respondenti odpovídali, na otázku zda by jim vadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu. V tabulce č. 5 a grafu č. 3 si ukážeme, výsledné odpovědi celého výzkumného vzorku.

Tabulka 5 – Vadilo by Vám mít za sousedy vietnamskou rodinu?

celý vzorek	ne	spíše ne	spíše ano	ano	nevím	neodpověděl	celkem
počet	137	94	29	20	21	1	302
procento	45,4	31,1	9,6	6,6	7,0	0,3	100,0

Graf č. 3 – Vadilo by Vám mít za sousedy vietnamskou rodinu?

Z grafu a tabulky č. 5 vyplývá, že většině účastníků dotazníkového šetření by nevadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu. Nevadilo by to 45,4 % dotazovaných, spíše nevadilo 31,1 % dotazovaných z celkového vzorku. Pouze 9,6 % uvedlo, že by jim vadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu a 6,6 % označilo odpověď spíše ano. Celých 7 % respondentů odpovědělo, že neví.

V následující tabulce si ukážeme výsledné hodnoty vzhledem k pohlaví, věku, bydlišti a vzdělání respondentů.

Tabulka 6 – Vadilo by Vám mít za sousedy vietnamskou rodinu?

			ne	spíše ne	spíše ano	ano	nevím	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	47	29	13	7	3	0	99
		procento	47,5	29,3	13,1	7,1	3,0	0,0	100,0
	ženy	počet	90	65	16	13	18	1	203
		procento	44,3	32,0	7,9	6,4	8,9	0,5	100,0

VĚK	15 – 25 let	počet	8	4	5	2	4	0	23
		procento	34,8	17,4	21,7	8,7	17,4	0,0	100,0
	26 – 35 let	počet	45	36	12	5	3	1	102
		procento	44,1	35,3	11,8	4,9	2,9	1,0	100,0
	36 – 45 let	počet	25	28	7	3	5	0	68
		procento	36,8	41,2	10,3	4,4	7,4	0,0	100,0
	46 – 55 let	počet	33	11	1	4	2	0	51
		procento	64,7	21,6	2,0	7,8	3,9	0,0	100,0
	více než 55 let	počet	26	15	4	6	7	0	58
		procento	44,8	25,9	6,9	10,3	12,1	0,0	100,0

BYDLIŠTĚ	město	počet	104	57	20	11	8	0	200
		procento	52,0	28,5	10,0	5,5	4,0	0,0	100,0
	vesnice	počet	33	37	9	9	13	1	102
		procento	32,4	36,3	8,8	8,8	12,7	1,0	100,0

VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	4	4	1	3	2	0	14
		procento	28,6	28,6	7,1	21,4	14,3	0,0	100,0
	SO	počet	16	13	5	4	4	0	42
		procento	38,1	31,0	11,9	9,5	9,5	0,0	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	54	29	9	7	8	1	108
		procento	50,0	26,9	8,3	6,5	7,4	0,9	100,0
	VŠ	počet	63	48	14	6	7	0	138
		procento	45,7	34,8	10,1	4,3	5,1	0,0	100,0

Pohlaví

V dotazníku uvedlo 76,8 % mužského pohlaví, že by jim nevadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu, spíše nevadilo uvedlo 20,2 %, což je celkem 76,8 %. Odpověď spíše ano označilo 13,1 % a odpověď vadilo 7,1 %, což činí celkem 20,2 %.

Ženy na tuto otázku uvedly odpověď ne ve 44,3 % a spíše ne v 32 %, což je celkem 76,3 %. Mít za sousedy vietnamskou rodinu by vadilo 6,4 % dotazovaných žen a spíše vadilo 7,9 % žen, což je celkem 14,3 %. Můžeme konstatovat, že pohlaví respondentů nemá výraznější vliv na postoj respondentů k sousedství s vietnamskou rodinou.

Věk

Respondentům ve věku 15 až 25 let by nevadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu v 34,8 % a spíše nevadilo v 17,4 %, tj. celkem 52,2 %. Odpověď spíše ano označilo 21,7 % respondentů a odpověď ano 8,7 %, tj. celkem 30,4 %.

Respondenti ve věku 26 až 35 let uvedli odpověď ne ve 44,1 % a spíše ne v 35,3 %, tj. celkem 79,4 %. Odpověď spíše ano označilo 11,8 % a odpověď ano 4,9 % respondentů, tj. celkem 16,7 %.

Ve věkové skupině 36 až 45 let respondenti odpověděli, že by jim nevadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu v 36,8 % a spíše by to nevadilo 41,2 % dotazovaných, tj. celkem 78 %. Spíše by tato situace vadila 10,3 % a vadila 4,4 % respondentům, tj. celkem 14,7 %.

Respondenti ve věku 46 až 55 let uvedli, že by jim nevadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu v 64,7 % a spíše by to nevadilo 21,6 % respondentů v této věkové skupině. Vadilo by to 7,8 % dotazovaných a spíše vadilo 2 %, což je v souhrnu 9,8 %.

Respondenti ve věku nad 55 let označili odpověď nevadilo v 44,8 % a spíše nevadilo v 25,9 %, tj. celkem 70,7 %. Spíše by to vadilo 6,9 % a vadilo 10,3 % dotazovaných nad 55 let, tj. celkem 17,2 %.

Z výše uvedených výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že nejvíce by vadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu respondentům ve věku 15 až 25 let, poté respondentům starším 55ti let. Naopak nejméně by vadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu dotazovaným ve věku 26 až 35 let a 36 až 45 let, kde byl v odpovědích pouze nepatrný rozdíl.

Bydliště

Celých 52 % respondentů žijících ve městě uvedlo, že by jim nevadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu a 28,5 % jich uvedlo, že by jim to spíše nevadilo, což je v souhrnu 80,5 %. Spíše by to vadilo 10 % dotazovaných a vadilo 5,5 %, tj. celkem 15,5 %.

Respondenti žijící na vesnici odpověděli, že by jim to nevadilo v 32,4 % a spíše nevadilo v 36,3 %, tj. celkem 68,7 %. Spíše by to vadilo 8,8 % dotazovaných a vadilo také 8,8 %, tj. celkem 17,6 %.

Obyvatelům města by sousedství s vietnamskou rodinou vadilo méně než občanům žijícím na vesnici.

Vzdělání

Mít za sousedy vietnamskou rodinu by nevadilo 28,6 % dotazovaných se ZŠ a stejný počet odpověděl, že by jim to spíše nevadilo, tj. celkem 57,2 %. Spíše by to vadilo 7,1 % a vadilo 21,4 %, tj. celkem 28,5 %.

Dále 38,1 % respondentů se SO vzděláním uvedlo, že by jim nevadilo sousedství s vietnamskou rodinou a 31 % uvedlo spíše nevadilo. Odpověď spíše ano označilo 11,9 % a odpověď ano 9,5 %, což činí v souhrnu 21,4 %.

Respondenti s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním uvedli, že by jim tato situace nevadila v 50 % a spíše nevadila v 26,9 %. Odpověď spíše ano označilo 8,3 % respondentů a odpověď ano 6,5 %, tj. celkem 14,8 %.

Respondenti s VŠ uvedli, že by jim nevadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu v 45,7 % a spíše nevadilo v 34,8 %, tj. celkem 80,5 %. Dále 10,1 % by to spíše vadilo a 4,3 % vadilo, tj. celkem 14,4 %.

Nejméně by vadilo mít za sousedy vietnamskou rodinu respondentům s VŠ vzděláním, následně pak respondentům s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním, pak respondentům se SO vzděláním a nakonec respondentům se základním vzděláním. Je patrné, že na odpovědi respondentů na tuto otázku má vliv stupeň dosaženého vzdělání.

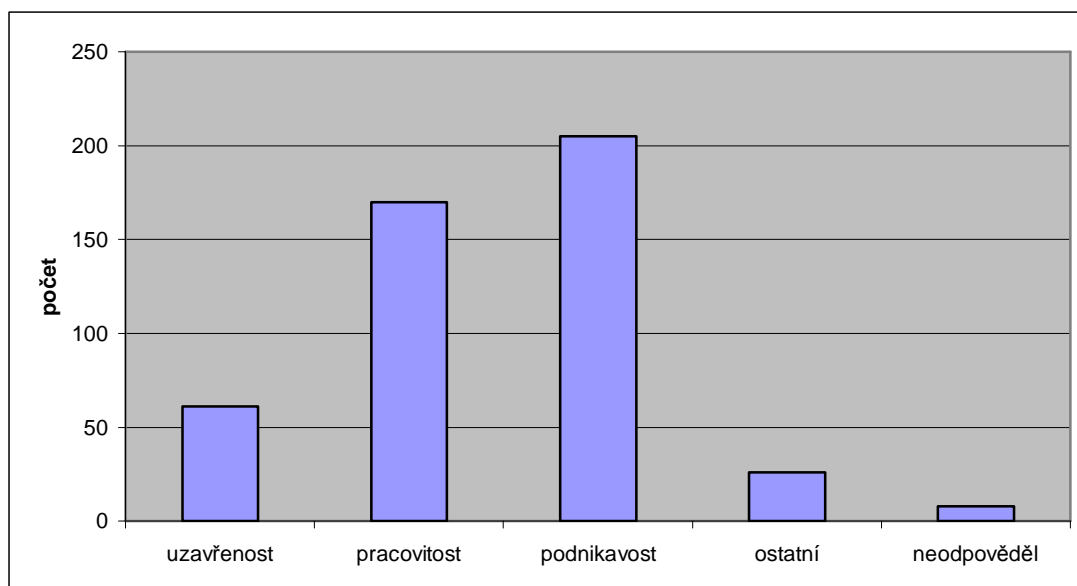
4.6.4 Co je podle Vás typické pro občany vietnamské národnosti?

V následující otázce jsem se ptala, co považují respondenti za typické pro občany vietnamské národnosti. Respondenti mohli volit ze tří daných možností nebo mohli uvést jinou odpověď. V této otázce mohli zvolit více možností.

Tabulka č. 7 – Co je podle Vás typické pro občany vietnamské národnosti?

celý vzorek	uzavřenost	pracovitost	podnikavost	ostatní	neodpověděl	celkem
počet	61	170	205	26	8	470
procento	13,0	36,2	43,6	5,5	1,7	100,0

Graf č. 4 – Co je podle Vás typické pro občany vietnamské národnosti?

Z grafu a tabulky č. 7 vyplývá, že respondenti v největší míře považují za typické pro občany vietnamské národnosti jejich podnikavost – 43,6 %, následuje pracovitost – 36,2 % a dále uzavřenost – 13 %. Necelých 6 % respondentů uvedlo jinou odpověď.

V rámci možnosti ostatní se objevily odpovědi, které můžeme rozdělit na kladné a záporné.

Kladné odpovědi:

Píle, snaha učit se (5 respondentů), houževnatost (3), příjemné jednání (1), smysl pro rodinu a snaha dát svým dětem dobré vzdělání (3), vynalézavost (1), skromnost (1).

Záporné odpovědi:

Nezákonná činnost, kriminalita (4 respondenti), vtíravost, vlezlost (2), jí psy a kočky (2), neupřímnost (1), nepořádek v okolí provozoven (1), šikmé oči a odporný jazyk (2 respondenti).

V tabulce č. 8 si ukážeme, co považují za typické pro občany vietnamské národnosti účastníci dotazníkového šetření rozdělení do skupin dle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého stupně vzdělání.

Tabulka č. 8 – Co je podle Vás typické pro občany vietnamské národnosti?

			uzavřenost	pracovitost	podnikavost	ostatní	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	31	60	60	9	5	165
		procento	18,8	36,4	36,4	5,5	3,0	100,0
	ženy	počet	30	110	145	17	3	305
		procento	9,8	36,1	47,5	5,6	1,0	100,0

VĚK	15 – 25 let	počet	2	11	14	2	2	31
		procento	6,5	35,5	45,2	6,5	6,5	100,0
	26 – 35 let	počet	21	62	66	9	2	160
		procento	13,1	38,8	41,3	5,6	1,3	100,0
	36 – 45 let	počet	18	42	48	6	2	116
		procento	15,5	36,2	41,4	5,2	1,7	100,0
	46 – 55 let	počet	13	29	31	4	2	79
		procento	16,5	36,7	39,2	5,1	2,5	100,0
více než 55 let	počet	7	26	46	5	0	84	
	procento	8,3	31,0	54,8	6,0	0,0	100,0	

BYDLIŠTĚ	město	počet	47	122	134	14	6	323
		procento	14,6	37,8	41,5	4,3	1,9	100,0
	vesnice	počet	14	48	71	12	2	147
		procento	9,5	32,7	48,3	8,2	1,4	100,0

VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	0	3	10	0	2	15
		procento	0,0	20,0	66,7	0,0	13,3	100,0
	SO	počet	5	15	29	3	1	53
		procento	9,4	28,3	54,7	5,7	1,9	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	18	63	76	12	2	171
		procento	10,5	36,8	44,4	7,0	1,2	100,0
	VŠ	počet	38	89	90	11	3	231
		procento	16,5	38,5	39,0	4,8	1,3	100,0

Z grafu je patrné, že celý vzorek respondentů bez ohledu na pohlaví, věk, bydliště či vzdělání považuje za typické pro občany vietnamské národnosti podnikavost, pracovitost a uzavřenost, a to v sestupném pořadí.

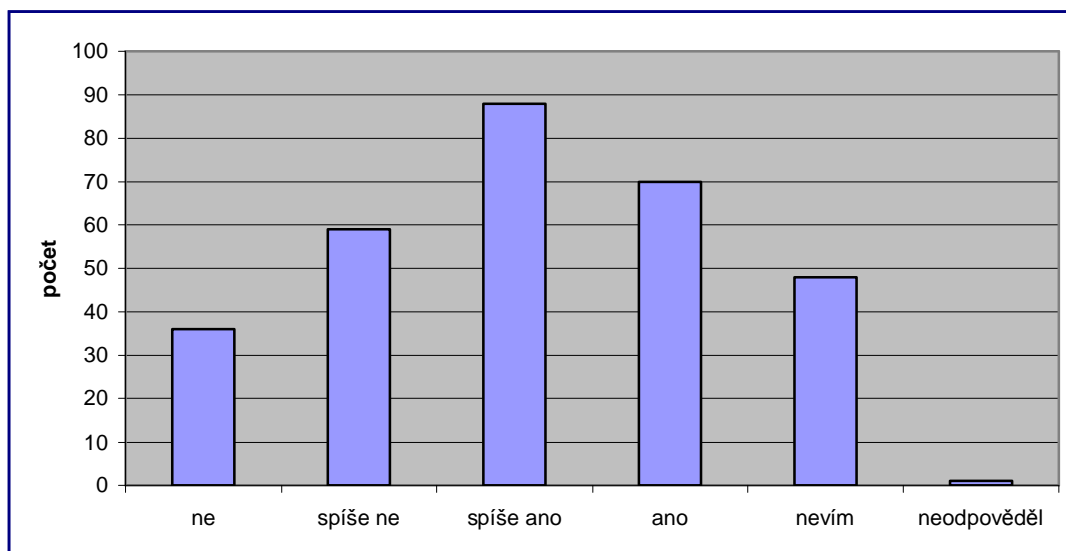
4.6.5 Vadilo by Vám kdyby Vaše dítě (příbuzný) založil rodinu s občanem vietnamské národnosti?

Tato otázka je zaměřena na zjištění osobního postoje respondentů k uzavírání smíšených vietnamsko-českých manželství. Dotazovaní měli na výběr z pěti variant odpovědí. Výsledek dotazníkového šetření si ukážeme v následující tabulce a grafu.

Tabulka č. 9 – Vadilo by Vám kdyby Vaše dítě (příbuzný) založil rodinu s občanem vietnamské národnosti?

celý vzorek	ne	spíše ne	spíše ano	ano	nevím	neodpověděl	celkem
počet	36	59	88	70	48	1	302
procento	11,9	19,5	29,1	23,2	15,9	0,3	100,0

Graf č. 5 – Vadilo by Vám kdyby Vaše dítě (příbuzný) založil rodinu s občanem vietnamské národnosti?

Z grafu a tabulky č. 9 vyplývá, že 23,2 % dotazovaných by vadilo, pokud by jejich dítě nebo příbuzný založil rodinu s občanem vietnamské národnosti, spíše by to vadilo 29,1 % dotazovaných, tj. celkem 52,3 %. Takové manželství by nevadilo pouze necelým 12 % dotazovaných a spíše nevadilo 19,5 %, tj. 31,4 %. Celkem 15,9 % dotazovaných odpovědělo, že neví zda by jim vadilo, kdyby jejich dítě či příbuzný založil rodinu s občanem vietnamské národnosti.

V následující tabulce si ukážeme výsledné hodnoty vzhledem k pohlaví, bydlišti, věku a vzdělání respondentů.

Tabulka č. 10 – Vadilo by Vám kdyby Vaše dítě (příbuzný) založil rodinu s občanem vietnamské národnosti?

			ne	spíše ne	spíše ano	ano	nevím	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	19	23	17	26	13	1	99
		procento	19,2	23,2	17,2	26,3	13,1	1,0	100,0
	ženy	počet	17	36	71	44	35	0	203
		procento	8,4	17,7	35,0	21,7	17,2	0,0	100,0

VĚK	15 – 25 let	počet	3	4	6	7	3	0	23
		procento	13,0	17,4	26,1	30,4	13,0	0,0	100,0
	26 – 35 let	počet	13	19	32	19	19	0	102
		procento	12,7	18,6	31,4	18,6	18,6	0,0	100,0
	36 – 45 let	počet	6	17	18	16	11	0	68
		procento	8,8	25,0	26,5	23,5	16,2	0,0	100,0
	46 – 55 let	počet	7	7	14	15	8	0	51
		procento	13,7	13,7	27,5	29,4	15,7	0,0	100,0
	více než 55 let	počet	7	12	18	13	7	1	58
		procento	12,1	20,7	31,0	22,4	12,1	1,7	100,0

BYDLIŠTĚ	město	počet	28	41	60	38	32	1	200
		procento	14,0	20,5	30,0	19,0	16,0	0,5	100,0
	vesnice	počet	8	18	28	32	16	0	102
		procento	7,8	17,6	27,5	31,4	15,7	0,0	100,0

VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	1	2	4	6	1	0	14
		procento	7,1	14,3	28,6	42,9	7,1	0,0	100,0
	SO	počet	3	9	7	15	8	0	42
		procento	7,1	21,4	16,7	35,7	19,0	0,0	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	14	18	34	21	21	0	108
		procento	13,0	16,7	31,5	19,4	19,4	0,0	100,0
	VŠ	počet	18	30	43	28	18	1	138
		procento	13,0	21,7	31,2	20,3	13,0	0,7	100,0

Pohlaví

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že 19,2 % dotazovaných mužů by nevadilo pokud by jejich dítě či příbuzný založil rodinu s občanem vietnamské národnosti a 23,2 % by to spíše nevadilo, tj. celkem 42,4 %. Uzavření takového manželství by spíše vadilo 17,2 % a vadilo 26,3 % dotazovaných mužů, tj. celkem 43,5 %.

V dotazníkovém šetření 8,4 % dotazovaných žen odpovědělo, že by jim nevadilo, pokud by jejich dítě či příbuzný založil rodinu s občanem vietnamské národnosti a 17,7 % odpovědělo, že by jim to spíše nevadilo, což činí celkem 26,1 %. Spíše by to vadilo 35 % dotazovaných žen a vadilo 21 %, tj. celkem 56 %. Z výsledků

je patrné, že respondenti mužského pohlaví jsou tolerantnější v pohledu na uzavírání smíšených česko-vietnamských manželství.

Věk

Záporný postoj k založení rodiny s vietnamským občanem vyjádřili respondenti označením odpovědi spíše ano a odpovědi ano. Ukážeme si procentuální hodnoty těchto odpovědí seřazené sestupně v kategorii věkových skupin.

Věková skupina 46 až 55 let

- odpověď spíše ano: 27,5 %, odpověď ano 29,4 %, tj. celkem 56,9 %

Věková skupina 15 až 25 let

- odpověď spíše ano: 26,1 %, odpověď ano 30,4 %, tj. celkem 56,5 %

Věková skupina nad 55 let

- odpověď spíše ano: 31 %, odpověď ano 22,4 %, tj. celkem 53,4 %

Věková skupina 36 až 45 let

- odpověď spíše ano: 26,5 %, odpověď ano 23,5 %, tj. celkem 50 %

Věková skupina 26 až 35 let

- odpověď spíše ano: 31,4 %, odpověď ano 18,6 %, tj. celkem 50 %

Můžeme konstatovat, že věk nehraje výraznou roli v názoru respondentů na uzavírání smíšených vietnamsko-českých manželství.

Bydliště

Respondenti žijící ve městě uvedli, že by jim nevadilo, pokud by jejich dítě či příbuzný založil rodinu s občanem vietnamské národnosti ve 14 %, spíše by to nevadilo 20,5 %, tj. celkem 34,5 %. Spíše by to vadilo 30 % těchto dotazovaných a vadilo 19 %, tj. celkem 49 %.

Dále 7,8 % respondentů žijících na vesnici uvedlo odpověď nevadilo a 17,6 % spíše nevadilo, tj. celkem 25,4 %. Spíše by to vadilo 28,6 % a vadilo 31,4 %, tj. celkem 58,9 %.

V případě odpovědí ne a spíše ne činí rozdíl mezi skupinami 9,1 %, v odpovědích spíše ano a odpovědích ano činí rozdíl 9,9 %, z čehož můžeme usuzovat, že bydliště dotazovaných nijak významně neovlivňuje postoj respondentů k uzavírání smíšených vietnamsko – českých manželství.

Vzdělání

V dotazníkovém šetření 7,1 % respondentů se ZŠ uvedlo odpověď nevadilo a 14,3 % spíše nevadilo, tj. celkem 21,4 %. Odpověď spíše ano označilo 28,6 % těchto respondentů a odpověď ano 42,9 %, tj. celkem 71,5 %.

Dále 7,1 % dotazovaných se SO vzděláním uvedlo odpověď nevadilo a 21,4 % spíše nevadilo, tj. celkem 28,5 %. Spíše ano odpovědělo 16,7 % těchto respondentů a odpověď ano označilo 35,7 %, tj. celkem 52,4 %.

Respondenti s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním uvedli ve 13 % odpověď nevadilo a 16,7 % uvedlo spíše nevadilo, tj. celkem 29,7 %. Spíše ano odpovědělo 31,5 % těchto respondentů a odpověď ano označilo 19,4 %, tj. celkem 50,9 %.

Celkem 13 % dotazovaných s VŠ vzděláním uvedlo odpověď nevadilo a 21,7 % spíše nevadilo, tj. celkem 34,7 %. Spíše ano odpovědělo 31,2 % těchto respondentů a odpověď ano označilo 20,3 %, tj. celkem 51,5 %.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že nejméně by vadilo pokud by jejich dítě či příbuzný založil rodinu s občanem vietnamské národnosti respondentům s vysokoškolským vzděláním. Naopak nejvíce by tato skutečnost vadila respondentům se základním vzděláním. V odpovědích ostatních respondentů není významný rozdíl.

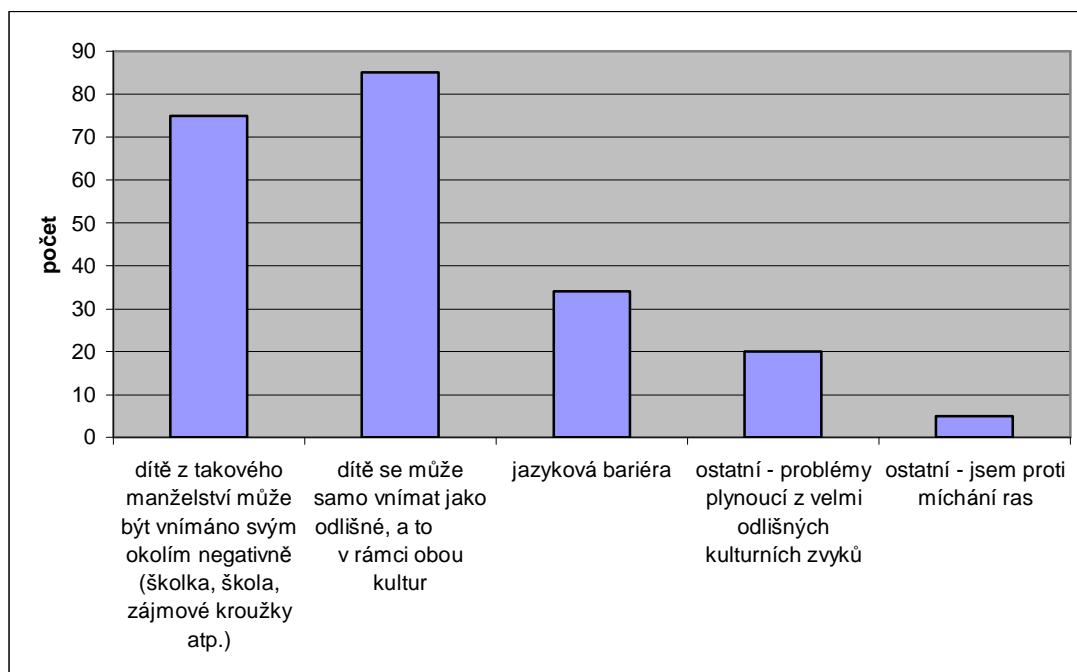
4.6.6 Pokud jste na předcházející otázku odpověděli ano nebo spíše ano, uveďte, prosím, proč

Tato otázka byla určena respondentům, kteří v dotazníku odpověděli, že by jim vadilo nebo spíše vadilo, pokud by jejich dítě nebo příbuzný založil rodinu s občanem vietnamské národnosti. Dotazovaní měli na výběr ze tří variant nebo také mohli uvést jinou odpověď. Respondenti mohli označit více možností. Výsledek si ukážeme v následujících tabulkách a grafu č. 6.

Tabulka č. 11 – Pokud jste na předcházející otázku odpověděli ano nebo spíše ano, uveďte, prosím proč.

celý vzorek	dítě z takového manželství může být vnímáno svým okolím negativně (školka, škola, zájmové kroužky atp.)	dítě se může samo vnímat jako odlišné, a to v rámci obou kultur	jazyková bariéra	ostatní: problémy plynoucí z velmi odlišných kulturních zvyků	ostatní: jsem proti míchání ras	celkem
počet	75	85	34	20	5	219
procento	34,2	38,8	15,5	9,1	2,3	100,0

Graf č. 6 – Pokud jste na předcházející otázku odpověděli ano nebo spíše ano, uveďte, prosím proč.

Z grafu jasně vyplývá, že nejčastěji udávaný důvod nesouhlasu se zakládáním česko – vietnamských rodin byla možnost, že by se dítě z takového manželství mohlo vnímat jako odlišné, a to v rámci obou kultur – 38,8 %. Jen o necelých pět procent respondentů méně uvedlo jako důvod nesouhlasu, že dítě z takového manželství může být vnímáno negativně svým okolím např. ve školce, škole, v zájmových kroužcích atd. – 34,2 %. Jako třetí v pořadí respondenti udávali, že by jim vadila jazyková bariéra – 15,5 %.

V rámci možnosti ostatní respondenti nejčastěji udávali jako důvod nesouhlasu se vznikem česko – vietnamských manželství to, že mohou vznikat v partnerství a příbuzenských vztazích problémy plynoucí z velmi odlišných kulturních zvyků – 9,1 %. Dále bylo respondenty uváděno, že jsou proti míchání ras – 2,3 %. Další odpovědi v rámci možnosti, kdy mohli respondenti uvést jinou odpověď, byly tyto:

- NERAD BYCH MĚL V RODINĚ CIZINCE, NEJSEM PRO TAKOVÁ MANŽELSTVÍ: 3 RESPONDENTI

- nebezpečí odvláčení dítěte do ciziny v případě rozpadu manželství:

2 respondenti

- u nás stále není normální míchání ras, jak je tomu např. v USA: 1 respondent.

Následující tabulka ukazuje odpovědi respondentů dle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání.

Tabulka č. 12 – Pokud jste na předcházející otázku odpověděli ano nebo spíše ano, uveďte, prosím proč.

			dítě z takového manželství může být vnímáno svým okolím negativně (škola, školka, zájmové kroužky atp.)	dítě se může samo vnímat jako odlišné, a to v rámci obou kultur	jazyková bariéra	ostatní: problémy plynoucí z velmi odlišných kulturních zvyků	ostatní: jsem proti míchání ras	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	20	18	13	4	2	57
		procento	35,1	31,6	22,8	7,0	3,5	100,0
	ženy	počet	55	67	21	16	3	162
		procento	34,0	41,4	13,0	9,9	1,9	100,0
VĚK	15 – 25 let	počet	11	6	2	1	1	21
		procento	52,4	28,6	9,5	4,8	4,8	100,0
	26 – 35 let	počet	20	32	9	8	2	71
		procento	28,2	45,1	12,7	11,3	2,8	100,0
	36 – 45 let	počet	21	22	9	1	1	54
		procento	38,9	40,7	16,7	1,9	1,9	100,0
	46 – 55 let	počet	11	13	6	7	0	37
		procento	29,7	35,1	16,2	18,9	0,0	100,0
	více než 55 let	počet	12	12	8	3	1	36
		procento	33,3	33,3	22,2	8,3	2,8	100,0
BYDLIŠTĚ	město	počet	43	57	27	16	4	147
		procento	29,3	38,8	18,4	10,9	2,7	100,0
	vesnice	počet	32	28	7	4	1	72
		procento	44,4	38,9	9,7	5,6	1,4	100,0
VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	5	3	2	0	0	10
		procento	50,0	30,0	20,0	0,0	0,0	100,0
	SO	počet	10	10	4	1	1	26
		procento	38,5	38,5	15,4	3,8	3,8	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	28	34	10	5	2	79
		procento	35,4	43,0	12,7	6,3	2,5	100,0
	VŠ	počet	32	38	18	14	2	104
		procento	30,8	36,5	17,3	13,5	1,9	100,0

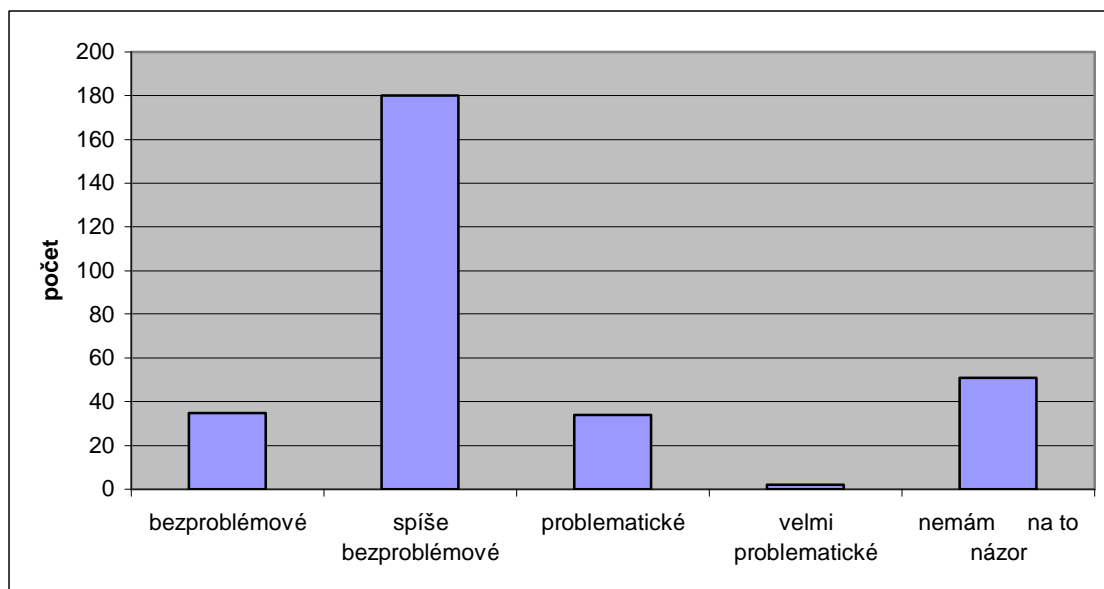
4.6.7 Soužití většinové společnosti s vietnamskou menšinou

V této otázce jsem chtěla, aby respondenti vyjádřili svůj názor na kvalitu soužití majoritní společnosti s vietnamskou minoritou. Dotazovaní měli na výběr z pěti možností odpovědí. V tabulce č. 13 a grafu č. 7 si ukážeme, jak odpovídal celý vzorek respondentů.

Tabulka č. 13 – Soužití většinové společnosti s vietnamskou menšinou

celý vzorek	bezproblémové	spíše bezproblémové	problematické	velmi problematické	nemám na to názor	celkem
počet	35	180	34	2	51	302
procento	11,6	59,6	11,3	0,7	16,9	100,0

Graf č. 7 – Soužití většinové společnosti s vietnamskou menšinou

Z grafu a tabulky č. 13 jasně vyplývá, že 59,6 % dotazovaných považuje soužití s vietnamskou minoritou za spíše bezproblémové a dalších 11,6 % dotazovaných považuje toto soužití za zcela bezproblémové, což je v souhrnu 71,2 %. Za problematické považuje soužití s vietnamskou menšinou 11,3 dotazovaných a za velmi problematické 0,7 %, tj. celkem 12 %. Dále 16,9 % dotazovaných uvedlo, že na to nemají názor. Z výsledků je patrné, že převážná většina dotazovaných nemá problémy v rámci soužití s vietnamskou minoritou.

V následující tabulce si ukážeme jak odpovídali respondenti dle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání.

Tabulka č. 14 – Soužití většinové společnosti s vietnamskou menšinou

			bezproblémové	spíše bezproblémové	problematické	velmi problematické	nemám na to názor	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	11	59	13	1	15	99
		procento	11,1	59,6	13,1	1,0	15,2	100,0
	ženy	počet	24	121	21	1	36	203
		procento	11,8	59,6	10,3	0,5	17,7	100,0

			bezproblémové	spíše bezproblémové	problematické	velmi problematické	nemám na to názor	celkem
VĚK	15 – 25 let	počet	4	9	6	1	3	23
		procento	17,4	39,1	26,1	4,3	13,0	100,0
	26 – 35 let	počet	11	64	10	1	16	102
		procento	10,8	62,7	9,8	1,0	15,7	100,0
	36 – 45 let	počet	9	48	4	0	7	68
		procento	13,2	70,6	5,9	0,0	10,3	100,0
	46 – 55 let	počet	6	32	5	0	8	51
		procento	11,8	62,7	9,8	0,0	15,7	100,0
	více než 55 let	počet	5	27	9	0	17	58
		procento	8,6	46,6	15,5	0,0	29,3	100,0

			bezproblémové	spíše bezproblémové	problematické	velmi problematické	nemám na to názor	celkem
BYDLIŠTĚ	město	počet	23	123	21	1	32	200
		procento	11,5	61,5	10,5	0,5	16,0	100,0
	vesnice	počet	12	57	13	1	19	102
		procento	11,8	55,9	12,7	1,0	18,6	100,0

			bezproblémové	spíše bezproblémové	problematické	velmi problematické	nemám na to názor	celkem
VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	2	7	1	0	4	14
		procento	14,3	50,0	7,1	0,0	28,6	100,0
	SO	počet	5	22	6	1	8	42
		procento	11,9	52,4	14,3	2,4	19,0	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	15	64	10	0	19	108
		procento	13,9	59,3	9,3	0,0	17,6	100,0
	VŠ	počet	13	87	17	1	20	138
		procento	9,4	63,0	12,3	0,7	14,5	100,0

Pohlaví

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že 71,4 % dotazovaných žen pokládá soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové a pouze 10,8 % žen považuje toto soužití za problematické či velmi problematické. Dále 70,7 % respondentů mužského pohlaví považuje soužití majoritní společnosti s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové a 14,1 % toto soužití označilo jako problematické či velmi problematické. Je patrné, že v názoru na tuto otázku se objevil pouze nepatrný rozdíl v odpovědích dotazovaných mužů a žen.

Věk

Respondenti ve věku 15 až 25 let označili soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové v 56,5 % a za problematické či velmi problematické ho považuje 30,4 % dotazovaných v této věkové skupině.

Celkem 73,5 % dotazovaných ve věku 26 až 35 let pokládá soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové a pouze 10,8 % za problematické či velmi problematické.

Celých 83,8 % dotazovaných ve věku 36 až 45 let považuje soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové a pouze 5,9 % za problematické.

Respondenti ve věku 46 až 55 let označili soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové v 74,5 % a za problematické ho považuje 9,8 % dotazovaných v této věkové skupině.

Respondenti starší 55ti let v 53,2 % pokládají soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové a v 15,5 % za problematické.

Z výsledků vyplývá, že v největším počtu považují za problematické soužití majoritní společnosti s vietnamskou minoritou respondenti ve věku 15 až 25 let. Následně respondenti ve věkové skupině nad 55 let. Jako nejméně problematické se soužití majority s vietnamskou minoritou jeví respondentům ve věku 36 až 45 let. V odpovědích respondentů v dalších dvou věkových kategoriích nebyl významný rozdíl.

Bydliště

Respondenti žijící ve městě označili soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové v 73 % a za problematické či velmi problematické ho považuje 11 % dotazovaných.

Dále 67,7 % dotazovaných žijících na vesnici označilo soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové a 13,7 % za problematické či velmi problematické.

Za problematické považuje soužití majority s vietnamskou menšinou více respondentů žijících na vesnici ačkoli vietnamská komunita bydlí spíše ve městech. Můžeme se domnívat, že názor na soužití majority s vietnamskou menšinou u těchto dotazovaných může být do určité míry ovlivněn tím, jak vietnamskou minoritu prezentují média.

Vzdělání

Celkem 64,3 % dotazovaných se základním vzděláním pokládá soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové a pouze 7,1 % za problematické.

Dále 64,3 % dotazovaných se středním odborným vzděláním považuje soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové a 16,7 % za problematické či velmi problematické.

Respondenti s dosaženým ÚS, ÚSO nebo VOŠ vzděláním označili soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové v 73,2 % a za problematické ho považuje 9,3 %.

Dále 72,4 % dotazovaných s vysokoškolským vzděláním považuje soužití s vietnamskou menšinou za spíše bezproblémové či bezproblémové a 13 % za problematické či velmi problematické.

Z výsledků vyplývá, že v největším počtu považují za problematické soužití majoritní společnosti s vietnamskou minoritou respondenti se středním odborným vzděláním. Následně respondenti se základním vzděláním. Dále pak respondenti s vysokoškolským vzděláním a nakonec respondenti s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním.

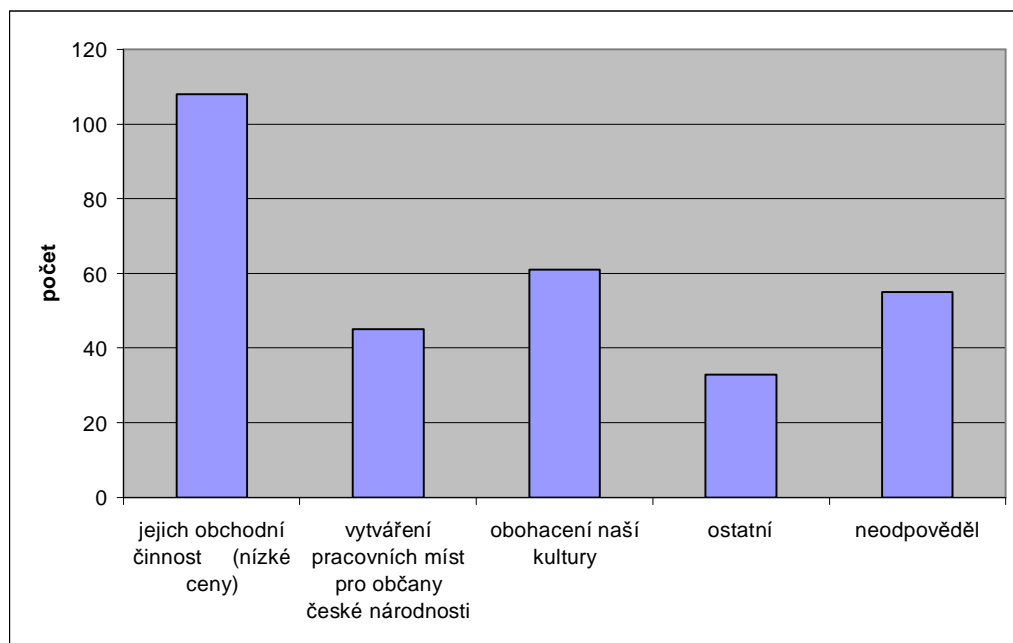
4.6.8 Co považujete za pozitivní na existenci vietnamské komunity v ČR?

V této částečně otevřené otázce jsem se ptala na to, co považují dotazovaní za pozitivní na existenci vietnamské komunity v České republice. Na výběr měli respondenti ze tří možností anebo mohli uvést vlastní odpověď. Výsledné hodnoty si ukážeme v následující tabulce a grafu.

Tabulka č. 15 – Co považujete za pozitivní na existenci vietnamské komunity v ČR?

celý vzorek	jejich obchodní činnost (nízké ceny)	vytváření pracovních míst pro občany české národnosti	obohacení naší kultury	ostatní	neodpověděl	celkem
počet	108	45	61	33	55	302
procento	35,8	14,9	20,2	10,9	18,2	100,0

Graf č. 8 – Co považujete za pozitivní na existenci vietnamské komunity v ČR?

Z grafu a tabulky č. 15 jasně vyplývá, že nejvíce respondentů, a to 35,8 %, oceňuje na existenci vietnamské komunity v ČR jejich obchodní činnost a nízké ceny, 20,2 % považuje za přínosné obohacení naší kultury a 14,9 % vytváření pracovních míst pro občany české národnosti. Celkem 10,9 % respondentů zvolilo možnost uvést jinou odpověď a 18,2 % respondentů na tuto otázku nevedlo žádnou odpověď.

V rámci možnosti ostatní se nejčastěji objevila odpověď nevidím nic pozitivního, takto odpovědělo 22 respondentů.

Další uváděné odpovědi byly:

- příklad pracovitosti a usilovnosti: 3 respondenti
- vzor pracovitosti a skromnosti: 2 respondenti
- tvorba konkurence: 2 respondenti
- důraz na studium u dětí: 1 respondent
- dobře se asimilují, nepáchají trestnou činností: 1 respondent
- neustále na sebe neupozorňují, jak jsou diskriminováni, na rozdíl od jiných tzv. menšin: 1 respondent

V následující tabulce si ukážeme jak odpovídali respondenti dle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání.

Tabulka č. 16 – Co považujete za pozitivní na existenci vietnamské komunity v ČR?

			jejich obchodní činnost (nízké ceny)	vytváření pracovních míst pro občany české národnosti	obohacení naší kultury	ostatní	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	34	13	19	15	18	99
		procento	34,3	13,1	19,2	15,2	18,2	100,0
	ženy	počet	74	32	42	18	37	203
		procento	36,5	15,8	20,7	8,9	18,2	100,0

VĚK	15 – 25 let	počet	8	4	3	2	6	23
		procento	34,8	17,4	13,0	8,7	26,1	100,0
	26 – 35 let	počet	32	14	23	12	21	102
		procento	31,4	13,7	22,5	11,8	20,6	100,0
	36 – 45 let	počet	23	9	16	7	13	68
		procento	33,8	13,2	23,5	10,3	19,1	100,0
	46 – 55 let	počet	15	9	14	4	9	51
		procento	29,4	17,6	27,5	7,8	17,6	100,0
	více než 55 let	počet	30	9	5	6	8	58
		procento	51,7	15,5	8,6	10,3	13,8	100,0

BYDLIŠTĚ	město	počet	56	37	48	21	38	200
		procento	28,0	18,5	24,0	10,5	19,0	100,0
	vesnice	počet	52	8	13	12	17	102
		procento	51,0	7,8	12,7	11,8	16,7	100,0

VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	10	0	0	1	3	14
		procento	71,4	0,0	0,0	7,1	21,4	100,0
	SO	počet	22	6	4	3	7	42
		procento	52,4	14,3	9,5	7,1	16,7	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	43	16	16	15	18	108
		procento	39,8	14,8	14,8	13,9	16,7	100,0
	VŠ	počet	33	23	41	14	27	138
		procento	23,9	16,7	29,7	10,1	19,6	100,0

Pohlaví

Jak je patrné z tabulky č. 16. muži i ženy označili pozitiva vyplývající z existence vietnamské komunity v ČR ve stejném pořadí, a to na prvním místě vnímají jako pozitivní obchodní činnost vietnamských občanů na našem území, dále pak obohacení naší kultury a následně vytváření pracovních míst pro občany české národnosti.

Věk

Respondenti ve věkových kategoriích 26 až 35 let, 36 až 45 let 46 až 55 let označili pozitiva vyplývající z existence vietnamské komunity v ČR ve stejném

pořadí, a to obchodní činnost vietnamských občanů na našem území, dále pak obohacení naší kultury a následně vytváření pracovních míst pro občany české národnosti.

Respondenti ve věku 15 až 25 let a ve věku na 55 let uvedli shodně následující pořadí – jejich obchodní činnost (nízké ceny), vytváření pracovních míst pro občany české národnosti a nakonec obohacení naší kultury.

Bydliště

Obyvatelé měst i vesnic označili pozitiva vyplývající z existence vietnamské komunity v ČR ve stejném pořadí, a to na prvním místě vnímají jako pozitivní obchodní činnost vietnamských občanů na našem území, dále pak obohacení naší kultury a následně vytváření pracovních míst pro občany české národnosti.

Vzdělání

Respondenti s dosaženým základním vzděláním označili za pozitivní pouze obchodní činnost vietnamských občanů v ČR – 71,4 %.

Respondenti se SO vzděláním označili jako pozitivní na existenci vietnamské komunity v ČR na prvním místě jejich obchodní činnost, dále pak vytváření pracovních míst pro občany české národnosti a nakonec obohacení naší kultury.

Respondenti s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním označili jako pozitivum obchodní činnost vietnamských občanů a následně ve stejném počtu 14,8 % vytváření pracovních míst pro občany české národnosti a obohacení naší kultury.

Dotazovaní s vysokoškolským vzděláním řadili na první místo obohacení naší kultury, na druhé místo jejich obchodní činnost a nakonec vytváření pracovních míst pro občany české národnosti.

Z výsledků dotazníkového šetření je patrné, že na vnímání přítomnosti vietnamské komunity v ČR jako pozitivního prvku k obohacení naší kultury má vliv dosažené vzdělání respondentů. Za pozitivní tuto možnost označilo 29,7 % dotazovaných s vysokoškolským vzděláním, 14,8 % dotazovaných s ÚS, ÚSO nebo VOŠ vzděláním a 9,5 % respondentů se SO vzděláním. Respondenti se základním vzděláním neuvedli tuto možnost vůbec.

4.6.9 Co považujete za negativní na existenci vietnamské menšiny v ČR?

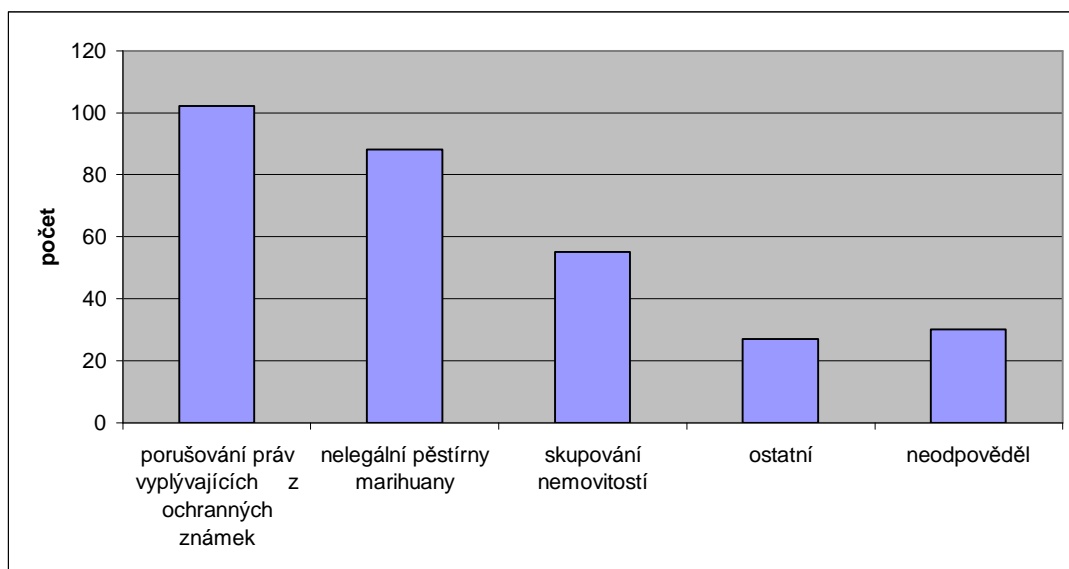
V této částečně otevřené otázce jsem se naopak ptala na to, co považují dotazovaní za negativní na existenci vietnamské menšiny v České republice.

Na výběr měli respondenti ze tří možností anebo mohli uvést vlastní odpověď. Výsledné hodnoty si ukážeme v následující tabulce a grafu.

Tabulka č. 17 – Co považujete za negativní na existenci vietnamské menšiny v ČR?

		porušování práv vyplývajících z ochranných známek	nelegální pěstírny marihuany	skupování nemovitostí	ostatní	neodpověděl	celkem
celý vzorek	počet	102	88	55	27	30	302
	procento	33,8	29,1	18,2	8,9	9,9	100,0

Graf č. 9 – Co považujete za negativní na existenci vietnamské menšiny v ČR?

Z grafu a tabulky č. 17 vyplývá, že nejvíce respondentům vadí na existenci vietnamské menšiny v ČR, že porušují práva vyplývající z ochranných známek – 33,8 %, jako druhou možnost respondenti označili nelegální pěstírny marihuany – 29,1 % a následně skupování nemovitostí – 18,2 %. Celkem 8,9 % dotazovaných zvolilo jinou odpověď a 9,9 % dotazovaných neodpovědělo na danou otázku vůbec.

V rámci možnosti ostatní se objevily tyto odpovědi:

- porušování, obcházení zákonů, nekalé praktiky na trhu: 7 respondentů
- nevidím nic negativního: 5 respondentů
- ilegální chovy psů a prasat určených ke konzumaci, jedí psy, špatné zacházení se zvířaty: 5 respondentů
- vytlačování drobných obchodníků a českých výrobků: 2 respondenti
- hygiena ve vietnamských bistrech: 1 respondent

- neochota se více přizpůsobit: 1 respondent
- vytváření ghet a jazyková bariéra: 1 respondent
- zabírání pracovních míst: 1 respondent
- vykořisťování vlastních lidí: 1 respondent

V následující tabulce si ukážeme odpovědi respondentů dle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání.

Tabulka č. 18 – Co považujete za negativní na existenci vietnamské menšiny v ČR?

			porušování práv vyplývajících z ochranných známek	nelegální pěstírny marihuany	skupování nemovitostí	ostatní	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	37	28	19	5	10	99
		procento	37,4	28,3	19,2	5,1	10,1	100,0
	ženy	počet	65	60	36	22	20	203
		procento	32,0	29,6	17,7	10,8	9,9	100,0
VĚK	15 – 25 let	počet	8	2	8	1	4	23
		procento	34,8	8,7	34,8	4,3	17,4	100,0
	26 – 35 let	počet	36	25	22	13	6	102
		procento	35,3	24,5	21,6	12,7	5,9	100,0
	36 – 45 let	počet	25	18	10	7	8	68
		procento	36,8	26,5	14,7	10,3	11,8	100,0
	46 – 55 let	počet	20	15	5	4	7	51
		procento	39,2	29,4	9,8	7,8	13,7	100,0
	více než 55 let	počet	13	28	10	2	5	58
		procento	22,4	48,3	17,2	3,4	8,6	100,0
BYDLIŠTĚ	město	počet	67	54	40	18	21	200
		procento	33,5	27,0	20,0	9,0	10,5	100,0
	vesnice	počet	35	34	15	9	9	102
		procento	34,3	33,3	14,7	8,8	8,8	100,0
VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	2	7	4	1	0	14
		procento	14,3	50,0	28,6	7,1	0,0	100,0
	SO	počet	13	12	10	2	5	42
		procento	31,0	28,6	23,8	4,8	11,9	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	33	35	22	11	7	108
		procento	30,6	32,4	20,4	10,2	6,5	100,0
	VŠ	počet	54	34	19	13	18	138
		procento	39,1	24,6	13,8	9,4	13,0	100,0

Pohlaví

Jak je patrné z výsledků v tabulce č. 18, muži i ženy označili negativa vyplývající z existence vietnamské menšiny v ČR ve stejném pořadí. Na prvním místě vnímají

jako negativní porušování práv vyplývajících z ochranných známek vietnamskými občany na našem území, dále pak provozování nelegálních pěstíren marihuany a následně skupování nemovitostí občany vietnamské národnosti. Z toho vyplývá, že pohlaví respondentů nemá vliv na vnímání negativ vyplývajících z existence vietnamské menšiny v ČR.

Věk

Respondenti ve věkových kategoriích 26 až 35 let, 36 až 45 let a 46 až 55 let označili negativa vyplývající z existence vietnamské menšiny v ČR ve stejném pořadí, a to porušování práv vyplývajících z ochranných známek vietnamskými občany, dále pak provozování nelegálních pěstíren marihuany a následně skupování nemovitostí občany vietnamské národnosti.

Dále 34,8 % respondentů ve věku 15 až 25 let shodně označilo porušování práv vyplývajících z ochranných známek a skupování nemovitostí. Pouze 8,7 % dotazovaných v této věkové kategorii uvedlo, že považují za negativní pěstírny marihuany. Můžeme předpokládat, že je to ovlivněno tím, že v této věkové skupině se nachází největší procento lidí, kteří mají nějakou zkušenost s touto drogou a nepovažují proto za negativní její pěstování.

Respondenti ve věku nad 55 let označili negativa vyplývající z existence vietnamské menšiny v ČR v tomto pořadí – nelegální pěstírny marihuany, porušování práv vyplývajících z ochranných známek a nakonec skupování nemovitostí.

Bydliště

Respondenti žijící ve městě i respondenti žijící na vesnici označili negativa vyplývající z existence vietnamské menšiny v ČR ve stejném pořadí. Na prvním místě vnímají jako negativní porušování práv vyplývajících z ochranných známek vietnamskými občany, dále pak provozování nelegálních pěstíren marihuany a následně skupování nemovitostí vietnamskými občany.

Vzdělání

Respondenti s dosaženým SO vzděláním, respondenti s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním a respondenti s vysokoškolským vzděláním označili negativa vyplývající z existence vietnamské menšiny v ČR ve stejném pořadí. Na prvním místě vnímají jako negativní porušování práv vyplývajících z ochranných známek vietnamskými občany, dále pak provozování nelegálních pěstíren marihuany a následně skupování nemovitostí vietnamskými občany.

Jiné pořadí se vyskytlo pouze u dotazovaných se základním vzděláním, kde celých 50 % dotazovaných označilo za negativní nelegální pěstírny marihuany, 28,6 % uvedlo jako negativum skupování nemovitostí a 14,3 % dotazovaných uvedlo porušování práv vyplývajících z ochranných známek.

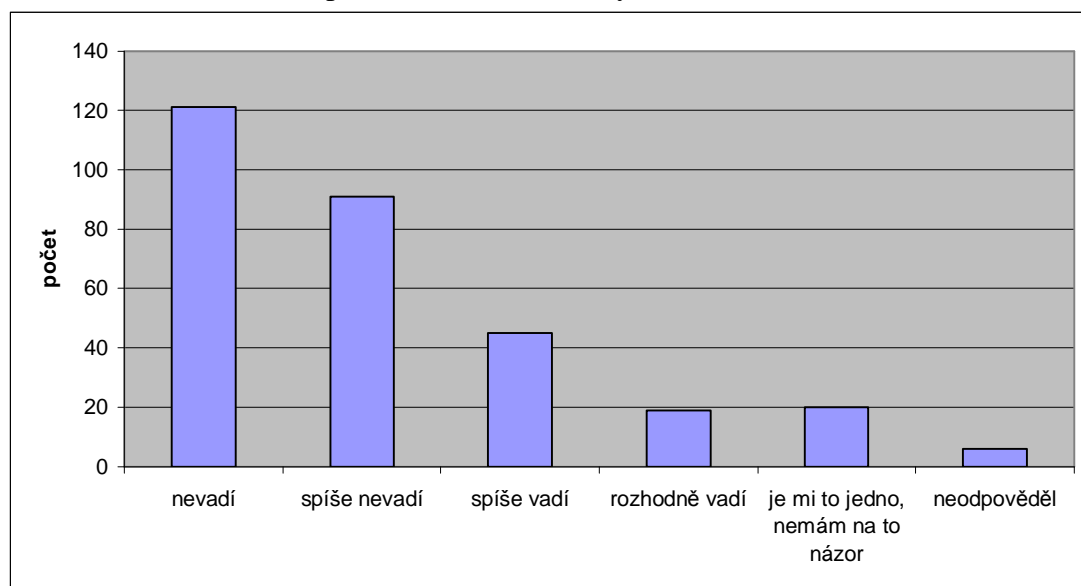
4.6.10 Obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti

V této uzavřené otázce jsem se ptala respondentů, jaký mají názor na obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti. Respondenti měli na výběr z pěti variant odpovědí.

Tabulka č. 19 – Obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti mi:

celý vzorek	nevadí	spíše nevadí	spíše vadí	rozhodně vadí	je mi to jedno, nemám na to názor	neodpověděl	celkem
počet	121	91	45	19	20	6	302
procento	40,1	30,1	14,9	6,3	6,6	2,0	100,0

Graf č. 10 – Obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti mi:

Z grafu a tabulky č.19 jasně vyplývá, že převážné většině respondentů nevadí obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti. Odpověď nevadí označilo 40,1 % respondentů a odpověď spíše nevadí 30,1 %, což činí celkem 70,2 %. Dále 14,9 % dotazovaných uvedlo, že jim spíše vadí obsazování pracovních míst vietnamskými občany a 6,6 % uvedlo, že jim to rozhodně vadí. Dále 6,6 % respondentů uvedlo, že je jim to jedno a nemají na to názor.

V další tabulce si ukážeme odpovědi respondentů z hlediska pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání.

Tabulka č. 20 – Obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti mi:

			nevadí	spíše nevadí	spíše vadí	rozhodně vadí	je mi to jedno, nemám na to názor	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	46	27	13	6	6	1	99
		procento	46,5	27,3	13,1	6,1	6,1	1,0	100,0
	ženy	počet	75	64	32	13	14	5	203
		procento	36,9	31,5	15,8	6,4	6,9	2,5	100,0

VĚK	15 – 25 let	počet	6	8	2	5	2	0	23
		procento	26,1	34,8	8,7	21,7	8,7	0,0	100,0
	26 – 35 let	počet	43	26	16	7	6	4	102
		procento	42,2	25,5	15,7	6,9	5,9	3,9	100,0
	36 – 45 let	počet	28	26	6	4	3	1	68
		procento	41,2	38,2	8,8	5,9	4,4	1,5	100,0
	46 – 55 let	počet	22	16	5	3	4	1	51
		procento	43,1	31,4	9,8	5,9	7,8	2,0	100,0
	více než 55 let	počet	22	15	16	0	5	0	58
		procento	37,9	25,9	27,6	0,0	8,6	0,0	100,0

BYDLIŠTĚ	město	počet	89	64	23	9	11	4	200
		procento	44,5	32,0	11,5	4,5	5,5	2,0	100,0
	vesnice	počet	32	27	22	10	9	2	102
		procento	31,4	26,5	21,6	9,8	8,8	2,0	100,0

VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	3	3	3	3	2	0	14
		procento	21,4	21,4	21,4	21,4	14,3	0,0	100,0
	SO	počet	14	12	9	3	4	0	42
		procento	33,3	28,6	21,4	7,1	9,5	0,0	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	34	38	21	6	4	5	108
		procento	31,5	35,2	19,4	5,6	3,7	4,6	100,0
	VŠ	počet	70	38	12	7	10	1	138
		procento	50,7	27,5	8,7	5,1	7,2	0,7	100,0

Pohlaví

Jak vyplývá z výše uvedené tabulky 73,8 % dotazovaných mužského pohlaví odpovědělo, že jim obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti nevadí či spíše nevadí. Dále pak 19,2 % mužů uvedlo, že jim to spíše vadí nebo rozhodně vadí. Dotazované ženy uvedly, že jim obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti nevadí nebo spíše nevadí v 68,4 % a 22,2 % dotazovaných žen označilo odpověď spíše vadí nebo rozhodně vadí.

Z uvedených hodnot je patrné, že o něco více tolerantní k obsazování pracovních míst vietnamskými občany jsou respondenti mužského pohlaví.

Věk

Nejméně ze všech věkových skupin vadí obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti respondentům ve věku 36 až 45 let, kdy odpověď nevadí nebo spíše nevadí uvedlo 79,4 % dotazovaných a odpověď spíše vadí nebo rozhodně vadí pouze 14,7 %.

Dále pak respondentům ve věku 46 až 55 let, kteří uvedli, že jim obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti nevadí nebo spíše nevadí v 74,5 % a spíše vadí či rozhodně vadí v 15,7 %.

Následuje věková kategorie 26 až 35 let, kdy odpověď nevadí nebo spíše nevadí uvedlo 67,7 % respondentů a odpověď spíše vadí či rozhodně vadí uvedlo 22,6 %.

Dále respondentům ve věku nad 55 let, kteří uvedli, že jim obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti nevadí nebo spíše nevadí v 63,8 % a spíše vadí či rozhodně vadí v 27,6 %.

Nejméně tolerantní k obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti je nejmladší generace ve věku 15 až 25 let, kdy odpověď nevadí nebo spíše nevadí uvedlo 60,9 % dotazovaných a odpověď spíše vadí nebo rozhodně vadí celých 30,4 % dotazovaných.

Bydliště

V dotazníkovém šetření 76,5 % respondentů žijících ve městě uvedlo, že jim nevadí nebo spíše nevadí obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti a 16 % uvedlo, že jim to spíše vadí nebo rozhodně vadí. Respondenti žijící na vesnici odpověděli, že jim nevadí nebo spíše nevadí obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti v 57,9 % a celých 31,4 % odpovědělo, že jim to spíše vadí nebo rozhodně vadí.

Z výsledku jasně vyplývá, že dotazovaní žijící ve městě jsou k obsazování pracovních míst vietnamskými občany tolerantnější než respondenti žijící na vesnici.

Vzdělání

Nejméně vadí obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti respondentům s vysokoškolským vzděláním, kdy odpověď nevadí nebo spíše nevadí uvedlo 78,2 % dotazovaných a odpověď spíše vadí nebo rozhodně vadí pouze 13,8 %.

Dále pak respondentům s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním, kteří uvedli, že jim obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti nevadí nebo spíše nevadí v 66,7 % a spíše vadí či rozhodně vadí v 25 %.

Následuje kategorie respondentů se středním odborným vzděláním, kdy odpověď nevadí nebo spíše nevadí uvedlo 61,9 % respondentů a odpověď spíše vadí či rozhodně vadí uvedlo 28,5 %.

A nakonec respondentům se základním vzděláním, kteří uvedli, že jim obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti nevadí nebo spíše nevadí ve 42,8 % a odpověď spíše vadí či rozhodně vadí označilo také 42,8 %.

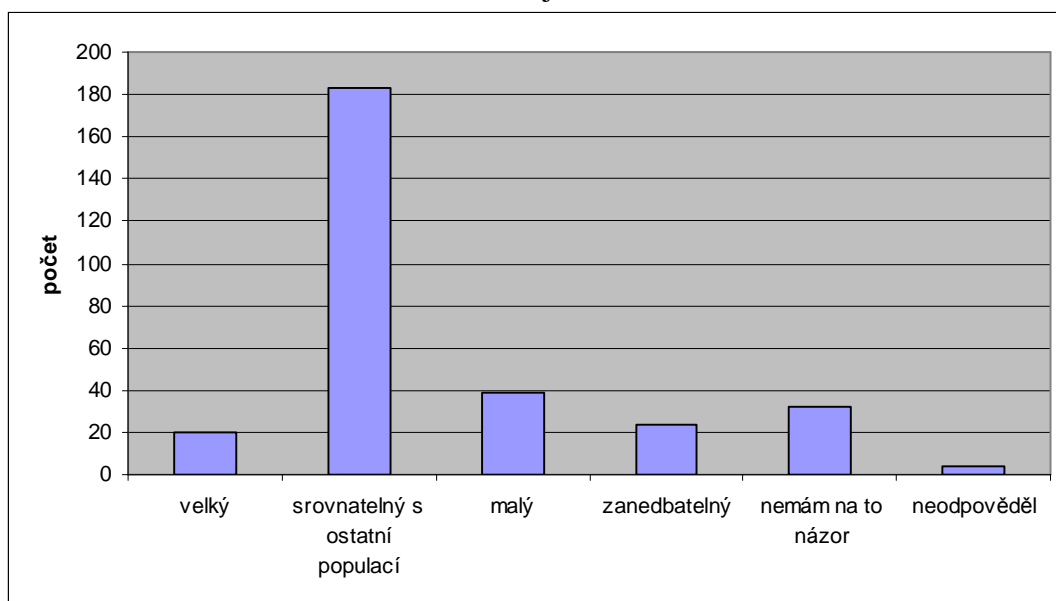
4.6.11 Domníváte se, že podíl občanů vietnamské národnosti na páčání trestné činnosti na území ČR je:

V této otázce jsem se snažila zjistit názor respondentů na podíl občanů vietnamské národnosti při páčání trestné činnosti na území České republiky. V této uzavřené otázce měli dotazovaní opět na výběr z pěti možných odpovědí. Na výsledná data se můžeme podívat v následující tabulce a grafu č. 11.

Tabulka č. 21 – Domníváte se, že podíl občanů vietnamské národnosti na páčání trestné činnosti na území ČR je:

celý vzorek	velký	srovnatelný s ostatní populací	malý	zanedbatelný	nemám na to názor	neodpověděl	celkem
počet	20	183	39	24	32	4	302
procento	6,6	60,6	12,9	7,9	10,6	1,3	100,0

Graf č. 11 – Domníváte se, že podíl občanů vietnamské národnosti na páčání trestné činnosti na území ČR je:

Z výše uvedených výsledků jasně vyplývá, že převážná většina respondentů považuje podíl občanů vietnamské národnosti na páchaní trestné činnosti na území ČR za srovnatelný s ostatní populací, jako malý tento podíl označilo 12,9 % respondentů, 7,9 % respondentů uvedlo, že podíl občanů vietnamské národnosti na páchaní trestné činnosti v ČR považuje za zanedbatelný a pouze 6,6 % dotazovaných se domnívá, že podíl vietnamských občanů na páchaní trestné činnosti na území ČR je velký. Celkem 10,6 % respondentů uvedlo, že na to nemá názor.

V tabulce č. 22 si ukážeme, jak odpovídali respondenti rozdělení do kategorií podle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání.

Tabulka č. 22 – Domníváte se, že podíl občanů vietnamské národnosti na páchaní trestné činnosti na území ČR je:

			velký	srovnatelný s ostatní populací	malý	zanedbatelný	nemám na to názor	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	10	59	9	7	13	1	99
		procento	10,1	59,6	9,1	7,1	13,1	1,0	100,0
	ženy	počet	10	124	30	17	19	3	203
		procento	4,9	61,1	14,8	8,4	9,4	1,5	100,0

			velký	srovnatelný s ostatní populací	malý	zanedbatelný	nemám na to názor	neodpověděl	celkem
VĚK	15 – 25 let	počet	1	13	3	1	4	1	23
		procento	4,3	56,5	13,0	4,3	17,4	4,3	100,0
	26 – 35 let	počet	7	57	14	8	13	3	102
		procento	6,9	55,9	13,7	7,8	12,7	2,9	100,0
	36 – 45 let	počet	3	46	9	5	5	0	68
		procento	4,4	67,6	13,2	7,4	7,4	0,0	100,0
	46 – 55 let	počet	3	36	6	5	1	0	51
		procento	5,9	70,6	11,8	9,8	2,0	0,0	100,0
	více než 55 let	počet	6	31	7	5	9	0	58
		procento	10,3	53,4	12,1	8,6	15,5	0,0	100,0

			velký	srovnatelný s ostatní populací	malý	zanedbatelný	nemám na to názor	neodpověděl	celkem
BYDLIŠTĚ	město	počet	10	122	24	16	25	3	200
		procento	5,0	61,0	12,0	8,0	12,5	1,5	100,0
	vesnice	počet	10	61	15	8	7	1	102
		procento	9,8	59,8	14,7	7,8	6,9	1,0	100,0

			velký	srovnatelný s ostatní populací	malý	zanedbatelný	nemám na to názor	neodpověděl	celkem
VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	1	9	2	0	2	0	14
		procento	7,1	64,3	14,3	0,0	14,3	0,0	100,0
	SO	počet	4	22	10	2	3	1	42
		procento	9,5	52,4	23,8	4,8	7,1	2,4	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	7	65	12	12	9	3	108
		procento	6,5	60,2	11,1	11,1	8,3	2,8	100,0
	VŠ	počet	8	87	15	10	18	0	138
		procento	5,8	63,0	10,9	7,2	13,0	0,0	100,0

Pořadí respondenty označených možností se lišilo od celkového vzorku pouze v odpovědích dotazovaných mužů, kteří uvedli, že se domnívají, že podíl občanů vietnamské národnosti na páchání trestné činnosti na území ČR je velký na druhém místě – 10,1 %. Dále pak na třetím místě označili podíl občanů vietnamské národnosti na páchání trestné činnosti na území ČR jako velký respondenti ve věku nad 55 let – 10,3 %, respondenti žijící na vesnici – 9,8 %, dotazovaní se základním vzděláním – 7,1 % a dotazovaní se středním odborným vzděláním – 9,5 %.

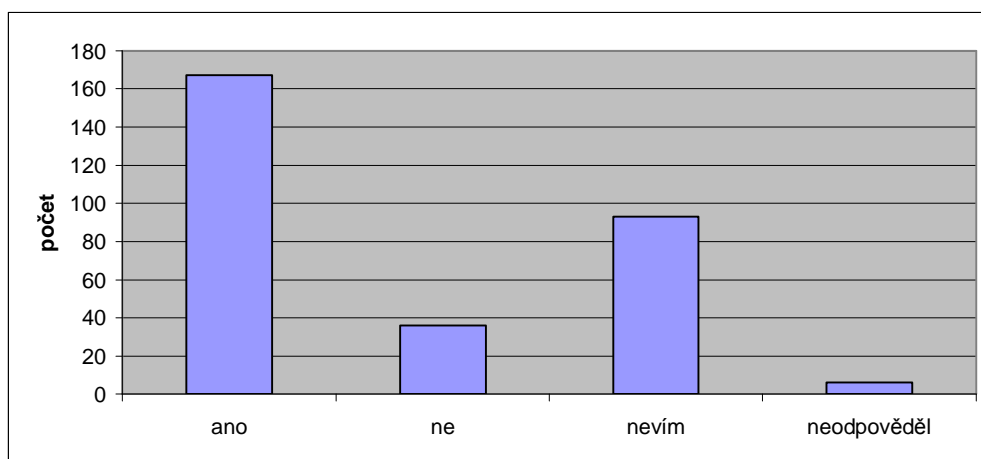
4.6.12 Mohl by být Vaším přítelem příslušník vietnamského etnika?

V poslední uzavřené otázce této části týkající se postojů respondentů a jejich názorů na vietnamskou menšinu jsem se ptala, zda by mohl být jejich přítelem příslušník vietnamského etnika. Výsledné odpovědi si ukážeme v tabulce č. 23, grafu č. 12 a tabulce č. 24.

Tabulka č. 23 – Mohl by být Vaším přítelem příslušník vietnamského etnika?

		ano	ne	nevím	neodpověděl	celkem
celý vzorek	počet	167	36	93	6	302
	procento	55,3	11,9	30,8	2,0	100,0

Graf č. 12 – Mohl by být Vaším přítelem příslušník vietnamského etnika?

Jak je patrné z grafu více než polovina respondentů uvedla, že by mohl být jejich přítelem příslušník vietnamského etnika. Celkem 30,8 % dotazovaných označilo odpověď nevím a 11,9 % uvedlo, že by nemohli mít za přítele příslušníka vietnamského etnika.

Jak odpovídali respondenti dle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání si ukážeme v následující tabulce.

Tabulka č. 24 – Mohl by být Vaším přítelem příslušník vietnamského etnika?

			ano	ne	nevím	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	69	8	20	2	99
		procento	69,7	8,1	20,2	2,0	100,0
	ženy	počet	98	28	73	4	203
		procento	48,3	13,8	36,0	2,0	100,0

VĚK	15 – 25 let	počet	7	5	11	0	23
		procento	30,4	21,7	47,8	0,0	100,0
	26 – 35 let	počet	62	10	26	4	102
		procento	60,8	9,8	25,5	3,9	100,0
	36 – 45 let	počet	43	6	19	0	68
		procento	63,2	8,8	27,9	0,0	100,0
	46 – 55 let	počet	33	4	12	2	51
		procento	64,7	7,8	23,5	3,9	100,0
	více než 55 let	počet	22	11	25	0	58
		procento	37,9	19,0	43,1	0,0	100,0

BYDLIŠTĚ	město	počet	125	20	50	5	200
		procento	62,5	10,0	25,0	2,5	100,0
	vesnice	počet	42	16	43	1	102
		procento	41,2	15,7	42,2	1,0	100,0

VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	2	4	8	0	14
		procento	14,3	28,6	57,1	0,0	100,0
	SO	počet	15	6	20	1	42
		procento	35,7	14,3	47,6	2,4	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	53	20	31	4	108
		procento	49,1	18,5	28,7	3,7	100,0
	VŠ	počet	97	6	34	1	138
		procento	70,3	4,3	24,6	0,7	100,0

4.7 Informovanost

Tato část obsahuje dvě uzavřené otázky a jednu otázku částečně otevřenou, které jsou zaměřeny na zkoumání stavu informovanosti majoritní společnosti o vietnamské minoritě žijící v České republice. Jednotlivé podkapitoly této části jsem opět nazvala podle otázek, které jsou součástí dotazníku. Každá otázka je pro lepší názornost graficky zpracovaná a okomentovaná.

4.7.1 Víte něco o vietnamské historii, kultuře nebo tradicích?

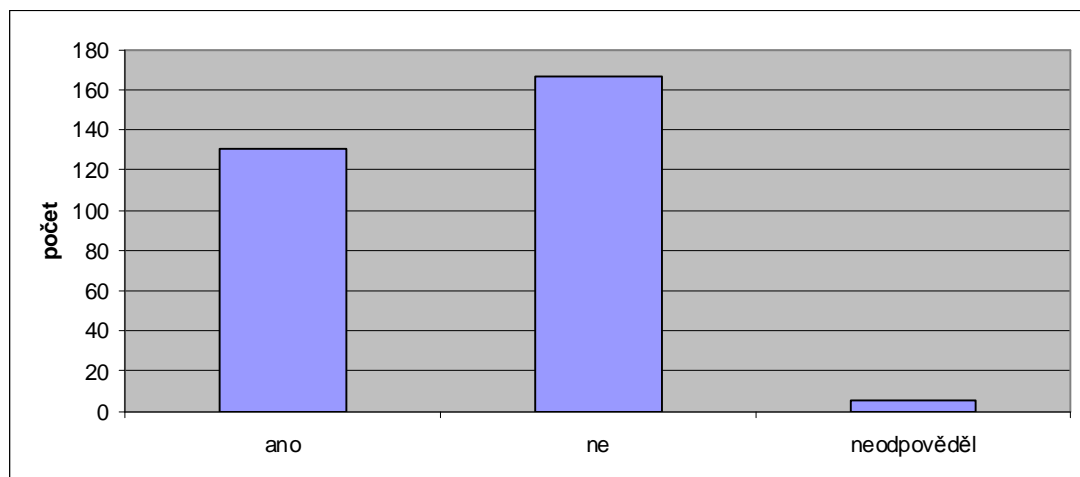
První uzavřená otázka této části se zaměřuje na to, zda respondenti vědí něco o vietnamské historii, kultuře nebo tradicích. Na výběr měli dotazovaní ze dvou

možností. Na to jak odpovídal celý vzorek respondentů se podíváme v tabulce č. 25 a grafu č. 13.

Tabulka č. 25 – Víte něco o vietnamské historii, kultuře nebo tradicích?

celý vzorek	ano	ne	neodpověděl	celkem
počet	131	166	5	302
procento	43,4	55,0	1,7	100,0

Graf č. 13 – Víte něco o vietnamské historii, kultuře nebo tradicích?

Z grafu a tabulky č. 25 vyplývá, že více než polovina respondentů, tj. celých 55 % neví nic o vietnamské historii, kultuře ani tradicích, 43,4 % respondentů naopak uvedlo, že má nějaké znalosti o vietnamské historii, kultuře nebo jejich tradicích.

V následující tabulce si ukážeme, jak odpovídali respondenti dle pohlaví, věku, bydliště a vzdělání.

Tabulka č. 26 – Víte něco o vietnamské historii, kultuře nebo tradicích?

			ano	ne	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	57	41	1	99
		procento	57,6	41,4	1,0	100,0
	ženy	počet	74	125	4	203
		procento	36,5	61,6	2,0	100,0

VĚK	15 – 25 let	počet	6	17	0	23
		procento	26,1	73,9	0,0	100,0
	26 – 35 let	počet	39	59	4	102
		procento	38,2	57,8	3,9	100,0
	36 – 45 let	počet	31	36	1	68
		procento	45,6	52,9	1,5	100,0
	46 – 55 let	počet	28	23	0	51
		procento	54,9	45,1	0,0	100,0
	více než 55 let	počet	27	31	0	58
		procento	46,6	53,4	0,0	100,0

BYDLIŠTĚ	město	počet	96	100	4	200
		procento	48,0	50,0	2,0	100,0
	vesnice	počet	35	66	1	102
		procento	34,3	64,7	1,0	100,0

VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	4	10	0	14
		procento	28,6	71,4	0,0	100,0
	SO	počet	17	25	0	42
		procento	40,5	59,5	0,0	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	40	64	4	108
		procento	37,0	59,3	3,7	100,0
	VŠ	počet	70	67	1	138
		procento	50,7	48,6	0,7	100,0

Pohlaví

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že dotazovaní mužského pohlaví mají větší povědomí o vietnamské historii, kultuře nebo tradicích – 57,6 % než dotazované ženy – 36,5 %.

Věk

V největším počtu odpověděli respondenti, že ví něco o vietnamské historii, kultuře nebo tradicích ve věkové skupině 46 až 55 let – 54,9 %, poté ve věku nad 55 let – 46,6 %, následně ve věku 36 až 45 let – 45,6 % respondentů, pak ve věku 26 až 35 let – 38,2 % a v nejmenším počtu respondenti ve věku 15 až 25 let – 26,1 %.

Bydliště

Obyvatelé žijící ve městě uvedli, že ví něco o vietnamské historii, kultuře nebo tradicích ve 48 % a obyvatelé žijící na vesnici v 34,3 %. Z toho vyplývá, že respondenti žijící ve městech mají větší povědomí o vietnamské historii, kultuře a tradicích než respondenti žijící na vesnici.

Vzdělání

Z výsledků dotazníkového šetření dále vyplývá, že co se týká dosaženého vzdělání, mají nejvíce znalostí o vietnamské historii, kultuře nebo tradicích respondenti s vysokoškolským vzděláním – 50,7 %, poté respondenti se SO vzděláním – 40,5 %, pak dotazovaní s ÚS, ÚSO nebo VOŠ – 37 % a nakonec respondenti se ZŠ – 28,6 %. To znamená, že vliv vzdělání v této oblasti je patrný.

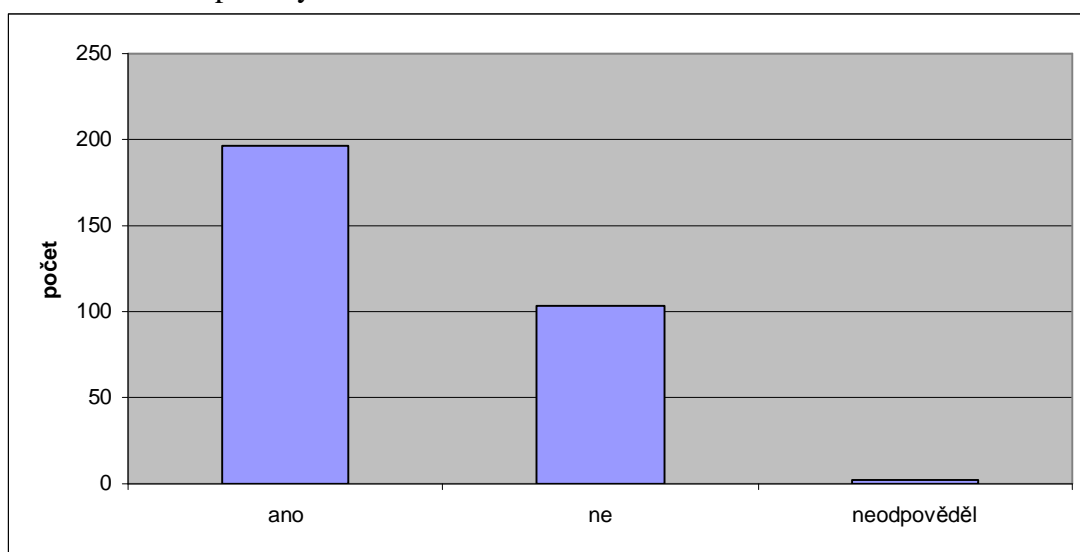
4.7.2 Víte kdy a za jakých okolností začali Vietnamci přicházet do naší republiky?

Prostřednictvím této otázky jsem se chtěla dozvědět, zda respondenti ví kdy a z jakého důvodu začali Vietnamci přicházet do České republiky. Respondenti měli opět na výběr ze dvou možností. Výsledné hodnoty si ukážeme v tabulce č. 27 a grafu č. 14.

Tabulka č. 27 – Víte kdy a za jakých okolností začali Vietnamci přicházet do naší republiky?

celý vzorek	ano	ne	neodpověděl	celkem
počet	197	103	2	302
procento	65,2	34,1	0,7	100,0

Graf č. 14 – Víte kdy a za jakých okolností začali Vietnamci přicházet do naší republiky?

Z grafu a tabulky vyplývá, že 65,2 % dotazovaných uvedlo, že ví kdy a za jakých okolností začali Vietnamci přicházet do naší republiky a 34,1 % dotazovaných uvedlo, že neví. Z toho vyplývá, že více než polovina dotazovaných má povědomí o tom, kdy a za jakých okolností začali přicházet vietnamští občané do naší republiky.

V tabulce č. 28 si ukážeme odpovědi respondentů dle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání.

Tabulka č. 28 – Víte kdy a za jakých okolností začali Vietnamci přicházet do naší republiky?

			ano	ne	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	70	29	0	99
		procento	70,7	29,3	0,0	100,0
	ženy	počet	127	74	2	203
		procento	62,6	36,5	1,0	100,0

VĚK	15 – 25 let	počet	5	18	0	23
		procento	21,7	78,3	0,0	100,0
	26 – 35 let	počet	55	45	2	102
		procento	53,9	44,1	2,0	100,0
	36 – 45 let	počet	46	22	0	68
		procento	67,6	32,4	0,0	100,0
	46 – 55 let	počet	44	7	0	51
		procento	86,3	13,7	0,0	100,0
	více než 55 let	počet	47	11	0	58
		procento	81,0	19,0	0,0	100,0

BYDLIŠTĚ	město	počet	140	58	2	200
		procento	70,0	29,0	1,0	100,0
	vesnice	počet	57	45	0	102
		procento	55,9	44,1	0,0	100,0

VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	8	6	0	14
		procento	57,1	42,9	0,0	100,0
	SO	počet	20	22	0	42
		procento	47,6	52,4	0,0	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	74	32	2	108
		procento	68,5	29,6	1,9	100,0
	VŠ	počet	95	43	0	138
		procento	68,8	31,2	0,0	100,0

Pohlaví

Dotazovaní muži uvedli, že ví kdy a proč začali Vietnamci přicházet do České republiky v 70,7 % a ženy v 62,6 %.

Věk

Největší povědomí o tom, kdy a za jakých okolností začali Vietnamci přicházet do naší republiky mají respondenti ve věku 46 až 55 let – 86,3 %, dále pak respondenti ve věku nad 55 let – 81 %, následně dotazovaní ve věku 36 až 45 let – 67,6 %, poté s 53,9 % respondenti ve věku 26 až 35 let a nakonec nejmladší generace dotazovaných ve věku 15 až 25 let – 21,7 %.

Vzdělání

Respondenti s vysokoškolským vzděláním uvedli, že ví kdy a proč začali Vietnamci přicházet do České republiky v 68,8 %, respondenti s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním v 68,5 %, respondenti se základním vzděláním v 57,1 % a respondenti se SO vzděláním ve 47,6 %.

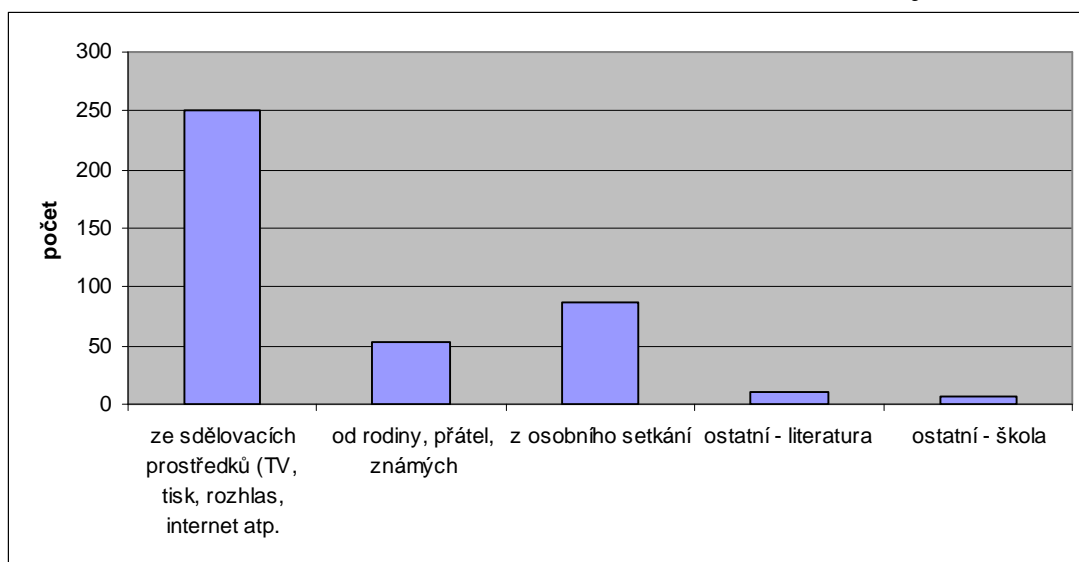
4.7.3 Informace, které máte o občanech vietnamské národnosti, jste získal/a:

Poslední částečně otevřená otázka této části je zaměřená na zjištění, z jakých zdrojů mají respondenti informace o občanech vietnamské národnosti. Dotazovaní měli na výběr ze tří nabízených odpovědí nebo mohli uvést jinou odpověď. Na tuto otázku mohli respondenti zvolit i více možností. Jejich odpovědi jsou znázorněny v tabulkách č. 29, č. 30 a grafu č. 15

Tabulka č. 29 – Informace, které máte o občanech vietnamské národnosti, jste získal/a:

celý vzorek	ze sdělovacích prostředků (TV, tisk, rozhlas, internet atp.	od rodiny, přátel, známých	z osobního setkání	ostatní: literatura	ostatní: škola	celkem
počet	250	53	87	10	7	407
procento	61,4	13,0	21,4	2,5	1,7	100,0

Graf č. 15 – Informace, které máte o občanech vietnamské národnosti, jste získal/a:

Z grafu a tabulky č. 29 je patrné, že v největší míře získali respondenti informace o občanech vietnamské národnosti ze sdělovacích prostředků – 61,4 %, na dalším

místě bylo zdrojem informací osobní setkání – 21,4 %, dále respondenti uvedli, že informace, které mají o občanech vietnamské národnosti získali od rodiny, přátel nebo známých – 13 %. V rámci možnosti ostatní se objevila odpověď z literatury – 2,5 % a dále ze školy 1,7 %.

V tabulce č. 30 si ukážeme výsledky dotazníkového šetření dle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání respondentů.

Tabulka č. 30 – Informace, které máte o občanech vietnamské národnosti, jste získal/a:

			ze sdělovacích prostředků (TV, tisk, rozhlas, internet atp.	od rodiny, přátel, známých	z osobního setkání	ostatní: literatura	ostatní: škola	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	82	18	36	6	1	143
		procento	57,3	12,6	25,2	4,2	0,7	100,0
	ženy	počet	168	35	51	4	6	264
		procento	63,6	13,3	19,3	1,5	2,3	100,0
VĚK	15 – 25 let	počet	16	10	5	1	1	33
		procento	48,5	30,3	15,2	3,0	3,0	100,0
	26 – 35 let	počet	81	18	30	2	2	133
		procento	60,9	13,5	22,6	1,5	1,5	100,0
	36 – 45 let	počet	63	8	16	1	4	92
		procento	68,5	8,7	17,4	1,1	4,3	100,0
	46 – 55 let	počet	45	7	16	3	0	71
		procento	63,4	9,9	22,5	4,2	0,0	100,0
	více než 55 let	počet	45	10	20	3	0	78
		procento	57,7	12,8	25,6	3,8	0,0	100,0
BYDLIŠTĚ	město	počet	163	30	56	9	6	264
		procento	61,7	11,4	21,2	3,4	2,3	100,0
	vesnice	počet	87	23	31	1	1	143
		procento	60,8	16,1	21,7	0,7	0,7	100,0
VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	9	7	3	0	0	19
		procento	47,4	36,8	15,8	0,0	0,0	100,0
	SO	počet	35	12	12	0	0	59
		procento	59,3	20,3	20,3	0,0	0,0	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	90	17	32	0	4	143
		procento	62,9	11,9	22,4	0,0	2,8	100,0
VŠ	počet	116	17	40	10	3	186	
	procento	62,4	9,1	21,5	5,4	1,6	100,0	

4.8 Rasismus

Tato kapitola praktické části je zaměřena na zjištění názoru respondentů na rasismus v České republice a na jejich osobní zkušenost s rasismem.

Podkapitoly jsou opět nazvány podle otázek, které jsou součástí dotazníku. Každá otázka je pro lepší názornost graficky zpracovaná a okomentovaná.

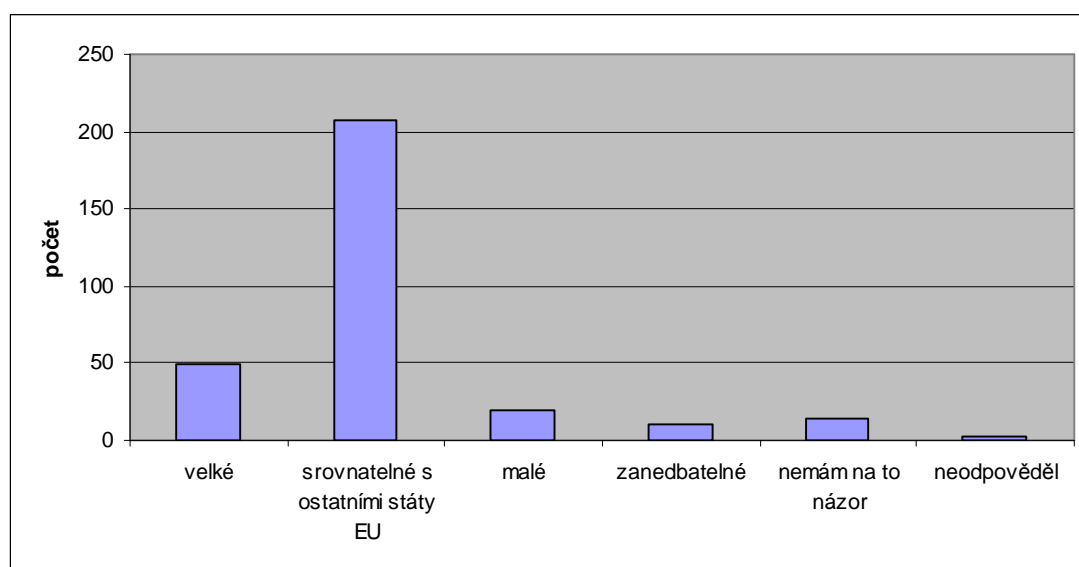
4.8.1 Myslíte si, že v naší zemi jsou projevy rasismu:

V první otázce této části jsem se snažila zjistit názor respondentů na míru rasismu v České republice. V této uzavřené otázce měli dotazovaní na výběr z pěti možných odpovědí. Na výsledná data se můžeme podívat v tabulce č. 31, č. 32 a grafu č. 16.

Tabulka č. 31 – Myslíte si, že v naší zemi jsou projevy rasismu:

celý vzorek	velké	srovnatelné s ostatními státy EU	malé	zanedbatelné	nemám na to názor	neodpověděl	celkem
počet	49	207	20	10	14	2	302
procento	16,2	68,5	6,6	3,3	4,6	0,7	100,0

Graf č. 16 – Myslíte si, že v naší zemi jsou projevy rasismu:

Z grafu a tabulky č. 31 vyplývá, že většina respondentů, tj. 68,5 % si myslí, že projevy rasismu v naší zemi jsou srovnatelné s ostatními státy EU, 16,2 % dotazovaných si myslí, že rasistické projevy v ČR jsou velké a pouze 6,6 % dotazovaných si myslí, že v naší zemi jsou projevy rasismu malé.

V tabulce č. 32 si ukážeme jak odpovídali respondenti dle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání.

Tabulka č. 32 – Myslíte si, že v naší zemi jsou projevy rasismu:

			velké	srovnatelné s ostatními státy EU	malé	zanedbatelné	nemám na to názor	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	16	66	7	6	4	0	99
		procento	16,2	66,7	7,1	6,1	4,0	0,0	100,0
	ženy	počet	33	141	13	4	10	2	203
		procento	16,3	69,5	6,4	2,0	4,9	1,0	100,0

			velké	srovnatelné s ostatními státy EU	malé	zanedbatelné	nemám na to názor	neodpověděl	celkem
VĚK	15 – 25 let	počet	5	16	1	1	0	0	23
		procento	21,7	69,6	4,3	4,3	0,0	0,0	100,0
	26 – 35 let	počet	25	63	6	2	4	2	102
		procento	24,5	61,8	5,9	2,0	3,9	2,0	100,0
	36 – 45 let	počet	8	51	4	0	5	0	68
		procento	11,8	75,0	5,9	0,0	7,4	0,0	100,0
	46 – 55 let	počet	7	39	2	3	0	0	51
		procento	13,7	76,5	3,9	5,9	0,0	0,0	100,0
více než 55 let	počet	4	38	7	4	5	0	58	
	procento	6,9	65,5	12,1	6,9	8,6	0,0	100,0	

			velké	srovnatelné s ostatními státy EU	malé	zanedbatelné	nemám na to názor	neodpověděl	celkem
BYDLIŠTĚ	město	počet	34	140	11	7	6	2	200
		procento	17,0	70,0	5,5	3,5	3,0	1,0	100,0
	vesnice	počet	15	67	9	3	8	0	102
		procento	14,7	65,7	8,8	2,9	7,8	0,0	100,0

			velké	srovnatelné s ostatními státy EU	malé	zanedbatelné	nemám na to názor	neodpověděl	celkem
VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	0	9	2	1	2	0	14
		procento	0,0	64,3	14,3	7,1	14,3	0,0	100,0
	SO	počet	7	29	3	1	2	0	42
		procento	16,7	69,0	7,1	2,4	4,8	0,0	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	19	69	8	2	8	2	108
		procento	17,6	63,9	7,4	1,9	7,4	1,9	100,0
	VŠ	počet	23	100	7	6	2	0	138
		procento	16,7	72,5	5,1	4,3	1,4	0,0	100,0

Z dotazníkového šetření vyplývá, že všichni respondenti se shodují v názoru, že projevy rasismu v naší zemi jsou srovnatelné s ostatními státy EU, a to bez ohledu na pohlaví, věk, bydliště či dosažené vzdělání respondentů.

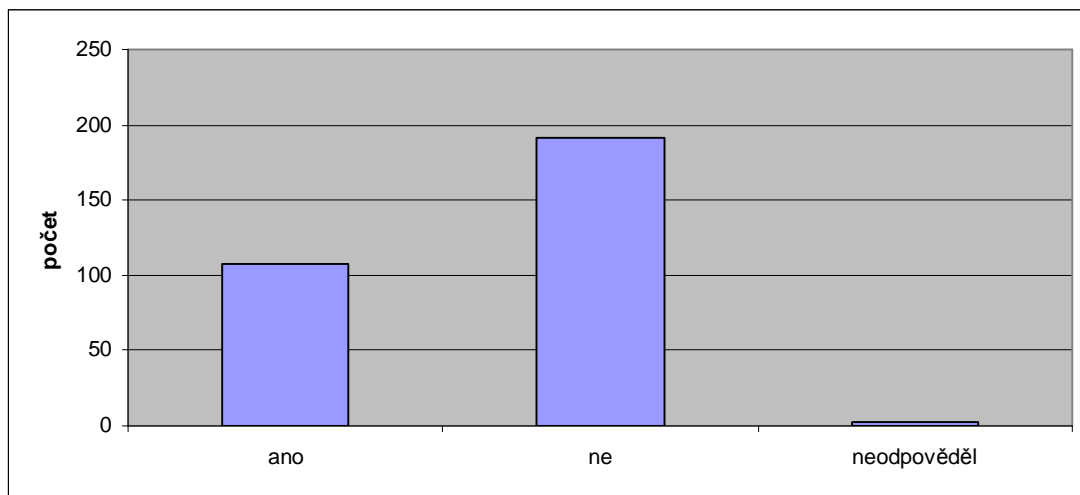
4.8.2 Setkali jste se osobně s projevy rasismu?

Cílem této otázky bylo zjištění, zda mají dotazovaní osobní zkušenost s rasistickými projevy. Respondenti u této otázky měli na výběr ze dvou odpovědí, a to ano, ne. Tabulka č. 33, č. 34 a graf č. 17 nám ukáže odpovědi respondentů.

Tabulka č. 33 – Setkali jste se osobně s projevy rasismu?

celý vzorek	ano	ne	neodpověděl	celkem
počet	108	192	2	302
procento	35,8	63,6	0,7	100,0

Graf č. 17 – Setkali jste se osobně s projevy rasismu?

Z grafu a tabulky č. 33 vyplývá, že 63,8 % respondentů uvedlo, že se osobně nesetkali s projevy rasismu, 35,8 % dotazovaných uvedlo, že se osobně s rasistickými projevy setkali. Z výše uvedených hodnot vyplývá, že více než polovina respondentů se nikdy osobně nesetkala s projevy rasismu.

Odpovědi respondentů dle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání si ukážeme v následující tabulce.

Tabulka č. 34 – Setkali jste se osobně s projevy rasismu?

			ano	ne	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	46	53	0	99
		procento	46,5	53,5	0,0	100,0
	ženy	počet	62	139	2	203
		procento	30,5	68,5	1,0	100,0
VĚK	15 – 25 let	počet	18	5	0	23
		procento	78,3	21,7	0,0	100,0
	26 – 35 let	počet	38	62	2	102
		procento	37,3	60,8	2,0	100,0
	36 – 45 let	počet	25	43	0	68
		procento	36,8	63,2	0,0	100,0
	46 – 55 let	počet	16	35	0	51
		procento	31,4	68,6	0,0	100,0
	více než 55 let	počet	11	47	0	58
		procento	19,0	81,0	0,0	100,0
BYDLIŠTĚ	město	počet	75	123	2	200
		procento	37,5	61,5	1,0	100,0
	vesnice	počet	33	69	0	102
		procento	32,4	67,6	0,0	100,0
VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	5	9	0	14
		procento	35,7	64,3	0,0	100,0
	SO	počet	19	23	0	42
		procento	45,2	54,8	0,0	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	32	74	2	108
		procento	29,6	68,5	1,9	100,0
	VŠ	počet	52	86	0	138
		procento	37,7	62,3	0,0	100,0

Pohlaví

Z výsledku dotazníkového šetření vyplývá, že respondenti mužského pohlaví mají častěji osobní zkušenost s projevy rasismu – 46,5 %, ženy na tuto otázku odpověděly, že se osobně setkaly s projevy rasismu v 30,5 %.

Věk

Nejčastěji uvedli, že se osobně setkali s projevy rasismu respondenti ve věku 15 až 25 let – 78,3 % a dále sestupně respondenti ve věku 26 až 35 let – 37,3 %, ve věku 36 až 45 let – 36,8 %, ve věku 46 až 55 let – 31,4 % a nakonec respondenti nad 55 let – 19 %. Z výsledků jasně vyplývá, že největší osobní zkušenost s projevy rasismu má mladá generace. Což si lze vysvětlit tím, že se mladí lidé nejčastěji účastní různých společenských (kulturních a sportovních) akcí.

Bydliště

Respondenti žijící ve městě uvedli, že se setkali osobně s projevy rasismu v 37,5 % a respondenti žijící na vesnici v 32,4 %. Z tohoto můžeme usuzovat, že trvalé bydliště respondentů nemá podstatný vliv na jejich zkušenost s projevy rasismu.

Vzdělání

Nejčastěji uvedli, že se osobně setkali s projevy rasismu respondenti se středním odborným vzděláním – 45,2 % a potom sestupně respondenti s vysokoškolským vzděláním – 37,7 %, respondenti se ZŠ – 35,7 % a dotazovaní s ÚS, ÚSO a VOŠ vzděláním – 29,6 %. Rozdíl v odpovědích respondentů dle dosaženého vzdělání je minimální.

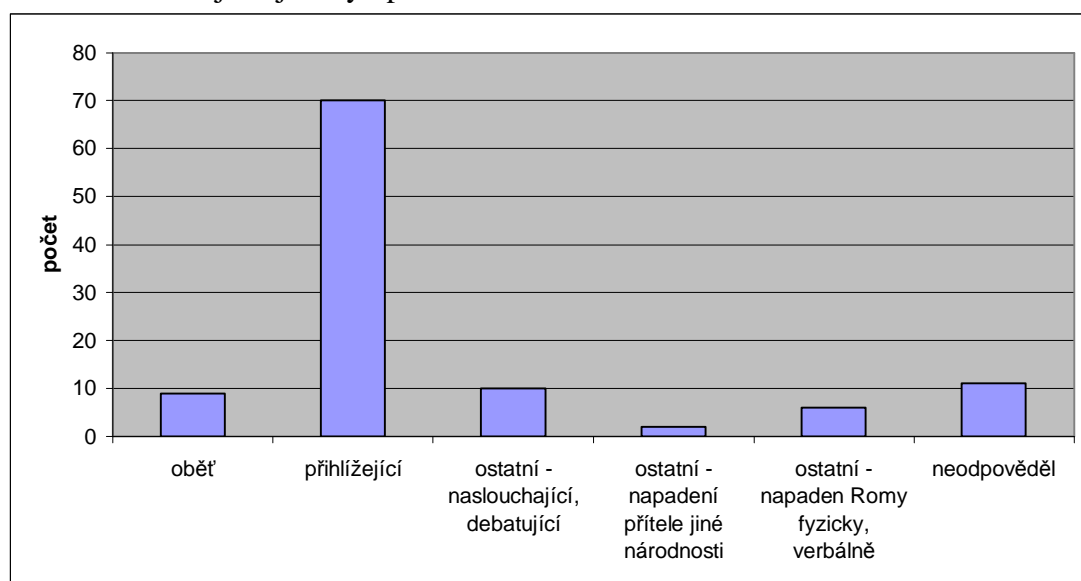
4.8.3 Pokud jste odpověděli na předcházející otázku ano, uveďte, prosím, v jaké jste byli pozici

Poslední otázka této části byla určena respondentům, kteří v předcházející otázce uvedli, že se osobně setkali s projevy rasismu. Dotazování měli uvést, v jaké byli pozici. Respondenti měli na výběr ze dvou nabízených možností nebo mohli uvést jinou odpověď. Výsledné hodnoty se nám promítly do následujících tabulek a grafu č. 18.

Tabulka č. 35 – Pokud jste odpověděli na předcházející otázku ano, uveďte, prosím, v jaké jste byli pozici:

celý vzorek	oběť	přihlížející	ostatní: naslouchající, debatující	ostatní: napadení přítele jiné národnosti	ostatní: napaden Romy fyzicky, verbálně	neodpověděl	celkem
počet	9	70	10	2	6	11	108
procento	8,3	64,8	9,3	1,9	5,6	10,2	100,0

Graf č. 18 – Pokud jste odpověděli na předcházející otázku ano, uveďte, prosím, v jaké jste byli pozici:

Z grafu vyplývá, že 64,8 % respondentů uvedlo, že přihlíželo projevům rasismu, 9,3 % respondentů uvedlo, že poslouchalo nebo debatovalo o rasismu, dále 8,3 % dotazovaných uvedlo, že se stali obětí rasistických projevů, 5,6 % respondentů odpovědělo, že byli napadeni fyzicky nebo verbálně Romy a 1,9 % odpovědělo, že byl z rasistických důvodů napaden jejich přítel jiné národnosti. Celkem 10,2 % respondentů na tuto otázku neuvádělo odpověď. Z výsledků vyplývá, že v případě setkání s projevy rasismu, byla většina účastníků dotazníkového šetření pouze v pasivní roli.

Tabulka č. 36 nám ukáže, jak odpovídali účastníci dotazníkového šetření dle pohlaví, věku, bydliště a dosaženého vzdělání.

Tabulka č. 36 – Pokud jste odpověděli na předcházející otázku ano, uveďte, prosím, v jaké jste byli pozici:

			obět'	přihlížející	ostatní: naslouchající, debatující	ostatní: napadení přítele jiné národnosti	napaden Romy fyzicky, verbálně	neodpověděl	celkem
POHLAVÍ	muži	počet	3	26	4	1	3	9	46
		procento	6,5	56,5	8,7	2,2	6,5	19,6	100,0
	ženy	počet	6	44	6	1	3	2	62
		procento	9,7	71,0	9,7	1,6	4,8	3,2	100,0

			obět'	přihlížející	ostatní: naslouchající, debatující	ostatní: napadení přítele jiné národnosti	napaden Romy fyzicky, verbálně	neodpověděl	celkem
VĚK	15 – 25 let	počet	2	12	0	0	0	3	17
		procento	11,8	70,6	0,0	0,0	0,0	17,6	100,0
	26 – 35 let	počet	2	24	5	2	1	3	37
		procento	5,4	64,9	13,5	5,4	2,7	8,1	100,0
	36 – 45 let	počet	4	15	2	0	2	3	26
		procento	15,4	57,7	7,7	0,0	7,7	11,5	100,0
	46 – 55 let	počet	1	11	1	0	2	1	16
		procento	6,3	68,8	6,3	0,0	12,5	6,3	100,0
	více než 55 let	počet	0	8	2	0	1	1	12
		procento	0,0	66,7	16,7	0,0	8,3	8,3	100,0

			obět'	přihlížející	ostatní: naslouchající, debatující	ostatní: napadení přítele jiné národnosti	napaden Romy fyzicky, verbálně	neodpověděl	celkem
BYDLIŠTĚ	město	počet	8	47	6	2	6	6	75
		procento	10,7	62,7	8,0	2,7	8,0	8,0	100,0
	vesnice	počet	1	23	4	0	0	5	33
		procento	3,0	69,7	12,1	0,0	0,0	15,2	100,0

			obět'	přihlížející	ostatní: naslouchající, debatující	ostatní: napadení přítele jiné národnosti	napaden Romy fyzicky, verbálně	neodpověděl	celkem
VZDĚLÁNÍ	ZŠ	počet	0	2	0	0	0	3	5
		procento	0,0	40,0	0,0	0,0	0,0	60,0	100,0
	SO	počet	2	15	0	0	0	3	20
		procento	10,0	75,0	0,0	0,0	0,0	15,0	100,0
	ÚS, ÚSO, VOŠ	počet	5	21	1	1	4	1	33
		procento	15,2	63,6	3,0	3,0	12,1	3,0	100,0
	VŠ	počet	2	32	9	1	2	4	50
		procento	4,0	64,0	18,0	2,0	4,0	8,0	100,0

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo zjištění, v jaké míře se u občanů české národnosti vyskytují předsudky vůči vietnamskému etniku se zaměřením na olomoucký region.

Číselné údaje získané dotazníkovým šetřením ukazují, že občané olomouckého regionu mají v převážné míře neutrální až kladný postoj k vietnamské národnostní menšině. Respondentům by v nadpoloviční většině nevadilo soužití s vietnamským etnikem, nevadilo by jim s vietnamskými spoluobčany spolupracovat, přátelit se s nimi nebo bydlet v jejich sousedství. Pro občany vietnamské národnosti je podle respondentů typická pracovitost a podnikavost. Soužití s vietnamským etnikem je podle dotazovaných bezproblémové, jako pozitivní vlastnost většina respondentů uvedla smysl pro obchodní činnost a obohacení naší kultury. Negativní vlastností je podle převážné většiny dotázaných porušování práv vyplývajících z ochranných známek, nelegální pěstírny marihuany a skupování nemovitostí. Většina respondentů si myslí, že podíl vietnamského etnika na kriminalitě v zemi je srovnatelný s ostatní populací. S jediným převážně záporným hodnocením jsem se setkala u otázky, zda by dotazovaným vadilo, kdyby jejich dítě či příbuzný založil rodinu s občanem vietnamské národnosti a to z důvodů, že by dítě z takového manželství bylo negativně vnímáno okolím nebo se negativně vnímalo samo.

V části praktické bakalářské práce zabývající se informovaností občanů české národnosti o vietnamském etniku dotazovaní respondenti sice v nadpoloviční většině uvedli, že nemají znalosti týkající se vietnamské kultury a historie, ale za to se ve velké míře shodli na tom, že ví kdy a za jakých okolností začali Vietnamci do České republiky přicházet. Informace o občanech vietnamské národnosti čerpali dotazovaní převážně ze sdělovacích prostředků jako je televize, internet nebo rozhlas. Na druhém místě se umístila varianta, že informace čerpají z osobního setkání s vietnamským etnikem a na třetím místě, že získali informace o vietnamském etniku od rodiny a přátel.

V poslední části zabývající se otázkou rasismu se nejvíce dotazovaných shodlo na možnosti, že projevy rasismu v České republice jsou srovnatelné s ostatními státy Evropské unie. Nadpoloviční většina uvedla, že se s projevy rasismu nesetkala. Zhruba sto respondentů odpovědělo, že se s projevy rasismu osobně setkala, a to v největší míře jako přihlížející.

Doporučení:

Z výsledku dotazníkového šetření vyplynulo, že převážná část dotazovaných občanů olomouckého regionu vnímá soužití s vietnamským etnikem spíše jako bezproblémové, avšak určité části olomouckých občanů vadí vietnamské obchody v centru města a skupování nemovitostí. Co se týká informovanosti majority vzhledem k vietnamské menšině není příliš velká. Z mého pohledu je to způsobeno jednak uzavřeností vietnamské komunity a také malou snahou majority o přiblížení se vietnamské komunitě, o hlubší poznání vietnamské kultury a tradic. Vzájemným vztahům by jistě prospělo navázání bližších kontaktů, větší poznání obou skupin navzájem. Myslím si, že by v tomto směru byly přínosem společně pořádané kulturní akce, besedy a společná setkání českých a vietnamských občanů.

Pokud by se lidé blíže seznámili s kulturou a tradicemi vietnamských spoluobčanů, pravděpodobně by si uvědomili, že mohou být přínosem pro naši společnost a mohou náš život v mnohém obohatit.

LITERATURA

Seznam literatury

- BARŠA, P. *Politická teorie multikulturalismu*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. 7 s. ISBN 80-85959-47-X.
- HLADÍK, J. *Multikulturní výchova (Socializace a integrace menšin)*. 1.vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2006. 8 s. ISBN 80-7318-424-9.
- MARÁDOVÁ, E. *Multikulturní porozumění*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. 7 – 11 s. ISBN 80-86991-82-2.
- MARÁDOVÁ, E. et al. *Rozvíjení multikulturního porozumění*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2006. 43 – 44 s. ISBN 80-7290-274-1.
- MÜLLEROVÁ, P. *Vietnam*. 1.vyd. Praha: Libri, 2004. 89 s. ISBN 80-7277-255-4.
- PETRUCIOVÁ, J. *Multikulturalismus, kultura, identita*. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2005. 9 s. ISBN 80-7368-083-1.
- PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova: Teorie – praxe- výzkum*. Praha: ISV, 2000. 32 s. ISBN 80-85866-72-2.
- PRŮCHA, J. *Interkulturní psychologie*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 53 – 54 s. ISBN 80-85963-43-4.
- ROUBÍČEK, V. *Úvod do demografie*. 1. vyd. Praha: CODEX Bohemia s.r.o., 1997. 152 s. ISBN 80-85963-43-4.
- SURYNEK, A., KOMÁRKOVÁ, R., KAŠPAROVÁ, E. *Základy sociologického výzkumu*. 1.vyd. Praha: Management Press, 2001. 58 s. ISBN 80-7261-038-4.
- ŠÍŠKOVÁ, T. et al. *Menšiny a migranti v České republice: My a oni v multikulturní společnosti 21 století*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 103 – 104 s. ISBN 80-7178-648-9.
- *Všeobecná encyklopedie DIDEROT: svazek 5*. 1 vyd. Praha: DIDEROT, 1999. 297 s. ISBN 80-902555-7-4.
- WOLF, J. *Lidské rasy a rasismus v dějinách a současnosti*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 34 s. ISBN 88-246-0099-4.

Zákony

- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů

Elektronické zdroje

- Český statistický úřad, Demografická příručka, [online]. Poslední revize 20. 4. 2009 [cit.13-11-2009]Dostupné z:
<<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/4032-08-2007>>
- Český statistický úřad, Cizinci v ČR [online]. Poslední revize 26. 3. 2010 [cit. 29-03-2010]. Dostupné z:
< http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu >
- Klub Hanoi, Kateřina Nováková [online]. Poslední revize 6. 5. 2010 [cit. 24-05-2010]. Dostupné z:
<<http://www.klubhanoi.cz/rservice.php?akce=tisk&cislocclanku=2004012801>
Klub Hanoi>
- Matrix Group, Historie [online]. Poslední revize 6. 5. 2010 [cit. 24-05-2010]. Dostupné z:
< <http://www.on-internet.cz/index.php?ido=3639&idm= Historie>>
- MŠMT, RVP [online]. [cit. 10-05-2010]. Dostupné z:
< <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolskareforma/ramcove-vzdelavaci-programy>>

POUŽITÉ ZKRATKY

ČSÚ	Český statistický úřad
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
SO	střední odborné vzdělání bez maturity
ÚS	úplné střední vzdělání (gymnázium)
ÚSO	úplné střední odborné vzdělání
VŠ	vysokoškolské vzdělání
ZŠ	základní vzdělání
VDR	Vietnamská demokratická republika
VSR	Vietnamská socialistická republika
ČR	Česká republika
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Ivana Děkaníková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavel Neumeister, Ph.D.
Rok obhajoby:	2010

Název práce:	Multikulturality a multikulturní výchova vietnamská minorita v České republice
Název v angličtině:	Multicultures and multicultural education – Vietnamese minority in the Czech Republic
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce je zaměřena na problematiku soužití různých kultur a etnik v rámci občanské společnosti České republiky.</p> <p>Cílem práce je zjištění, v jaké míře se vyskytují u občanů české národnosti předsudky vůči vietnamskému etniku na základě dotazníkového šetření se zaměřením na olomoucký region.</p> <p>Teoretická část práce je věnována problematice multikulturního soužití.</p> <p>Část praktická je zaměřena na výskyt předsudků u majoritní společnosti vůči vietnamskému etniku.</p>
Klíčová slova:	Kultura, národnost, národ, rasa, etnikum, etnicita, multikulturalismus, imigrace, integrace, asimilace, akulturace, rasismus, postoje, předsudky, ethnocentrismus.
Anotace v angličtině:	<p>The thesis focuses on the coexistence of different cultures and ethnic groups within the civic society of the Czech Republic.</p> <p>The goal of this thesis is to find out up to what extent the citizens of czech nationality are prejudiced against the Vietnamese ethnic groups. The survey based on a questionnaire focuses on the Olomouc region.</p> <p>The theoretical part deals with the issue of multicultural coexistence. The practical part specializes on occurrence of prejudice within the majority society against the Vietnamese ethnic groups.</p>
Klíčová slova v angličtině:	Culture, nationality, nation, race, ethnic group, ethnicity, multiculturalism, immigration, integration, assimilation, acculturation, racism, attitudes, prejudice, ethnocentrism.

Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Vývoj počtu cizinců v ČR Příloha č. 2: Přehled národnostních menšin v ČR Příloha č. 3: Struktura obyvatelstva podle národnosti v letech 1921 až 2001 Příloha č. 4: Obyvatelstvo podle národnosti v roce 2001 Příloha č. 5: Dotazníkové šetření
Rozsah práce:	88 s. (117 502 znaků)
Jazyk práce:	Český jazyk

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Vývoj počtu cizinců v ČR

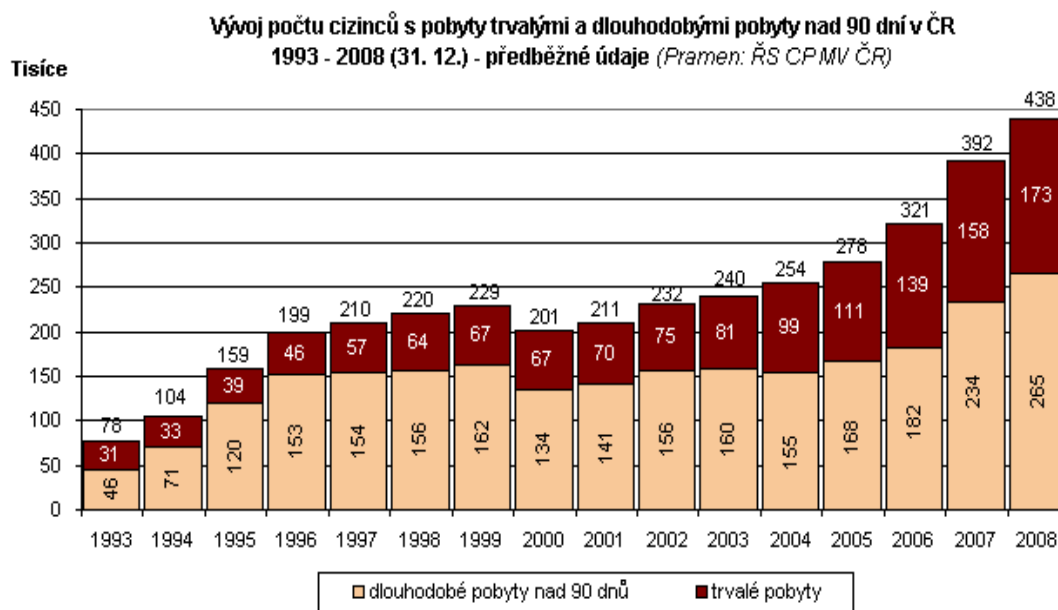
Příloha č. 2: Přehled národnostních menšin v ČR

Příloha č. 3: Struktura obyvatelstva podle národnosti v letech 1921 až 2001

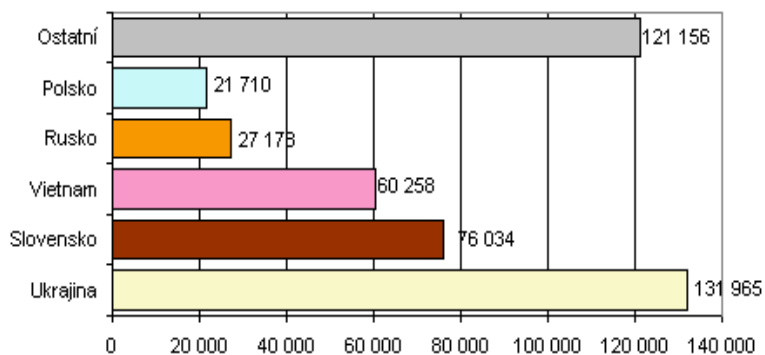
Příloha č. 4: Obyvatelstvo podle národnosti v roce 2001

Příloha č. 5: Dotazníkové šetření

Příloha č. 1

**5 nejčetnějších státních občanství cizinců v ČR - k 31. 12. 2008
předběžné údaje (Pramen: ŘS CPMV ČR)**

(http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu)

Příloha č. 2: Přehled národnostních menšin v České republice

Slováci

Slováci jsou největší národnostní menšinou u nás. Do Čech a na Moravu přicházeli asi od 18. století, zpočátku hlavně studovat a za prací. Někteří se zde usazovali natrvalo. Po roce 1918, přicházeli Slováci do vzniklé ČSR ve velkém počtu. Další příliv nastal po roce 1945 a dále po vzniku federace v roce 1968. Po rozdělení Československa se Slováci stali v nové České republice národnostní menšinou.

Většinou žijí ve velkých městech a např. na Severní Moravě vytvářejí souvislé pospolitosti. Vzhledem k jazykové příbuznosti nemívají žádné problémy se začleněním do majoritní společnosti a dochází k jejich postupné asimilaci. Tam, kde je větší koncentrace slovenských obyvatel, jsou otvírány slovenské základní školy (se slovenským vyučovacím jazykem). Za podpory státu také vychází slovenský tisk. Je patrná snaha o uchování slovenské kultury a jazyka v prostředí majoritního národa. Probíhá však spontánní asimilace a příslušníci menšiny vytýkají státu, že nebrání této asimilaci.

Romové

Předkové Romů, kteří dnes žijí v České republice, byli usazeni koncem 17. století v různých částech Evropy. Zpočátku byli přijímáni a vítáni, brzy však začalo pronásledování Romů jak ze strany církve, tak ze strany světské moci. V 18. století byla ve většině západních zemí politika vyhánění vystřídána politikou násilné asimilace. Vyvrcholením pronásledování byla vyhlazovací politika třetí říše, kdy také velká většina českých a moravských Romů zahynula v koncentračních táborech. Po roce 1945 se Romové opět stali objektem nedobrovolné asimilační politiky. Teprve v devadesátých letech dochází ke změnám, které přinášejí Romům základní politická práva; jsou uznáváni jako národnostní menšina, mluví se o neteritoriálním národu.

Většina dnes v ČR žijících Romů přišla ze Slovenska v letech 1945 – 1993. Z českých a moravských Romů zůstalo po válce jen asi 600 osob. Hlavním důvodem migrace bylo hledání práce a lepších podmínek k bydlení. Druhá vlna přistěhovalců přišla v padesátých a šedesátých letech při organizovaných náborech na stavby

a do těžkého průmyslu. Předpokládalo se, že si tito Romové vydělají a pak se vrátí na Slovensko. Třetí vlna byla stěhována po roce 1965 pod nátlakem při uplatňování usnesení vlády č. 502 z října 1965, o likvidaci cikánských osad, čtvrtí a ulic.

První vlna přistěhovalců, si zachovala své tradice a většinou i jazyk. V místech, kde se usadili, jsou považováni za starousedlíky a nemají vážné problémy. Ty jim však nastanou, když se přestěhují do obce, kde obyvatelstvo není s Romy sžité.

Přistěhovalci z druhé vlny si většinou přivezli ze Slovenska nevěsty a založili zde rodiny. Vzhledem k tomu, že se v jednom místě ocitli Romové z mnoha osad, s různou kulturou a většinou jen mladí lidé, dnes většinou vlastní tradice znají jen nedokonale a často zapomněli i romský jazyk. Většinou se snažili o dobrovolnou asimilaci, ale nedokázali to natolik, aby je většinová společnost přijímala za vlastní. Tito Romové mají ve společnosti mnoho problémů; v některých případech je nad jejich síly, aby je sami vyřešili.

Romové z třetí vlny se stěhovali pod silným nátlakem likvidace jejich domovů a někteří se z šoku přesídlení dosud nevzpamatovali. Často byli záměrně rozptylováni do co nejvíce míst a obcí, kde před nimi žádní Romové nebyli. Z velké části ztratili své tradice a jazyk. Právě tito Romové mají nejvíce problémů, českou společnost vnímají jako nepřátelskou a také jejich sousedé je odmítají akceptovat.

Od roku 1990 mnozí Romové odcházejí do západních zemí, kde se pokoušejí získat azyl nebo se usadit. Naopak do České republiky přicházejí Romové z Rumunska, ze zemí bývalého Sovětského svazu, bývalé Jugoslávie i ze Slovenska.

Romská menšina má v soužití s Čechy mnoho problémů. Velká část majoritní společnosti dosud vnímá Romy jako přistěhovalce, které do země nikdo nezval a kteří jen parazitují na sociálních dávkách. Mnozí Romové vnímají českou společnost jako nepřátelskou a odmítají i její pozitivní hodnoty.

Poláci

Poláci jsou třetí největší minoritou u nás (cca 50 tisíc). Žijí převážně na severu Moravy. Polské děti navštěvují polské základní školy, gymnázia, polské třídy na středních školách a polské mateřské školy. V polštině jsou vydávány noviny a časopisy. Stát svými granty napomáhá při vydávání autorů v polském jazyce. V celé oblasti, kde žijí Poláci, lze sledovat polskou televizi.

Poláci však nejsou s podmínkami pro jejich menšinu spokojeni. Stěžují si na diskriminaci při přijímání na vysoké školy (zkoušky v českém jazyce)

a při jednáních na některých úřadech. Také příspěvky státu na rozvoj jejich kultury považují za malé.

Němci

Němci jsou čtvrtou největší národnostní menšinou v ČR. Žijí v českém pohraničí od 13. století, kdy je k usídlení pozval Přemysl Otakar II. V současnosti představují jen zbytek kdysi velké menšiny. Tvoří ji většinou starší lidé, Mladší generace se plně asimilovala. Německá menšina žije rozptýlena na území celé republiky, a to je hlavním důvodem, proč dosud nevzniklo německé národnostní školství dotované státem. Němci se mohou organizovat v mnoha občanských regionálních sdruženích. Mezi hlavní aktivity patří různé kulturní akce, kroužky, kurzy apod. Ve spolupráci s Čechy a s krajany se podílí na obnově kostelů a sociální výpomoci slabším a nemocným osobám.

Maďaři

Maďaři přicházeli do Prahy a velkých měst ze Slovenska a Zakarpatské Ukrajiny po vzniku Československa, nejvíce jich přišlo po roce 1945, kdy byli vysídlováni do Maďarska a část do Čech. Nyní maďarskou menšinu tvoří asi 10 000 osob (při sčítání se jich přihlásilo méně než 4000) a žijí rozptýleně po celé republice. Většina se plně asimilovala, ale dosud mají vztah k maďarské kultuře a jazyku. Maďarská občanská sdružení pořádají za podpory státu kurzy jazyka a prvků kultury pro maďarské děti. Každoročně se konají Dny maďarské kultury v několika městech ČR.

Ukrajinci a Rusíni

Ukrajinci a Rusíni k nám přicházeli po vzniku Československa většinou studovat. Někteří se zde usadili natrvalo, postupně přicházeli další a usazovali se většinou na Moravě. Mezi válkami počet emigrantů výrazně stoupl. V této době bylo zřízeno ukrajinské gymnázium, univerzita, umělecká akademie atd. V průběhu války a po ní početnost menšiny podstatně poklesla. Mnozí uprchli před sovětskou armádou na západ a mnohé z těch, kteří zde zůstali, odveklí Sověti do Sovětského svazu.

Dnes „tradiční“ skupinu Ukrajinců, kteří mají české občanství tvoří převážně starší lidé, kteří zde žijí několik desetiletí. Vzhledem k tomu, že zde po roce 1945

neexistovali ukrajinské školy či kroužky ukrajinského jazyka, se příslušníci dalších dvou generací většinou asimilovali.

„Novou“ skupinu Ukrajinců tvoří převážně mladší lidé, kteří k nám začali přicházet po roce 1989 za prací. Tito lidé většinou využívají povolení ke krátkému nebo dlouhodobému pobytu v ČR a snaží se zlepšit ekonomickou situaci svou a svých rodin. Nijak zvlášť se neorganizují a většina se nepodílí na akcích spolků „tradiční“ ukrajinské skupiny.

Dnes většina příslušníků majority spojuje s velkým počtem ukrajinských dělníků v ČR nárůst kriminality a pokles pocitu bezpečí. Přesto můžeme očekávat nárůst ukrajinské minority vzhledem k ekonomické situaci na Ukrajině.

Rusové

Rusové emigrovali do ČSR po roce 1918. Pevážně to byli vzdělaní lidé, kteří prchali před bolševismem. Kolem roku 1920 žilo na našem území okolo 35 tisíc Rusů. Později někteří odcházeli dále na západ a jejich počet poklesl. Příčinou byly i válečné události, kdy je během války pronásledovali nacisté a po válce je Sověti soudili jako zrádce a mnoho jich odvěkli zpátky do Sovětského svazu. Díky povinné výuce ruštiny v československých školách si zachovali vlastní jazyk i kulturu. V té době mnoho českých studentů studovalo v Sovětském svazu a odtud si přivedli životního partnera. Tito se zde většinou plně asimilovali.

Od roku 1993 začali přicházet Rusové do Česka za prací a mnozí získali povolení k dlouhodobému pobytu. Dnes je ruskojazyčná menšina značně roztráštěna. Do budoucna lze předpokládat nárůst této minority.

Bulhaři

Bulhaři začali přicházet do Čech od poloviny 19. století jako zahradníci nebo studenti. Někteří se zde usadili natrvalo. Další příliv bulharské menšiny nastal ve třicátých letech minulého století, kdy prchali z vlasti před fašisty. I později k nám Bulhaři přicházeli za prací či studovat a většina z nich asimilovala.

Dnes oficiálně tvoří bulharskou menšinu okolo čtyř tisíc osob. Bulharské organizace usilují o zachování bulharské identity, udržování národních tradic a jazyka. Snaží se o přiblížení bulharské kultury majoritní společnosti pořádáním různých kulturních akcí.

Chorvati

Chorvati se začali usídlvat na jihu Moravy již od roku 1530, kdy prchali z vlasti před Turky. Na jihu Moravy založili několik vesnic, založili vinohrady, a protože se jim dařilo většina zůstala. Někteří asimilovali s českým obyvatelstvem, někteří se poněmčili a těm byl po válce navrhován hromadný odsun. Někteří Chorvati nevydrželi tlak okolí a sami opustili své domovy. Jiní byli násilně vystěhováni do jiných lokalit, převážně na sever Moravy. Hovoří se až o 188 obcích. Tato křivda leží ve vzájemných vztazích doposud. Starší generace se snaží o zachování chorvatských tradic, kultury a jazyka, ale mladší lidé už dnes většinou nemluví chorvatským jazykem. Chorvati, kteří byli násilně vystěhováni ze svých domovů (Jevišovka), každoročně pořádají pouť do svých původních vesnic.

Řekové

Desetitisíce Řeků emigrovalo do Československa během občanské války v Řecku v letech 1946 – 1949. V té době bylo přijato do československých dětských domovů tři a půl tisíce řeckých sirotků. Během šedesátých let po demokratizaci Řecka se většina řeckých občanů vrátila do vlasti. V ČR nyní žije asi tři tisíce Řeků. Řecká menšina se organizuje v tzv. „řeckých obcích“. Kulturní činnost těchto organizací je velmi bohatá. Všechny řecké obce pořádají kulturní akce ke státním svátkům Řecké republiky 25. března a 28. října, ukončené tradiční řeckou lidovou zábavou.

Rumuni

Rumuni začali přicházet na Valašsko v 15. až 17. století, kdy byli pozváni, aby zde založili chov ovcí a kopaničářský způsob obdělávání hornaté krajiny. Tito zde plně asimilovali. Po roce 1945 přišlo několik desítek rumunských vojáků s Rudou armádou a někteří se zde usadili natrvalo. V padesátých letech minulého století přišlo do země přibližně deset tisíc zemědělských dělníků, část z nich zde založila rodiny a usadila se natrvalo. V současnosti žádá o azyl v ČR mnoho rumunských občanů vzhledem k ekonomické situaci v Rumunsku, takže můžeme předpokládat zvětšování rumunské minority v ČR. (srov., Marádová, 2006, s. 7-11)

Příloha č. 3

Tabulka – Struktura obyvatelstva podle národnosti v letech 1921 až 2001 (v %)

rok sčítání	národnost					
	česká 1)	slovenská	polská	maďarská	německá	ostatní včetně nezj.
1921	67,6	0,2	1,0	0,1	30,6	0,6
1930	68,4	0,4	0,9	0,1	29,5	0,7
1950	93,8	2,9	0,8	0,1	1,8	0,6
1961	94,3	2,9	0,7	0,2	1,4	0,6
1970	94,5	3,3	0,7	0,2	0,8	0,5
1980	94,6	3,5	0,6	0,2	0,6	0,5
1991	94,8	3,1	0,6	0,2	0,5	0,9
2001	94,2	1,9	0,5	0,1	0,4	2,8

1) v letech 1991 až 2001 vč. národnosti moravské a slezské
(<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/4032-08-2007>)

Příloha č. 4

Tabulka – Obyvatelstvo podle národnosti v roce 2001(ČSÚ 2001)

Národnost	Rok 2001
Obyvatelstvo celkem: <i>z toho národnost</i>	10 230 060
česká	9 249 777
moravská	380 474
slezská	10 878
slovenská	193 190
polská	51 966
německá	39 106
romská	11 746
maďarská	14 672
ukrajinská	22 112
ruská	12 369
rusínská	1 106
bulharská	4 363
rumunská	1 238
řecká	3 219
vietnamská	17 462
albánská	690
chorvatská	1 585
srbská	1 801
ostatní	26 499
česká a romská	698
česká a slovenská	2 783
česká a jiná	4 656
moravská a romská	9
moravská a slovenská	74
moravská a jiná	2 412
slovenská a romská	77
jiné kombinace	2 269
nezjištěno	172 827

(<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/publ/4032-08-2007>)

Příloha č. 5

Dotazníkové šetření

Cíl výzkumu: V jaké míře se vyskytují u občanů olomouckého regionu předsudky vůči vietnamskému etniku. Jaký vliv má v tomto směru pohlaví, věk, bydliště (město x vesnice), dosažené vzdělání.

*Povinné pole

1. Jste: *

- muž
- žena

2. Věková skupina: *

- 15 – 25 let
- 26 – 35 let
- 36 – 45 let
- 46 – 55 let
- více než 55 let

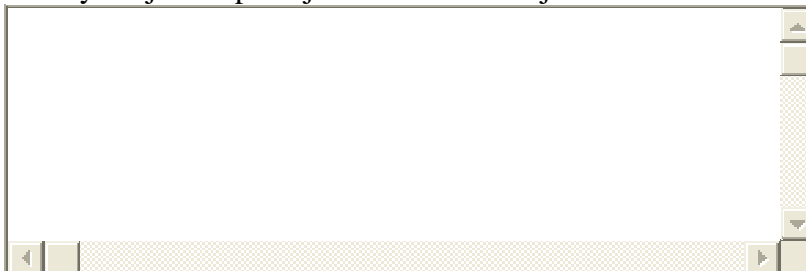
3. Bydliště: *

- město
- vesnice

4. Vzdělání: *

- ZŠ
- SO
- ÚS, ÚSO nebo VOŠ
- VŠ

5. Jaký zaujímáte postoj k Vietnamcům žijícím v Olomouci?

6. Vadilo by Vám mít za spolupracovníka/spolupracovnici občana vietnamské národnosti?

- ne

- spíše ne
- spíše ano
- ano
- nevím

7. Vadilo by Vám mít za sousedy vietnamskou rodinu?

- ne
- spíše ne
- spíše ano
- ano
- nevím

8. Co je podle Vás typické pro občany vietnamské národnosti? (lze volit i více možností)

- uzavřenost
- pracovitost
- podnikavost
- Ostatní:

9. Vadilo by Vám kdyby Vaše dítě (příbuzný) založil rodinu s občanem vietnamské národnosti?

- ne
- spíše ne
- spíše ano
- ano
- nevím

10. Pokud jste na předcházející otázku odpověděli ano nebo spíše ano, uveďte, prosím, proč: (lze volit i více možností)

- dítě z takového manželství může být vnímáno svým okolím negativně (školka, škola, zájmové kroužky atp.)
- dítě se může samo vnímat jako odlišné, a to v rámci obou kultur
- jazyková bariéra
- Ostatní:

11. Soužití většinové společnosti s vietnamskou menšinou je:

- bezproblémové
- spíše bezproblémové

- problematické
- velmi problematické
- nemám na to názor

12. Co považujete za pozitivní na existenci vietnamské komunity v ČR?

- jejich obchodní činnost (nízké ceny)
- vytváření pracovních míst pro občany české národnosti
- obohacení naší kultury
- Ostatní:

13. Co považujete za negativní na existenci vietnamské menšiny v ČR?

- porušování práv vyplývajících z ochranných známek
- nelegální pěstírny marihuany
- skupování nemovitostí
- Ostatní:

14. Obsazování pracovních míst občany vietnamské národnosti mi:

- nevadí
- spíše nevadí
- spíše vadí
- rozhodně vadí
- je mi to jedno, nemám na to názor

15. Domníváte se, že podíl občanů vietnamské národnosti na páčání trestné činnosti na území ČR je:

- velký
- srovnatelný s ostatní populací
- malý
- zanedbatelný
- nemám na to názor

16. Víte něco o vietnamské historii, kultuře nebo tradicích?

- ano
- ne

17. Víte kdy a za jakých okolností začali Vietnamci přicházet do naší republiky?

- ano
- ne

18. Informace, které máte o občanech vietnamské národnosti, jste získal/a: (lze volit i více možností)

- ze sdělovacích prostředků (TV, tisk, rozhlas, internet atp.)
- od rodiny, přátel, známých
- z osobního setkání
- Ostatní:

19. Mohl by být Vaším přítelem příslušník vietnamského etnika?

- ano
- ne
- nevím

20. Myslíte si, že v naší zemi jsou projevy rasismu:

- velké
- srovnatelné s ostatními státy EU
- malé
- zanedbatelné
- nemám na to názor

21. Setkali jste se osobně s projevy rasismu?

- ano
- ne

22. Pokud jste odpověděli na předcházející otázku ano, uveďte, prosím, v jaké jste byli pozici:

- oběť
- přihlížející
- Ostatní:

Odeslat

konec dotazníku
